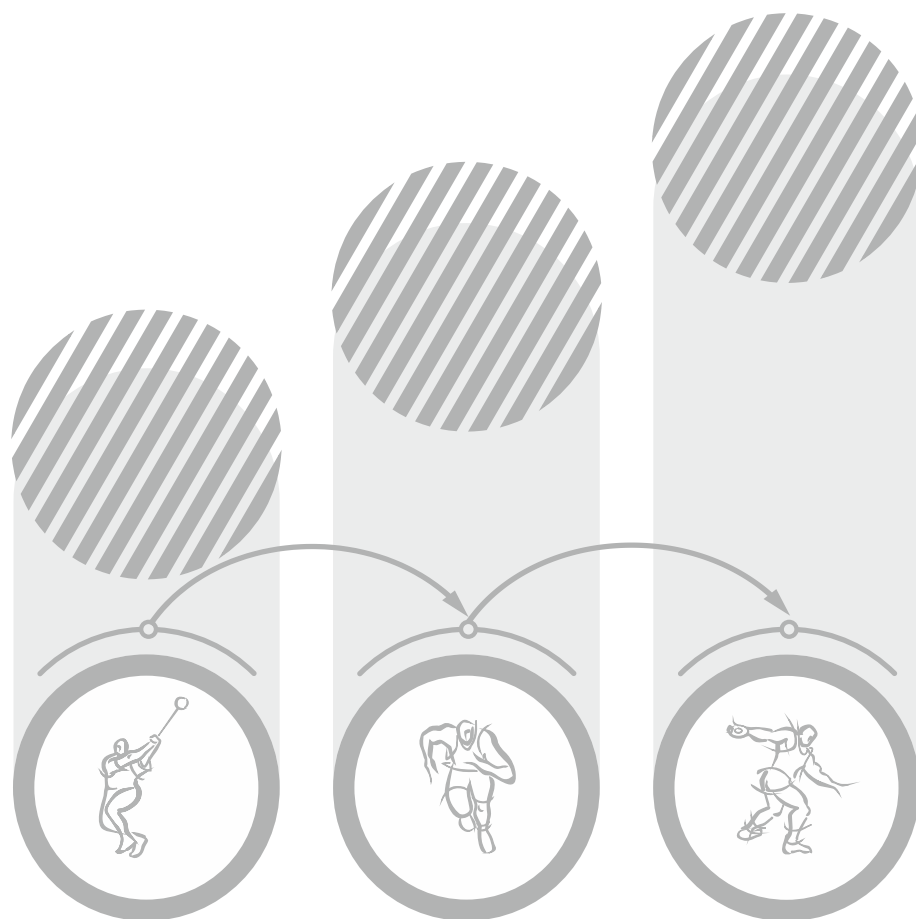

Kultura fizyczna w latach 2017 i 2018

Physical education in the years 2017 and 2018

Kultura fizyczna w latach 2017 i 2018

Physical education in the years 2017 and 2018

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
Urząd Statystyczny w Rzeszowie Statistical Office in Rzeszów

Warszawa, Rzeszów 2019

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Ośrodek Statystyki Sportu i Turystyki, Podkarpacki Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Rzeszów, Centre for Sport and Tourism Statistics, Podkarpackie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Marek Cierpiat-Wolan

Zespół autorski

Editorial team

Kinga Czarnik, Ewa Malinowska, Monika Pokrzywa, Justyna Rak, Sebastian Wójcik

Prace redakcyjne

Editorial work

Kinga Czarnik

Tłumaczenie

Translation

Mirosław Koszela

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Mirosław Koszela

ISSN 2658-0918

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Niniejsza publikacja jest kontynuacją opracowań „Kultura fizyczna w Polsce”, oraz poprzedzających je, cyklicznie wydawanych, publikacji „Kluby sportowe”.

Celem publikacji jest zaprezentowanie aktualnych wyników badań GUS dotyczących sportu i rekreacji w Polsce, które obejmują działalność polskich związków sportowych, klubów sportowych oraz organizacji kultury fizycznej. Pozwalają one także na ocenę dostępności i standardu obiektów sportowych. Opracowanie zawiera również informacje o działalności szkół sportowych i szkół mistrzostwa sportowego, szkolnych kół sportowych oraz o masowych imprezach sportowych. W publikacji ujęto także dane o udziale polskich zawodników w Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w Pjongczang oraz zdobytych medalach na mistrzostwach świata i Europy, a także imienny wykaz polskich medalistów imprez międzynarodowych w kategorii wiekowej „senior” w sportach olimpijskich w latach 2017 i 2018.

Obok informacji o charakterze ogólnokrajowym, wiele miejsca poświęcono prezentacji omawianych zjawisk według województw i w innych przekrojach terytorialnych.

Oddając do rąk Państwa kolejną publikację z zakresu kultury fizycznej, wyrażamy przekonanie, że zawarty w niej zestaw informacji statystycznych dotyczących charakterystyki klubów sportowych, związków sportowych, sportu dzieci i młodzieży oraz osiągnięć medalowych polskich zawodników na olimpiadzie, w mistrzostwach świata i Europy, okaże się użyteczny.

Dziękujemy równocześnie wszystkim osobom i instytucjom za przekazane informacje wykorzystane w opracowaniu.

Autorzy publikacji będą również wdzięczni za przesłanie dodatkowych uwag i sugestii zmierzających do udoskonalenia i wzbogacenia następnych opracowań z tego obszaru tematycznego.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Rzeszowie

dr Marek Cierpień-Wolan

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Rzeszów, listopad 2019 r.

Preface

This publication is a continuation of the studies „Physical education in Poland” and the previous, periodically published, publications „Sports Clubs”.

The aim of the publication is to present the current results of Statistics Poland’s surveys on sport and recreation in Poland, which include the activities of Polish sports associations, sports clubs and organizations of physical education. They also make it possible to assess the accessibility and standard of sports facilities. The study also contains information on the activities of sports schools and sports championship schools, school sports clubs and mass sports events. The publication also includes data on the participation of Polish competitors in the Winter Olympic Games in Pyeongchang and medals won at the World and European Championships, as well as a list of the names of Polish medalists of international events in the age category „senior” in Olympic sports in 2017 and 2018.

Apart from information of a national character, a considerable emphasis was put on the presentation of the discussed phenomena by voivodship and other territorial profiles.

Giving you another publication on physical education, we are convinced that the set of statistical information on the characteristics of sports clubs, sports associations, children’s and youth sports as well as the medal achievements of Polish competitors at the Olympics, World and European Championships will prove useful.

At the same time, we would like to thank all persons and institutions for the information provided and used in the study.

The authors of the publication will also be grateful for sending additional comments and suggestions aimed at improving and enriching further studies in this thematic area.

Director
of the Statistical Office in Rzeszów

Marek Cierpień-Wolan, Ph.D.

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph.D.

Rzeszów, November 2019

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	6
List of tables	6
Spis wykresów	8
List of charts	8
Spis map	9
List of maps	9
Objaśnienia znaków umownych. Skrót	11
Symbols. Abbreviations.	11
Synteza	12
Executive summary	13
Rozdział 1. Kluby sportowe	15
Chapter 1. Sports clubs	15
Rozdział 2. Polskie związki sportowe	38
Chapter 2. Polish sports associations	38
Rozdział 3. Obiekty sportowe	44
Chapter 3. Sports facilities	44
Rozdział 4. Sport dzieci i młodzieży w szkołach. Rekreacja	54
Chapter 4. Sport of children and youth in schools. Recreation	54
4.1. Szkoły sportowe, szkoły mistrzostwa sportowego, szkolne koła sportowe	54
4.1.Sports schools, sport championship schools, school sports clubs	54
4.2.Imprezy sportowe	57
4.2.Sports events	57
4.3.Organizacje kultury fizycznej	58
4.3.Physical education organizations.	58
Rozdział 5. Kultura fizyczna w Polsce w ujęciu regionalnym	60
Chapter 5. Physical education in Poland in a regional perspective.	60
5.1. Analiza wskaźnikowa	60
5.1.Index analysis	60
5.2.Syntetyczna ocena kultury fizycznej.	64
5.2.Synthetic evaluation of physical education	64
Uwagi metodologiczne.	66
Methodological notes.	72
Aneks	78
Appendix.	78

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Podstawowe informacje o klubach sportowych	15
Table 1. Basic information on sports clubs	15
Tablica 2. Ćwiczący w sekcjach sportowych - wybrane sporty drużynowe	20
Table 2. Persons practising sports in sports sections - selected team sports	20
Tablica 3. Ćwiczący w sekcjach sportowych według lokalizacji klubu sportowego w 2018 r.	21
Table 3. Persons practising sports in sports sections by location of sports club in 2018	21
Tablica 4. Ćwiczący w sekcjach sportowych – wybrane sporty walki	22
Table 4. Persons practising sports in sports sections – selected combat sports	22
Tablica 5. Ćwiczący w sekcjach sportowych – wybrane sporty wodne	23
Table 5. Persons practising sports in sports sections - selected water sports	23
Tablica 6. Ćwiczący w sekcjach sportowych – wybrane sporty zimowe	23
Table 6. Persons practising sports in sports sections - selected winter sports	23
Tablica 7. Ćwiczący w sekcjach sportowych według pionów sportowych w 2018 r.	27
Table 7. Persons practising sports in sports sections by selected sports departments in 2018	27
Tablica 8. Ćwiczący w klubach sportowych	37
Table 8. Persons practising sports in sports clubs	37
Tablica 9. Medale zdobyte przez zawodników polskich na arenie międzynarodowej i liczba ćwiczących w sekcjach sportowych w 2018 r.	39
Table 9. Medals won by Polish competitors in the international arena and the number of persons practising sports in sports sections in 2018	39
Tablica 10. Medale zdobyte na arenie międzynarodowej przez polskich sportowców	42
Table 10. Medals won by Polish competitors in the international arena	42
Tablica 11. Stadiony sportowe dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych widzów w 2018 r.	45
Table 11. Sports stadiums adapted to the needs of disabled spectators in 2018	45
Tablica 12. Hale sportowe dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych widzów w 2018 r.	48
Table 12. Sports halls adapted to the needs of disabled spectators in 2018	48
Tablica 13. Uczniowie w szkołach sportowych	54
Table 13. Students in sports schools	54
Tablica 14. Dziewczęta w szkołach sportowych	55
Table 14. Girls in sports schools	55
Tablica 15. Szkoły mistrzostwa sportowego według województw	56
Table 15. Sports championship schools by voivodship	56
Tablica 16. Jednostki organizacyjne, sekcje, członkowie i ćwiczący w organizacjach kultury fizycznej ..	59
Table 16. Units, sections, members and persons practising sports in physical education organisations	59
Tablica 17. Wybrane wskaźniki opisujące zjawiska związane z kulturą fizyczną w 2018 r.	62
Table 17. Selected indicators describing phenomena related to physical education in 2018	62
Tablica 18. Lokaty województw według wskaźników syntetycznych w 2018 r.	64
Table 18. Positions of voivodships by synthetic indicators in 2018	64
Tablica 19. Medaliści Igrzysk Olimpijskich w 2018 r.	78
Table 19. Medalists of Olympic Games in 2018	78

Tablica 20. Medaliści mistrzostw świata - seniorzy	78
Table 20. Medalists of World Championships – seniors	78
Tablica 21. Medaliści mistrzostw Europy - seniorzy	82
Table 21. Medalists of European Championships – seniors	82

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Kluby sportowe i ćwiczący w klubach sportowych.....	16
Chart 1. Sports clubs and persons practising sports in sports clubs.....	16
Wykres 2. Kluby sportowe według województw i pionów sportowych w 2018 r.....	19
Chart 2. Sports clubs by voivodship and sports departments in 2018.....	19
Wykres 3. Sekcje sportowe w klubach sportowych według wybranych rodzajów sportów.....	24
Chart 3. Sports sections in sports clubs by selected kinds of sports.....	24
Wykres 4. Ćwiczący w sekcjach sportowych według wybranych rodzajów sportów w 2018 r.....	25
Chart 4. Persons practising sports in sports sections by selected kinds of sports in 2018.....	25
Wykres 5. Ćwiczący w klubach sportowych według wybranych rodzajów sportów w 2018 r.....	26
Chart 5. Persons practising sports in sports clubs by selected kinds of sports in 2018.....	26
Wykres 6. Struktura kadry szkoleniowej w klubach sportowych.....	33
Chart 6. Structure of coaching staff in sports clubs.....	33
Wykres 7. Kadra szkoleniowa w klubach sportowych.....	33
Chart 7. Coaching staff in sports clubs.....	33
Wykres 8. Kadra szkoleniowa według pionów sportowych w 2018 r.....	35
Chart 8. Coaching staff by sports departments in 2018.....	35
Wykres 9. Reprezentanci Polski w 2018 r.....	38
Chart 9. Polish representatives in 2018.....	38
Wykres 10. Sędziowie sportowi według województw w 2018 r.....	39
Chart 10. Sports judges by voivodship in 2018.....	39
Wykres 11. Medale zdobyte na mistrzostwach świata.....	42
Chart 11. Medals won at World Championships.....	42
Wykres 12. Medale zdobyte na mistrzostwach Europy.....	43
Chart 12. Medals won at the European Championships.....	43
Wykres 13. Stadiony sportowe według województw w 2018 r.....	44
Chart 13. Sports stadiums by voivodship in 2018.....	44
Wykres 14. Struktura boisk do gier małych w 2018 r.....	46
Chart 14. Structure of sports fields for small games in 2018.....	46
Wykres 15. Korty tenisowe otwarte według rodzajów nawierzchni w 2018 r.....	46
Chart 15. Open tennis courts by type of surface in 2018.....	46
Wykres 16. Dostosowanie wybranych obiektów sportowych do potrzeb osób niepełnosprawnych w 2018 r.....	53
Chart 16. Adaptation of selected sports facilities to the needs of disabled people in 2018.....	53
Wykres 17. Ćwiczący w klubach sportowych na 1000 ludności.....	60
Chart 17. Persons practising sports in sports clubs per 1000 population.....	60
Wykres 18. Młodzież w wieku do 18 lat ćwicząca w klubach sportowych na 1000 osób w wieku do 18 lat.....	61
Chart 18. Youth aged up to 18 practising sports in sports clubs per 1000 persons aged up to 18.....	61

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Kluby sportowe według województw w 2018 r.....	17
Map 1.	Sports clubs by voivodship in 2018.....	17
Mapa 2.	Liczba szkół przypadająca na 1 UKS według województw w 2018 r.	18
Map 2.	Number of schools per 1 UKS by voivodship in 2018	18
Mapa 3.	Ćwiczący piłkę nożną na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.	28
Map 3.	Persons practising football per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018	28
Mapa 4.	Ćwiczący piłkę siatkową na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.	29
Map 4.	Persons practising volleyball per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018.....	29
Mapa 5.	Ćwiczący pływanie na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.	29
Map 5.	Persons practising swimming per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018	29
Mapa 6.	Ćwiczący karate i karate tradycyjne na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.....	30
Map 6.	Persons practising karate and traditional karate per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018	30
Mapa 7.	Ćwiczący koszykówkę na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.	30
Map 7.	Persons practising basketball per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018	30
Mapa 8.	Ćwiczący lekkoatletykę na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.	31
Map 8.	Persons practising athletics per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018	31
Mapa 9.	Ćwiczący strzelectwo sportowe na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.....	31
Map 9.	Persons practising sport shooting per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018	31
Mapa 10.	Ćwiczący piłkę ręczną na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.	32
Map 10.	Persons practising handball per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018	32
Mapa 11.	Ćwiczący tenis stołowy na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.	32
Map 11.	Persons practising table tennis per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018	32
Mapa 12.	Kadra szkoleniowa w klubach sportowych według województw w 2018 r.....	34
Map 12.	Coaching staff in sports clubs by voivodship in 2018.....	34

Mapa 13.	Ćwiczący w klubach sportowych według województw w 2018 r.	35
Map 13.	Persons practising sports in sports clubs by voivodship in 2018.	35
Mapa 14.	Młodzież w wieku do 18 lat ćwicząca w klubach sportowych według województw w 2018 r.	36
Map 14.	Youth aged up to 18 practising sports in sports clubs by voivodship in 2018.	36
Mapa 15.	Stadiony i boiska do gier wielkich na 10 tys. mieszkańców według województw w 2018 r.	47
Map 15.	Stadiums and sports fields for big games per 10 thousand inhabitants by voivodship in 2018.	47
Mapa 16.	Hale sportowe i sale gimnastyczne według województw w 2018 r.	49
Map 16.	Sports halls and gyms by voivodship in 2018.	49
Mapa 17.	Pływalnie według województw w 2018 r.	50
Map 17.	Swimming pools by voivodship in 2018.	50
Mapa 18.	Lokalizacja wybranych obiektów sportowych w 2018 r.	51
Map 18.	Location of selected sports facilities in 2018.	51
Mapa 19.	Narciarskie trasy zjazdowe i biegowe według województw w 2018 r.	52
Map 19.	Downhill and cross-country ski runs by voivodship in 2018.	52
Mapa 20.	Siłownie zewnętrzne według województw w 2018 r.	53
Map 20.	Outdoor gyms by voivodship in 2018.	53
Mapa 21.	Uczniowie szkół sportowych i mistrzostwa sportowego według województw w 2018 r.	57
Map 21.	Students of sports schools and sports championship schools by voivodship in 2018.	57
Mapa 22.	Liczba zorganizowanych imprez sportowych według województw w 2018 r.	58
Map 22.	Number of sports events organised by voivodship in 2018.	58
Mapa 23.	Lokaty powiatów i miast na prawach powiatu według liczby ćwiczących w klubach sportowych na 10 tys. mieszkańców w 2018 r.	63
Map 23.	Positions of powiats and cities with powiat status by the number of persons practising sports in sports clubs per 10 thousand inhabitants in 2018.	63

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	zupelny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point
Uwaga Note	Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym. Relative numbers (indicators, percentages) were calculated on the basis of absolute data expressed with more accuracy than it was given in the tables. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”. Those numbers are correct with regard to their factual content.

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	million million
km	kilometr kilometre
p.proc. pp	punkt procentowy percentage point
p.prom.	punkt promilowy per mille point
r.	rok year
AZS	Akademicki Związek Sportowy University Sports Association
LZS	Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” „Rural Sports Teams” Association
PZSN „Start”	Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” The Polish Sports Association for the Disabled “Start”
SZS	Szkolny Związek Sportowy School Sports Association
TKKF	Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej The Society for Promotion of Physical Education
UKS	Uczniowski Klub Sportowy Student Sports Club

Synteza

W 2018 roku działało w Polsce niemal 15 tys. klubów sportowych. Ćwiczyło w nich 1 mln 56 tys. osób, to jest o 2,5% więcej w porównaniu z 2016 rokiem. Prawie połowa klubów sportowych brała udział we współzawodnictwie sportowym na poziomie ogólnopolskim. W stosunku do 2016 roku struktura klubów sportowych nie zmieniła się znacząco. Nadal największy udział miały uczniowskie kluby sportowe (UKS) – 38%. Na podobnym poziomie jak w 2016 roku utrzymywała się liczba klubów należących do Zrzeszenia „Ludowe Zespoły Sportowe” (LZS). Ich udział stanowił 18% wszystkich klubów sportowych. Kluby należące do pozostałych pionów sportowych, takich jak: Akademicki Związek Sportowy (AZS), Szkolny Związek Sportowy (SZS) oraz kluby wyznaniowe, stanowiły – podobnie jak w ubiegłych latach – w sumie niecałe 2% wszystkich klubów sportowych. Ćwiczący w tych klubach to tylko 3% ogółu ćwiczących. Kluby sportowe, które nie zadeklarowały przynależności do żadnego pionu sportowego stanowiły 43%.

W Polsce w 2018 roku działało 69 polskich związków sportowych, a podlegało im 538 okręgowych związków sportowych. Status polskiego związku sportowego w porównaniu z 2016 rokiem utraciły dwa zawiązki (Polski Związek Wędkarski i Liga Obrony Kraju). Powstały natomiast: Polski Związek Squasha, Polski Związek Sportowy Cheerleadingu oraz Polska Federacja Petanque-Polski Związek Sportowy. W 2018 roku polskie związki sportowe powołały 10,6 tys. członków kadry narodowej, spośród których prawie 40% stanowiły kobiety.

Na mistrzostwach świata w 2018 roku Polskę reprezentowało 2370 zawodników, którzy zdobyli 431 medali, natomiast na mistrzostwach Europy polska reprezentacja liczyła 3001 osób, a liczba zdobytych medali wyniosła 603. Sportowcy niepełnosprawni zdobyli ogółem 47 medali mistrzostw świata oraz 211 medali mistrzostw Europy.

W Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w Pjongczang brało udział 62 polskich zawodników zdobywając 2 medale.

W Polsce w 2018 roku w 77 szkołach sportowych (podstawowych i ponadgimnazjalnych), uczyło się 47,8 tys. osób, natomiast w 103 szkołach mistrzostwa sportowego (w tym 45 publicznych) było 12,6 tys. uczniów. Średnia liczba uczniów w tych szkołach wynosiła odpowiednio: dla szkół sportowych – 621 (w 2016 roku - 388), natomiast dla szkół mistrzostwa sportowego to 122 osoby.

Polscy sportowcy w 2018 roku mieli do dyspozycji 2368 stadionów sportowych. Ich liczba nie uległa znacznej zmianie w porównaniu do 2014 roku. Prawie 60% wszystkich stadionów stanowiły stadiony piłkarskie. Najwięcej stadionów funkcjonowało w południowych województwach Polski oraz w województwie wielkopolskim i mazowieckim. Ponad połowa z nich posiadała homologację. Większość obiektów tego typu powstała lub została znacznie zmodernizowana po 2010 roku. Boisk do gier wielkich było ponad trzykrotnie więcej niż stadionów (ponad 7 tys.). Prawie wszystkie były boiskami piłkarskimi. Boisk do gier małych było ponad 3 tys., z czego 40% to boiska do piłki siatkowej plażowej. W porównaniu z poprzednią edycją badania liczba boisk do gier małych wzrosła o 1/4. Wzrosła również liczba siłowni zewnętrznych (4-krotnie), boisk uniwersalnych-wielozadaniowych, skateparków, lodowisk sztucznie mrożonych (o ponad 20%), kortów tenisowych, hal sportowych, pływalni krytych i skoczni narciarskich (o ponad 10%).

W 2018 roku w kraju odbyło się 3468 masowych imprez sportowych (blisko 50% wszystkich imprez masowych), które zgromadziły łącznie 14,8 mln uczestników. Najwięcej imprez sportowych zorganizowano w województwie śląskim (517), z czego 419 odbyło się w obiektach zamkniętych.

Wykorzystując metody taksonomiczne (TOPSIS, wzorca rozwoju Hellwiga oraz pozycyjną z zastosowaniem mediany Webera) opracowano dla wszystkich województw wskaźniki syntetyczne uwzględniające zarówno ćwiczących i kadre szkoleniową w klubach sportowych jak i infrastrukturę sportową. Z uzyskanych obliczeń wynika, że najwyższym potencjałem w zakresie kultury fizycznej w 2018 roku dysponowały województwa opolskie, dolnośląskie i podkarpackie.

Executive summary

In 2018, there were almost 15 thousand active sports clubs in Poland. There were 1 million 56 thousand persons practising sports in them, i.e. 2.5% more than in 2016. Almost half of the sports clubs took part in sports competition at the national level. Compared to 2016, the structure of sports clubs did not change significantly. Still, the largest share was held by student sports clubs (UKS) - 38%. The number of clubs belonging to the „Rural Sports Teams” Association (LZS) remained at a similar level as in 2016. Their share accounted for 18% of all sports clubs. Clubs belonging to other sports departments, such as: University Sports Association (AZS), School Sports Association (SZS) and religious clubs, constituted less than 2% of all sports clubs in total, as in previous years. Persons practising sports in these clubs account for only 3% of the total number of persons practising sports. Sports clubs that did not declare membership in any of the sports department accounted for 43%.

In Poland, in 2018, there were 69 Polish sports associations and 538 regional sports associations. Compared to 2016, two associations lost the status of a Polish sports association (The Polish Fishing Association and the National Defence League). The Polish Squash Association, the Polish Cheerleading Sports Association and the Polish Petanque Federation - the Polish Sports Association - were formed. In 2018, Polish sports associations selected 10,6 thousand members of the national team, almost 38.7% of whom were women.

At the 2018 World Championships, Poland was represented by 2,370 competitors, who won 431 medals, while at the European Championships the Polish representation numbered 3,001 people, and the number of medals won was 603. Disabled athletes won 47 medals of the World Championships and 211 medals of the European Championships in total.

In the Winter Olympic Games in Pyeongchang, 62 Polish competitors took part, winning 2 medals.

In Poland, in 2018, in 77 sports schools (primary and secondary schools) there were 47 thousand students, while in 103 sports championship schools (including 45 public schools) there were 12.6 thousand students. The average number of students in these schools was respectively: for sports schools - 621 (in 2016 - 388), whereas for sports championship schools - 122 students.

In 2018, Polish competitors had 2,368 sports stadiums at their disposal. Their number did not change significantly compared to 2014. Almost 60% of all stadiums were football stadiums. The largest number of stadiums operated in the southern voivodships of Poland and in Wielkopolskie and Mazowieckie voivodships. More than half of them had their homologation. Most of the facilities of this type were built or significantly modernized after 2010. The number of big game pitches was over three times higher than the number of stadiums (over 7 thousand). Almost all of them were football pitches. There were over 3,000 small game pitches, 40% of which were beach volleyball fields. In comparison with the previous edition of the study, the number of small game pitches increased by 1/4. The following also increased: the number of outdoor gyms (4 times), multipurpose pitches, skateparks, ice skating rinks (by over 20%), tennis courts, sports halls, indoor swimming pools and ski jumping hills (by over 10%).

In 2018, 3,468 mass sports events were held in the country (nearly 50% of all mass events), which gathered a total of 14.8 million people. The highest number of sports events were organised in Śląskie Voivodship (517), of which 419 were held in closed venues.

Using taxonomic methods (TOPSIS method, Hellwig's method of development pattern and positional method using Weber's median), synthetic indices were developed for all voivodships, taking into account both persons practising sports and coaching staff in sports clubs as well as sports infrastructure. The calculations show that in 2018 the highest potential in terms of physical education was observed in Opolskie, Dolnośląskie and Podkarpackie Voivodships.

Rozdział 1

Chapter 1

Kluby sportowe

Sports clubs

W 2018 roku w Polsce działało 14,8 tys. klubów sportowych. Ich liczba w stosunku do 2016 roku spadła o 0,6%. Wpłynęło na to głównie zmniejszenie się liczby uczniowskich klubów sportowych (o 6,3%), które miały około 40% udział w ogólnej liczbie klubów. Najwięcej klubów sportowych działało w województwie śląskim – 10,4% ogółu oraz w województwie mazowieckim – 10,3%, natomiast najmniej w województwie świętokrzyskim – 2,3% ogółu klubów sportowych. W porównaniu do poprzedniej edycji badania (z 2016 roku) spadek klubów sportowych odnotowano w dziesięciu województwach: dolnośląskim – o 2,8%, kujawsko-pomorskim – o 0,9%, lubelskim – o 1,4%, łódzkim – o 2,2%, małopolskim – o 1,8%, opolskim – o 2,7%, pomorskim – o 5,2%, świętokrzyskim – o 7,6%, warmińsko-mazurskim – o 1,3%, zachodniopomorskim – o 1,7%. W przypadku ćwiczących w klubach sportowych w połowie województw wystąpił wzrost, w tym największy w województwie pomorskim – 8,2%, natomiast największy spadek ćwiczących w porównaniu do roku 2016 zanotowano w województwie opolskim – 5,2%.

Tablica 1. Podstawowe informacje o klubach sportowych
Table 1. Basic information on sports clubs

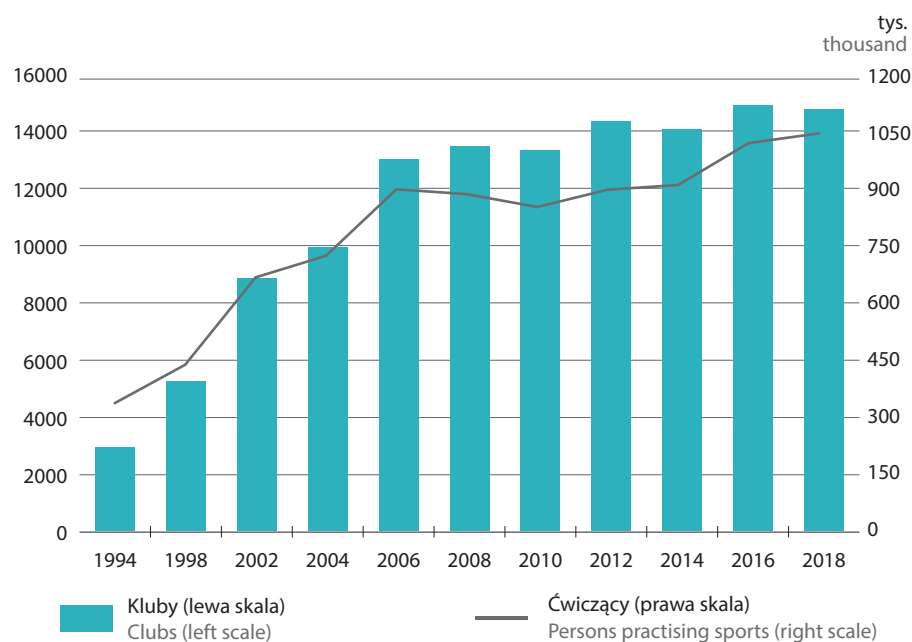
Wyszczególnienie Specification	2016	2018	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		2016=100
Kluby sportowe Sports clubs	14858	14772	99,4
kluby sportowe AZS AZS sports clubs	83	83	100,0
kluby sportowe LZS LZS sports clubs	2621	2610	99,6
kluby SZS SZS sports clubs	71	72	101,4
uczniowskie kluby sportowe UKS UKS student sports clubs	5989	5609	93,7
kluby wyznaniowe religious sports clubs	60	62	103,3
pozostałe kluby sportowe other sports clubs	6034	6336	105,0
Członkowie (w tys.) Members (in thousand)	1020	1045	102,5
Ćwiczący (w tys.) Persons practising sports (in thousand)	1030	1056	102,5
w tym of which			
kobiety females	260	270	103,8
do 18 lat aged up to 18	735	752	102,3
Kadra szkoleniowa Coaching staff	54516	47595	87,3
trenerzy coaches	24652	28047	113,8
instruktorzy instructors	21103	19548	92,6
inne osoby prowadzące zajęcia sportowe other persons running sports classes	8761	8041	91,8

W 2018 roku kluby sportowe liczyły ponad 1045,5 tys. członków, czyli 2,5% więcej niż w 2016 roku. Ćwiczyły w nich ponad 1056,1 tys. osób, co stanowiło również 2,5% wzrostu do poprzedniej edycji badania. Tak jak w latach poprzednich około 3/4 ćwiczących stanowili mężczyźni. Wśród ćwiczących dominowała młodzież do 18 lat – 71,2%. Udział dziewcząt wśród młodzieży ćwiczącej ogółem kształtował się na poziomie podobnym, jak udział kobiet wśród ogółu ćwiczących (25,8%) i wyniósł 28,7%. Wśród wszystkich ćwiczących w klubach, ponad połowa (52,6%) została zarejestrowana w polskich lub okręgowych związkach sportowych.

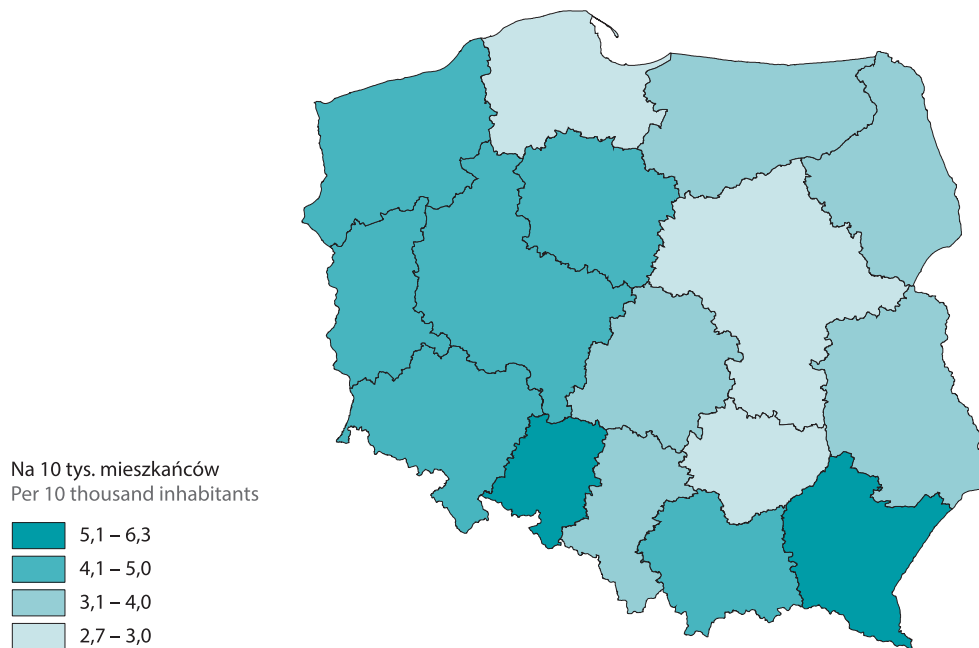
We współzawodnictwie sportowym na poziomie ogólnopolskim zarówno w ramach systemu sportu młodzieżowego, jak i seniorów, tak jak w poprzedniej edycji badania, uczestnictwo zadeklarowało 7,1 tys. (co stanowiło 48,4%) klubów sportowych.

Wykres 1. Kluby sportowe i ćwiczący w klubach sportowych
Chart 1. Sports clubs and persons practising sports in sports clubs

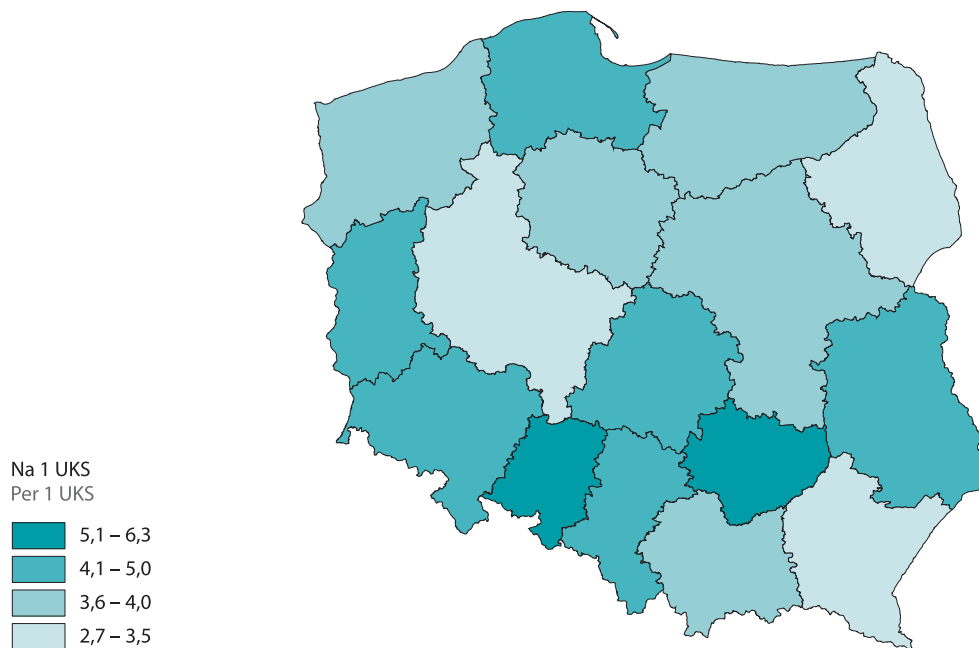
W stosunku do lat 2014 i 2016 struktura klubów sportowych nie zmieniła się znacząco. Nadal największy udział miały uczniowskie kluby sportowe – 38,0%. Również popularność klubów należących do Zrzeszenia „Ludowe Zespoły Sportowe” utrzymywała się na podobnym poziomie. Ich udział stanowił 17,7% wszystkich klubów sportowych (w 2016 roku – 17,6%). Pozostałe pionysportowe, takie jak: kluby należące do Akademickiego Związku Sportowego, Szkolnego Związku Sportowego oraz kluby wyznaniowe, skupiały, podobnie jak w ubiegłych latach, w sumie 1,5% wszystkich klubów sportowych. Ćwiczący w tych klubach to tylko 3,2% ogółu ćwiczących. Kluby sportowe, które nie zadeklarowały przynależności do żadnego pionysportowego, stanowiły 42,9% (w 2016 roku – 40,6%).

Mapa 1. Kluby sportowe według województw w 2018 r.
 Map 1. Sports clubs by voivodship in 2018

Od 1994 roku w Polsce zaczęły powstawać uczniowskie kluby sportowe. Ich liczba systematycznie wzrosła aż do 2008 roku, w którym odnotowano 6,9 tys. działających klubów. W kolejnych latach zaobserwowano kilkuprocentowe spadki, po czym w 2016 roku nastąpił nieznaczny wzrost – o 1,1%. W 2018 roku liczba UKS znowu spadła do 5,6 tys. Na zmniejszającą się liczbę UKS wpływ miała m.in. reforma oświaty, w wyniku której doszło do likwidacji gimnazjów (we wrześniu 2016 roku funkcjonowało ich 7528, a we wrześniu 2018 roku już tylko 1640) i reorganizacji szkół podstawowych. We wszystkich województwach zanotowano spadki liczby UKS – największe w świętokrzyskim (15,8%), warmińsko-mazurskim (12,2%) oraz łódzkim (10,3%), a najmniejszy w województwie pomorskim (1,5%). Najwięcej UKS działało w województwach: mazowieckim (14,7% łącznej ich liczby w Polsce), wielkopolskim (10,3%), małopolskim (9,6%) oraz podkarpackim (9,5%), najmniej natomiast w województwach: opolskim (2,0%), lubuskim (2,3%) i świętokrzyskim (2,5%). W UKS ćwiczyło 351,7 tys. osób (3,1% mniej niż w poprzedniej edycji badania), co stanowiło 33,3% wszystkich ćwiczących w klubach sportowych. Uczniowskie kluby sportowe skupiały głównie dzieci i młodzież. Osoby ćwiczące do lat 18 stanowiły 87,2%. Klubów tych w miastach działało 57,7%, a liczba ćwiczących w miejskich klubach wyniosła 52,6% wszystkich ćwiczących w UKS (w 2016 roku – prawie 70%).

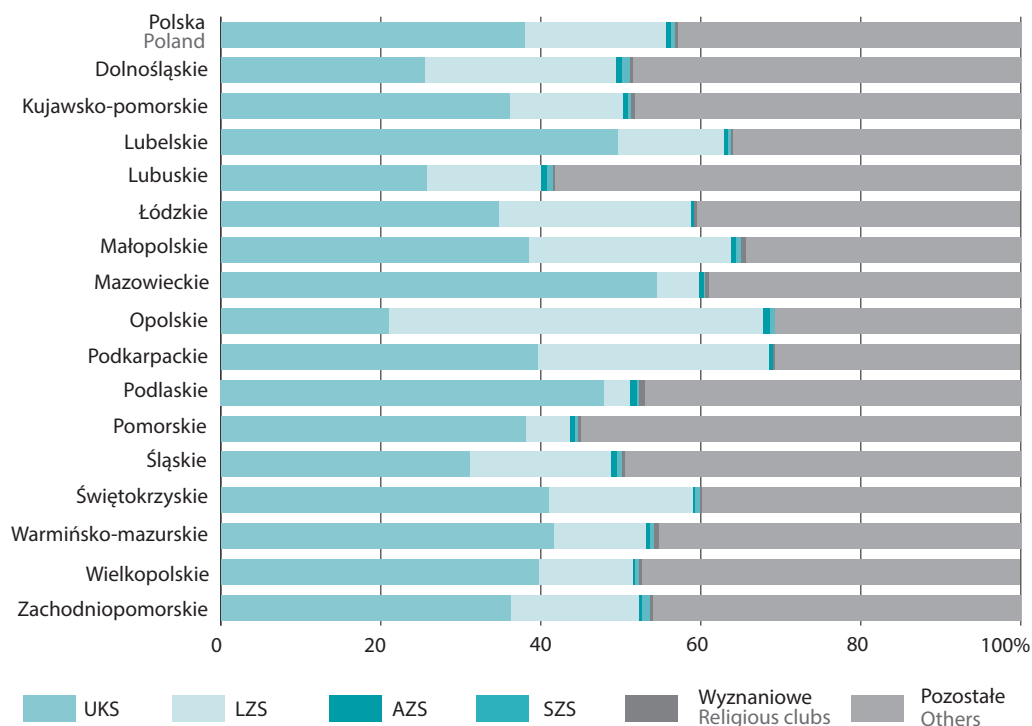
Mapa 2. Liczba szkół przypadająca na 1 UKS według województw w 2018 r.
 Map 2. Number of schools per 1 UKS by voivodship in 2018

Kluby należące do Zrzeszenia „Ludowe Zespoły Sportowe” zdecydowanie najpopularniejsze były w pięciu południowych województwach Polski, czyli: podkarpackim (14,9%), małopolskim (13,5%), dolnośląskim (11,6%), śląskim (10,4%) i opolskim (9,7%). Liczba klubów w tych województwach stanowiła 60,1% ogólnej liczby klubów LZS (57,7% ćwiczących). W klubach LZS ćwiczyło 15,0% wszystkich ćwiczących w klubach sportowych. Były one popularne szczególnie wśród mężczyzn. Kobiety stanowiły tylko 8,9% ćwiczących, chociaż było ich o 5,1% więcej niż w 2016 roku. Młodzież do lat 18 stanowiła 58,0% ćwiczących i byli to głównie chłopcy (88,4% ćwiczącej młodzieży). Kluby LZS działały w zdecydowanej większości w środowisku wiejskim (81,2% klubów i 81,3% ćwiczących).

W klubach należących do Akademickiego Związku Sportowego, Szkolnego Związku Sportowego oraz w klubach wyznaniowych udział kobiet był znacznie wyższy niż w klubach LZS i wyniósł odpowiednio 46,4%, 41,0% i 30,7%. Udział młodzieży do lat 18 w SZS oraz w klubach wyznaniowych wyniósł niewiele ponad 80% ćwiczących, natomiast kluby AZS, które działają głównie w środowiskach akademickich, skupiały dużo mniej młodzieży do 18 lat – stanowiła ona 32,6% ogólnej liczby ćwiczących.

Wykres 2. Kluby sportowe według województw i pionów sportowych w 2018 r.
Chart 2. Sports clubs by voivodship and sports departments in 2018

Niezmiennie w Polsce wśród ćwiczących najpopularniejsze były sporty drużynowe¹ (56,3% osób ćwiczących), a spośród nich piłka nożna², którą uprawiało 39,4% ćwiczących (łącznie z piłką nożną plażową i piłką nożną halową – 40,5%). Ćwiczący piłkę nożną² w ogólnej liczbie ćwiczących sporty drużynowe stanowili 69,9%. Liczba ćwiczących tę dyscyplinę sportu wzrosła w stosunku do 2016 roku o 2,5%. Sekcję piłki nożnej² posiadało 43,4% klubów sportowych (44,9% sekcję piłki nożnej, piłki nożnej halowej lub piłki nożnej plażowej). Na terenie wsi był wyższy odsetek klubów oferujących tę dyscyplinę sportu (63,2%) niż w miastach, jednak liczba ćwiczących była wyższa w miastach (o 10,8 p.proc.). Piłkę nożną² w zdecydowanej większości (94,3%) trenowali mężczyźni.

Pod względem liczby ćwiczących drugie miejsce zajmowała piłka siatkowa³ – 6,5% ćwiczących (łącznie z piłką siatkową plażową – 6,7%). W porównaniu z 2016 rokiem liczba ćwiczących spadła o 10,6%. Ćwiczący tę dyscyplinę w liczbie ćwiczących sporty drużynowe stanowili 11,6%. Piłka siatkowa³ była nieznacznie bardziej popularna wśród kobiet, które stanowiły 55,7%. Więcej (70,1%) osób ćwiczących trenowało ją w klubach miejskich.

¹ Baseball, curling, football amerykański, hokej na lodzie, hokej na łyżworolkach, hokej na trawie, korfbal, koszykówka, piłka nożna, piłka nożna halowa, piłka nożna plażowa, piłka ręczna, piłka siatkowa, piłka siatkowa plażowa, piłka wodna, rugby, softball, unihokej.

² Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.

³ Bez piłki siatkowej plażowej.

Tablica 2. Ćwiczący^a w sekcjach sportowych - wybrane sporty drużynowe
 Table 2. Persons practising sports^a in sports sections - selected team sports

Wyszczególnienie Specification	2014	2016	2018	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2016=100
Baseball i softball Baseball and softball	1320	975	1186	121,6
Curling Curling	307	368	355	96,5
Hokej na lodzie Ice hockey	3477	3927	4525	115,2
Hokej na trawie Hockey	1966	2338	2712	116,0
Korfball Korfball	426	389	404	103,9
Koszykówka Basketball	44275	44666	42182	94,4
Piłka nożna Football	378600	437450	448478	102,5
Piłka nożna halowa Indoor football	14027	14066	11367	80,8
Piłka nożna plażowa Beach football	541	853	811	95,1
Piłka ręczna Handball	37023	40117	38292	95,5
Piłka siatkowa Volleyball	86687	83435	74551	89,4
Piłka siatkowa plażowa Beach volleyball	2870	3113	1931	62,0
Piłka wodna Water polo	777	1349	1280	94,9
Rugby Rugby	2963	3538	3452	97,6
Unihokej Floorball	8488	8784	8336	94,9

a Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy.

a A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises.

Kolejne miejsca, pod względem liczby ćwiczących, zajmowały: pływanie i karate (łącznie z karate tradycyjnym) – po 4,3% oraz strzelectwo sportowe, lekkoatletyka i koszykówka (po 3,7%).

Tablica 3. Ćwiczący¹ w sekcjach sportowych według lokalizacji klubu sportowego w 2018 r.
 Table 3. Persons practising sports¹ in sports sections by location of sports club in 2018

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
a – ogółem total	b – w tym kobiety w % of which females in %			
Razem Total	a	1138379	796637	341742
	b	25,8	27,8	21,1
w tym of which				
Jeździectwo Equestrian	a	8172	2897	5275
	b	75,4	75,7	75,2
Judo Judo	a	26398	24161	2237
	b	29,1	28,5	35,4
Karate i karate tradycyjne Karate and traditional karate	a	48879	43316	5563
	b	33,5	33,3	34,9
Koszykówka Basketball	a	42182	35030	7152
	b	39,4	37,7	47,5
Lekkoatletyka Athletics	a	42442	31153	11289
	b	48,8	49,0	48,2
Narciarstwo Skiing	a	9124	6307	2817
	b	43,0	41,3	46,9
Piłka nożna ² Football ²	a	448478	248444	200034
	b	5,7	5,3	6,1
Piłka nożna halowa Indoor football	a	11367	6328	5039
	b	17,1	13,7	21,4
Piłka ręczna Handball	a	38292	27369	10923
	b	43,4	40,6	50,4
Piłka siatkowa ³ Volleyball ³	a	74551	52294	22257
	b	55,7	57,4	51,8
Pływanie Swimming	a	48909	45045	3864
	b	47,9	47,6	51,3
Sporty siłowe Strength sports	a	5824	4847	977
	b	46,5	45,9	64,3
Szachy Chess	a	17886	14297	3589
	b	26,8	25,5	32,0
Tenis stołowy Table tennis	a	26797	13501	13296
	b	30,2	27,0	33,4
Zapasy Wrestling	a	8318	6975	1343
	b	25,6	23,9	34,8

1 Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy. 2 Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej. 3 Bez piłki siatkowej plażowej.

1 A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises. 2. Excluding indoor football and beach football. 3. Excluding beach volleyball.

Sporty walki⁴ ogółem trenowało 11,5% ćwiczących. Spośród nich najpopularniejsze, oprócz karate⁵ (udział w ćwiczących sporty walki – 38,3%), było judo z 2,3% ćwiczących (udział w ćwiczących sporty walki 20,7%). Tę grupę sportów częściej wybierali mężczyźni (tylko 30,7% kobiet) oraz młodzież (79,7% juniorów i junierek).

Tablica 4. Ćwiczący^a w sekcjach sportowych – wybrane sporty walki
Table 4. Persons practising sports^a in sports sections – selected combat sports

Wyszczególnienie Specification	2014	2016	2018	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2016=100
Boks Boxing	5490	7096	8050	113,4
Judo Judo	18155	24292	26398	108,7
Ju-jitsu Ju-jitsu	3806	5366	7159	133,4
Karate (łącznie z karate tradycyjnym) Karate (including traditional karate)	36039	43443	48879	112,5
Kendo Kendo	142	323	344	106,5
Kick-boxing Kick-boxing	5327	6412	8882	138,5
Muaythai Muaythai	761	1404	1181	84,1
Sumo Sumo	1166	1309	1684	128,6
Szermierka Fencing	3386	4135	3684	89,1
Taekwondo ITF Taekwon-do ITF	6116	7549	10129	134,2
Taekwondo WTF Taekwon-do WTF	4289	4795	4608	96,1
Wu-shu Wu-Shu	989	995	1191	115,9
Zapasy styl klasyczny Greco-Roman wrestling	3243	3453	3273	94,8
Zapasy styl wolny Freestyle wrestling	4105	4572	4460	97,6

a Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy.

a A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises.

Sporty wodne⁶ uprawiało 5,8% osób, a blisko połowa z nich to kobiety (44,4%). Sporty zimowe⁷ natomiast ćwiczyło – 1,3% osób, z czego kobiety stanowiły 48,4%. W obu grupach sportów juniorzy i juniorki stanowili zdecydowaną większość, w przypadku sportów wodnych – 83,4%, a 75,6% w przypadku sportów zimowych.

⁴ Boks, grappling, ju-jitsu, judo, karate, kendo, kick-boxing, muaythai, sumo, szermierka, taekwondo ITF, Taekwondo WTF, wu-shu, zapasy w stylu klasycznym, zapasy w stylu wolnym.

⁵ Łącznie z karate tradycyjnym.

⁶ Kajakarstwo, płetwonurkowanie sportowe, pływanie, pływanie synchroniczne, skoki do wody, sport motorowodny i narciarstwo wodne, wędkarstwo, wioślarstwo, żeglarstwo.

⁷ Biathlon zimowy, łyżwiarstwo figurowe, łyżwiarstwo szybkie (łącznie z short-track), narciarstwo alpejskie, narciarstwo dowolne, narciarstwo klasyczne, narciarstwo wysokogórskie, snowboard, sport saneczkowy.

Tablica 5. Ćwiczący^a w sekcjach sportowych – wybrane sporty wodne
 Table 5. Persons practising sports^a in sports sections - selected water sports

Wyszczególnienie Specification	2014	2016	2018	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2016=100
Kajakarstwo Canoeing	3948	4463	4133	92,6
Pływanie Swimming	39586	44113	48909	110,9
Pływanie synchroniczne Synchronized swimming	382	269	281	104,5
Skoki do wody Diving	145	275	384	139,6
Sport motorowodny i narciarstwo wodne Motorboating and water skiing	517	477	608	127,5
Wędkarstwo Angling	1214	1431	1179	82,4
Wioślarstwo Rowing	2549	2447	2381	97,3
Żeglarstwo Sailing	8097	7606	7698	101,2

a Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy.

a A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises.

Tablica 6. Ćwiczący^a w sekcjach sportowych – wybrane sporty zimowe
 Table 6. Persons practising sports^a in sports sections – selected winter sports

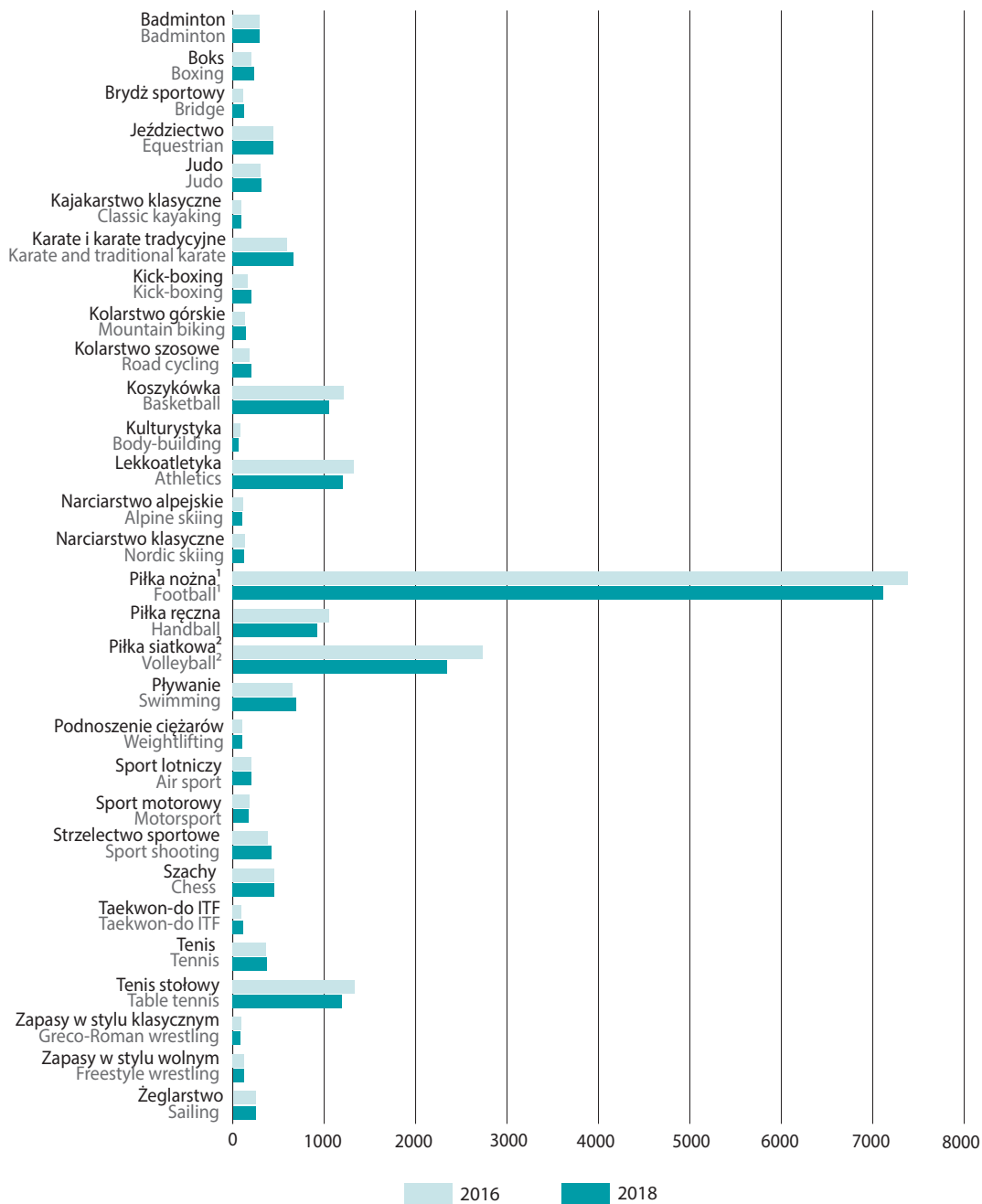
Wyszczególnienie Specification	2014	2016	2018	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2016=100
Biathlon zimowy Biathlon	711	936	972	103,8
Łyżwiarstwo figurowe Figure skating	1365	1815	1977	108,9
Łyżwiarstwo szybkie (łącznie z short-track) Speed skating (including short- track)	1359	1498	1631	108,9
Narciarstwo Skiing	8895	8361	9124	109,1
Snowboard Snowboard	675	688	623	90,6
Sport saneczkowy Luge sport	321	303	244	80,5

a Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy.

a A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises.

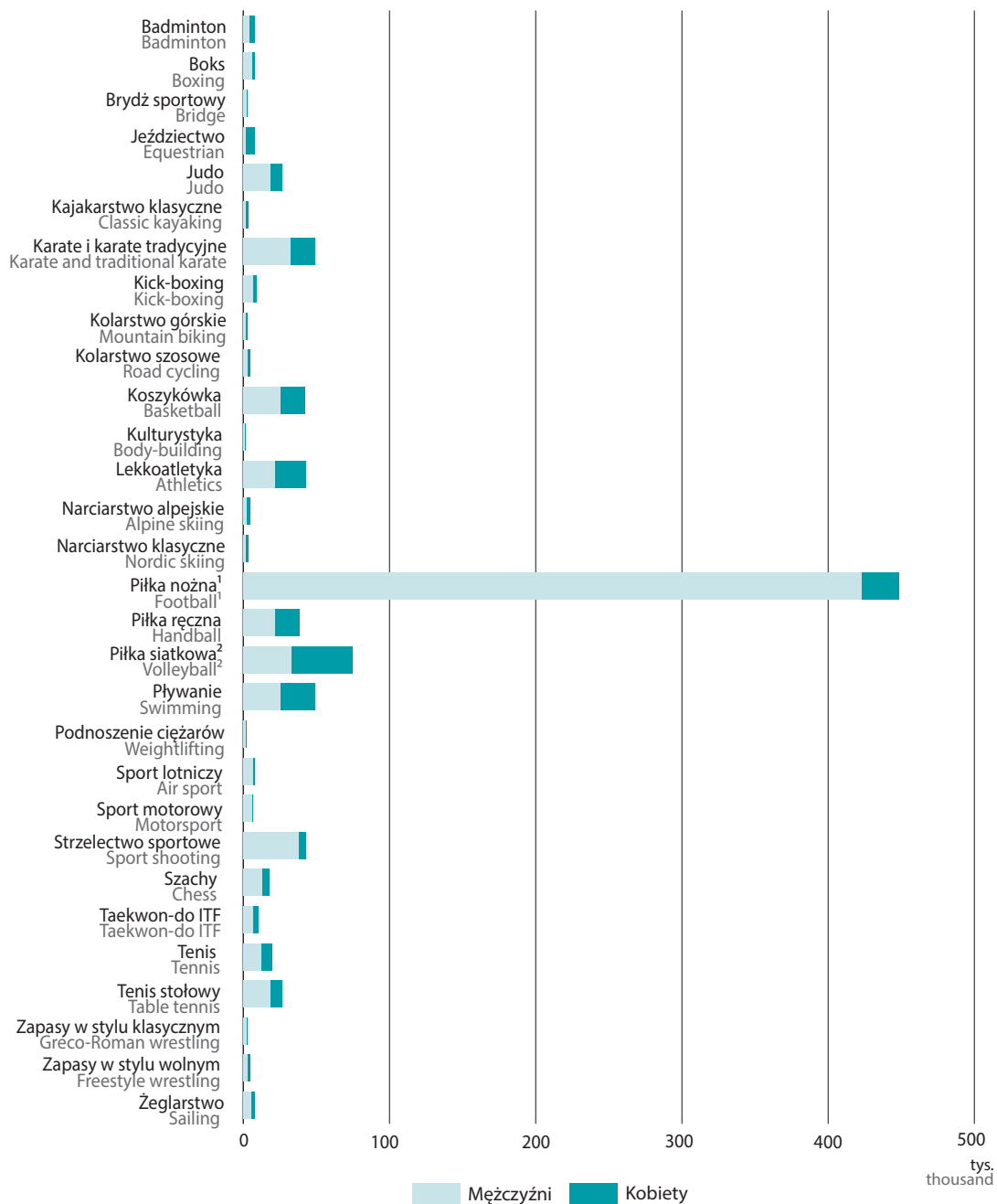

Wykres 3. Sekcje sportowe w klubach sportowych według wybranych rodzajów sportów
 Chart 3. Sports sections in sports clubs by selected kinds of sports

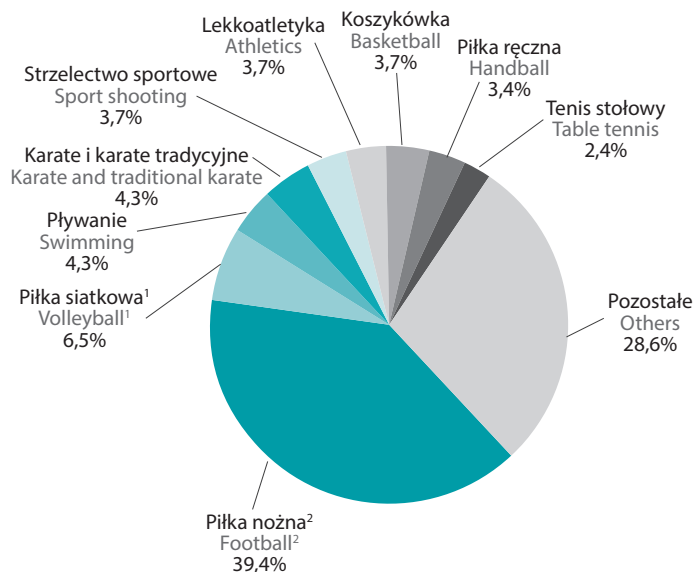
¹Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej. ²Bez piłki siatkowej plażowej.
¹Excluding indoor football and beach football. ²Excluding beach volleyball.

Wykres 4. Ćwiczący w sekcjach sportowych według wybranych rodzajów sportów w 2018 r.
 Chart 4. Persons practising sports in sports sections by selected kinds of sports in 2018

¹Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej. ²Bez piłki siatkowej plażowej.
¹Excluding indoor football and beach football. ²Excluding beach volleyball.

Wykres 5. Ćwiczący w klubach sportowych według wybranych rodzajów sportów w 2018 r.
 Chart 5. Persons practising sports in sports clubs by selected kinds of sports in 2018

1 Bez piłki siatkowej plażowej. 2 Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.
 1 Excluding beach volleyball. 2 Excluding indoor football and beach football.

Sporty z największą liczbą kobiet ćwiczących ogółem to: akrobatyka⁸ (84,8%), gimnastyka⁹ (84,5%), sporty taneczne (79,2%) i jeździectwo (75,4%). Znikomy procent kobiet ćwiczyło football amerykański oraz wędkarstwo.

W klubach należących do AZS najczęściej trenowano koszykówkę (10,4%), piłkę siatkową¹⁰ (8,9%), a także lekkoatletykę (8,7%), piłkę nożną¹¹ (5,0%) oraz pływanie (4,7%). W klubach LZS najpopularniejszym sportem była piłka nożna¹¹. Trenowało ją aż 80,4% wszystkich ćwiczących, z czego ponad połowę stanowili juniorzy i juniorki. Kolejne miejsca zajmowały: lekkoatletyka (2,6%), piłka siatkowa¹⁰ (2,2%), tenis stołowy (2,1%) oraz kolarstwo (1,2%).

W klubach SZS najliczniejsze sekcje pod względem liczby ćwiczących to: lekkoatletyka (20,2%), piłka ręczna (16,4%), piłka siatkowa¹⁰ (14,0%), piłka nożna¹¹ (9,4%) i koszykówka (7,3%). W UKS 26,4% ćwiczących w sekcjach sportowych trenowało piłkę nożną¹¹ (w tym 11,8% stanowiły kobiety), 12,4% piłkę siatkową¹⁰, 7,6% pływanie i 6,1% piłkę ręczną. W klubach wyznaniowych dominującą dyscypliną była piłka nożna¹¹ (50,0%). Popularne były również piłka siatkowa¹⁰ (16,0%), tenis stołowy (8,9%) oraz akrobatyka sportowa (4,1%).

⁸ Łącznie z trampoliną.

⁹ Gimnastyka artystyczna i gimnastyka sportowa.

¹⁰ Bez piłki siatkowej plażowej.

¹¹ Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.

Tablica 7. Ćwiczący¹ w sekcjach sportowych według pionów sportowych w 2018 r.
Table 7. Persons practising sports¹ in sports sections by selected sports departments in 2018

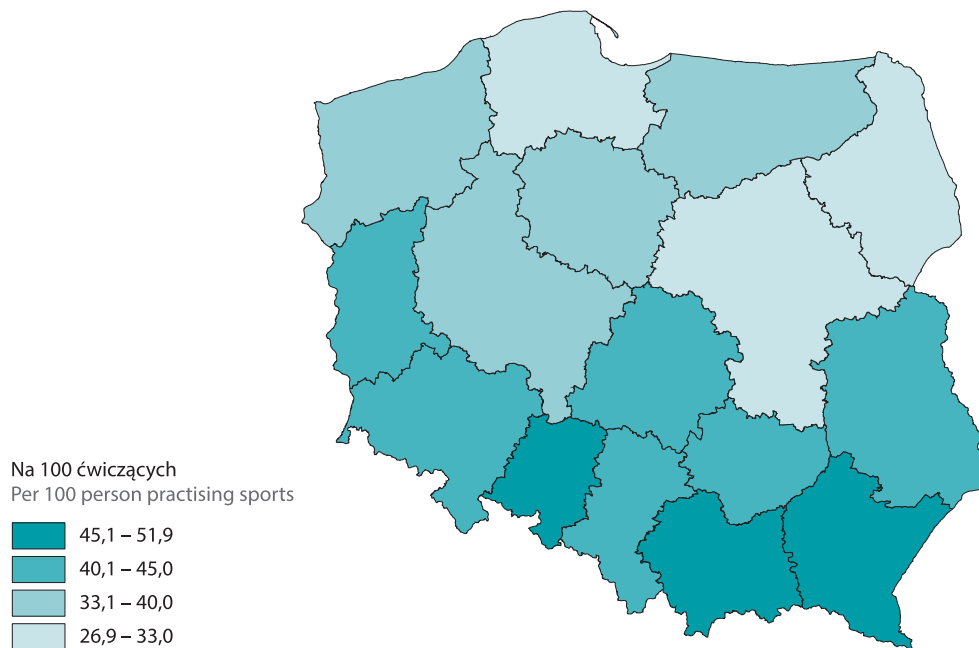
Wyszczególnienie Specification		AZS	LZS	SZS	UKS	Kluby wyznaniowe Religious clubs	Pozostałe Other
a – ogółem total							
b – w tym kobiety w % of which females in %							
Razem Total	a	23076	161443	6979	389330	5785	551766
	b	45,6	9,2	40,5	37,1	30,2	21,5
w tym of which							
Akrobatyka Acrobatics	a	617	324	-	2446	238	4205
	b	76,7	60,2	-	89,0	97,5	84,8
Jeździectwo Equestrian	a	123	955	29	831	-	6234
	b	75,6	77,0	93,1	77,5	-	74,7
Judo Judo	a	1047	59	-	15274	-	10018
	b	33,2	27,1	-	28,9	-	28,9
Karate i karate tradycyjne Karate and traditional karate	a	540	431	75	8184	-	39649
	b	37,6	52,4	32,0	34,9	-	32,9
Koszykówka Basketball	a	2405	704	507	22859	153	15554
	b	48,7	28,8	56,4	45,1	45,1	29,3
Lekkoatletyka Athletics	a	1998	4147	1408	23492	41	11356
	b	50,4	51,5	47,4	50,5	41,5	44,2
Narciarstwo Skiing	a	403	398	89	4266	10	3958
	b	40,9	42,5	53,9	44,7	20,0	41,4
Piłka nożna ² Football ²	a	1156	129757	658	102726	2891	211290
	b	39,4	2,8	17,0	11,8	5,5	4,2
Piłka nożna halowa Indoor football	a	997	1454	43	5792	186	2895
	b	31,6	10,7	-	22,7	7,5	5,0
Piłka ręczna Handball	a	857	869	1142	23714	54	11656
	b	51,9	41,1	30,6	48,3	44,4	34,2
Piłka siatkowa ³ Volleyball ³	a	2053	3537	976	48325	927	18733
	b	41,9	41,1	56,8	58,0	78,6	52,8
Pływanie Swimming	a	1095	417	429	26610	33	17325
	b	47,9	41,2	45,2	49,4	39,4	45,7
Sporty siłowe Strength sports	a	749	455	11	2238	145	2226
	b	37,4	36,5	63,6	52,5	62,1	44,5
Szachy Chess	a	260	1566	184	9039	44	6793
	b	27,3	19,9	34,8	28,5	29,5	26,0
Tenis stołowy Table tennis	a	811	3435	147	15968	514	5922
	b	38,3	22,4	27,2	34,6	25,3	22,1
Zapasy Wrestling	a	18	1305	30	3368	-	3597
	b	33,3	28,9	6,7	31,4	-	19,2

1 Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy. 2 Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej. 3 Bez piłki siatkowej plażowej.

1 A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises. 2 Excluding indoor football and beach football. 3 Excluding beach volleyball.

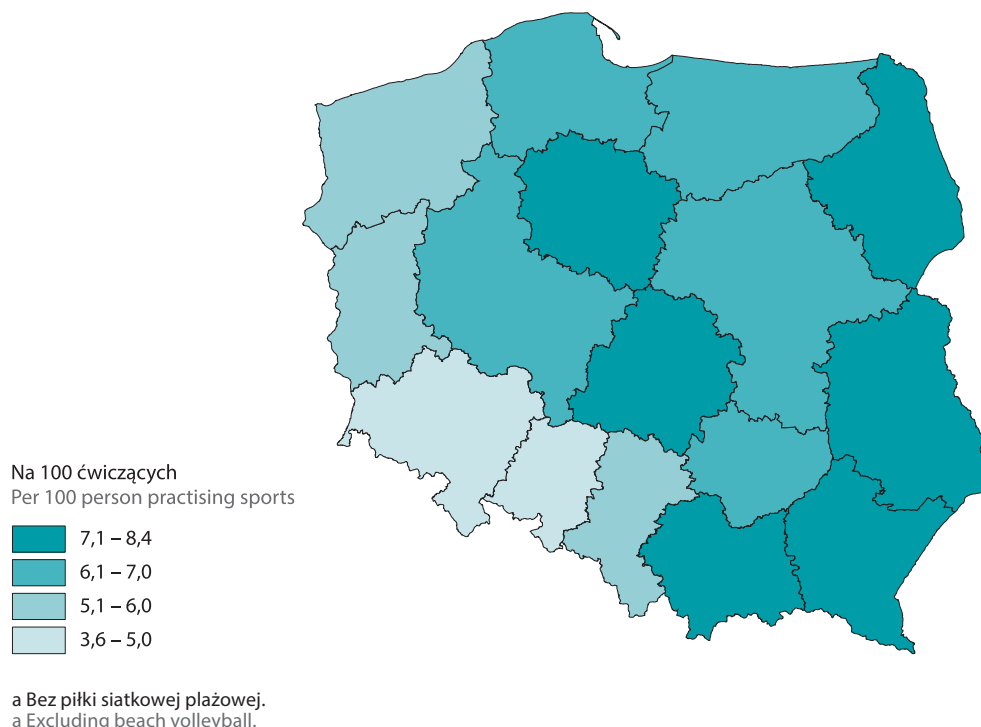
Zainteresowanie uprawianiem poszczególnych dyscyplin sportowych było w Polsce zróżnicowane. Piłka nożna najczęściej uprawiana była w województwie opolskim, gdzie na każdych 100 ćwiczących przypadowało 52 piłkarzy (w kraju analogiczny wskaźnik wyniósł 39 osób). Z kolei w województwie lubelskim najpopularniejsze były: piłka siatkowa, którą uprawiało 8 osób na 100 ćwiczących (w kraju 7 osób), pływanie – 6 (w kraju 4 osoby) oraz tenis stołowy – 4 (w kraju 2 osoby). Osoby uprawiające karate i karate tradycyjne najwyższy udział wśród ćwiczących miały w województwie zachodniopomorskim – 7 osób na 100 ćwiczących i wskaźnik ten był prawie dwukrotnie wyższy niż w kraju. Koszykówkę oraz lekkoatletykę najczęściej trenowano w województwie podlaskim – odpowiednio 6 i 7 osób, a strzelectwo sportowe w warmińsko-mazurskim – 9 osób na 100 ćwiczących. Najwyższy wskaźnik dla piłki ręcznej zanotowano w województwie świętokrzyskim – grało w nią 9 osób na każdych 100 ćwiczących w klubach sportowych.

Mapa 3. Ćwiczący piłkę nożną^a na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.
Map 3. Persons practising football^a per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018

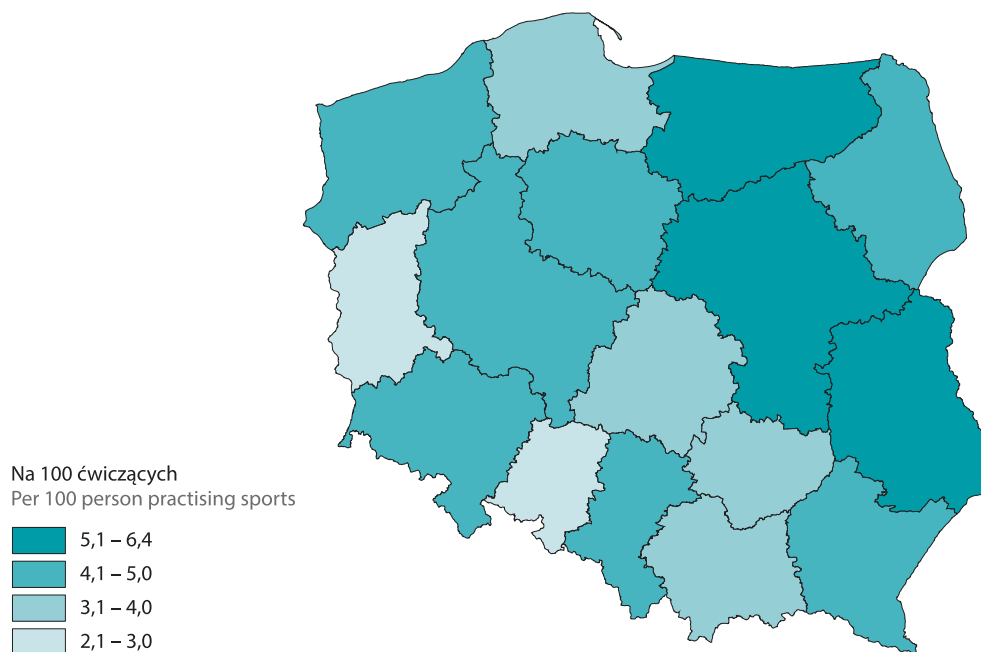

^a Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.
^a Excluding indoor football and beach football

Mapa 4. Ćwiczący piłkę siatkową^a na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.
 Map 4. Persons practising volleyball^a per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018

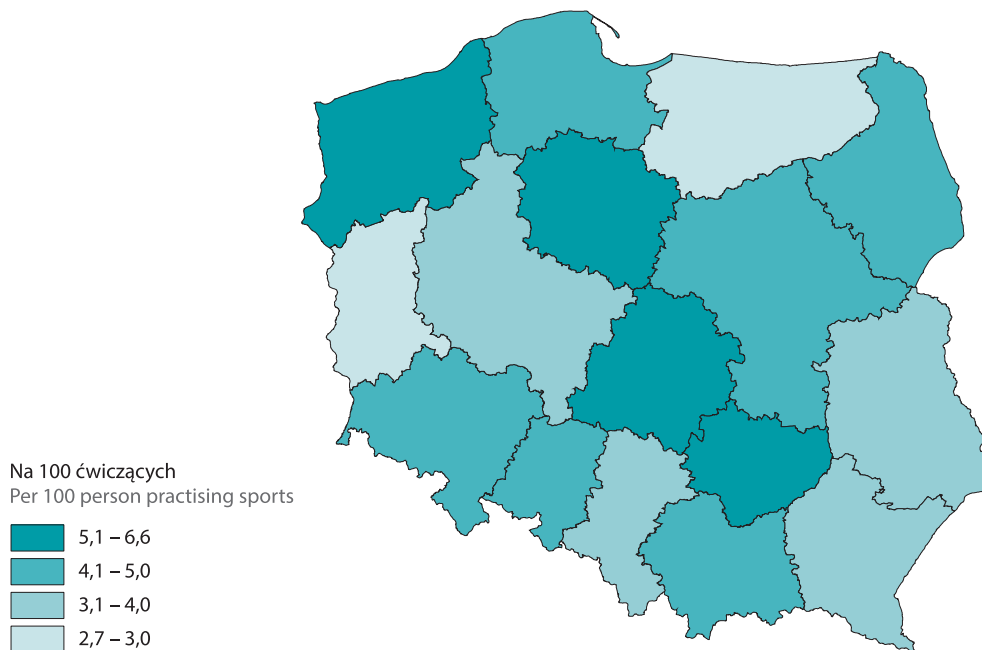

Mapa 5. Ćwiczący pływanie na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.
 Map 5. Persons practising swimming per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018

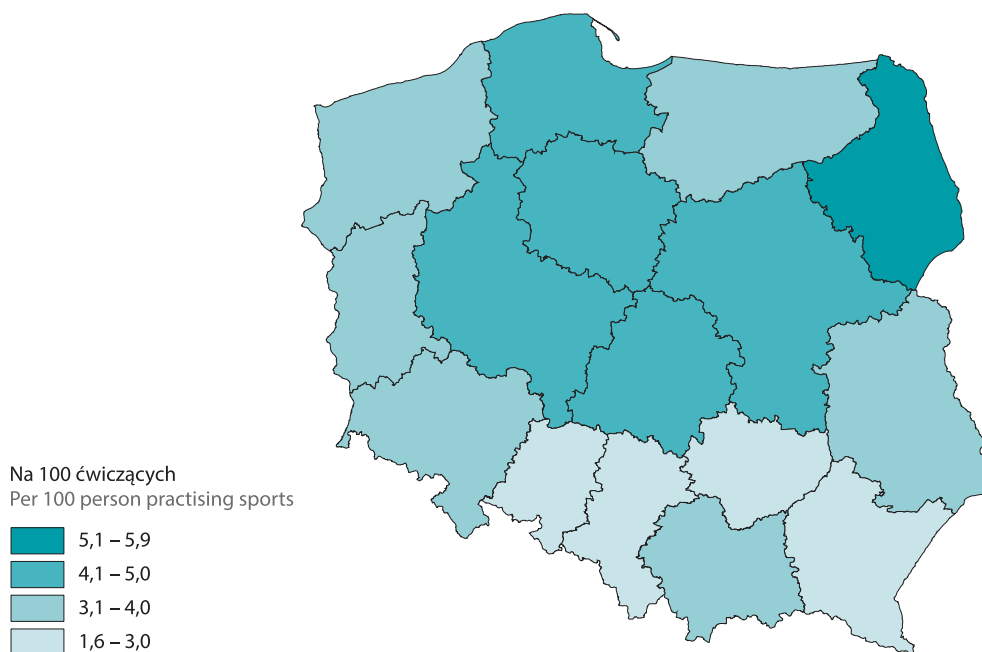
Mapa 6. Ćwiczący karate i karate tradycyjne na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.

Map 6. Persons practising karate and traditional karate per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018

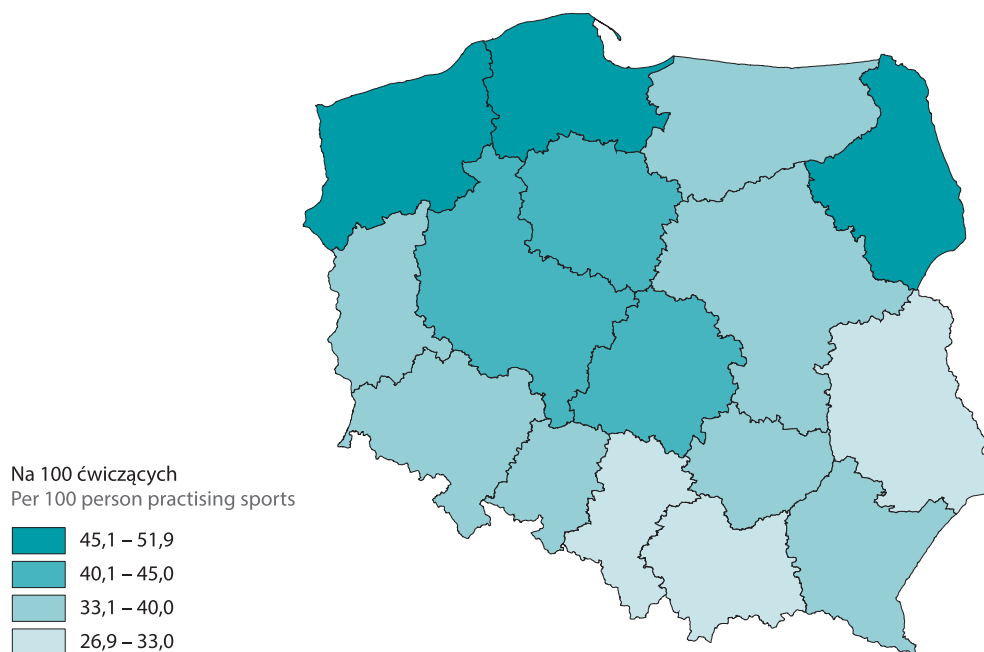

Mapa 7. Ćwiczący koszykówkę na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.

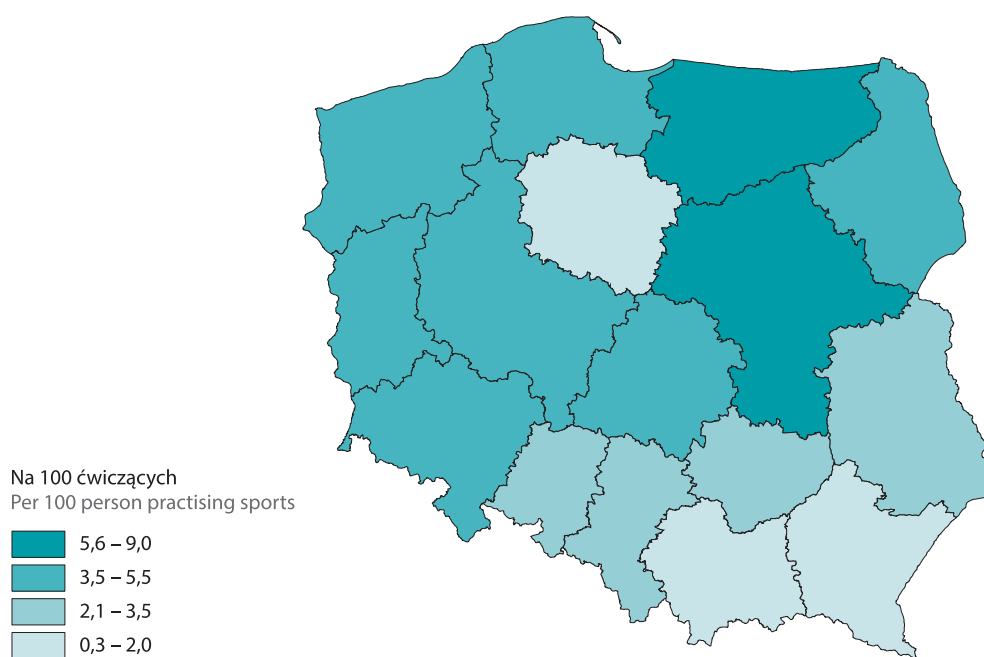
Map 7. Persons practising basketball per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018

Mapa 8. Ćwiczący lekkoatletykę na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.
 Map 8. Persons practising athletics per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018

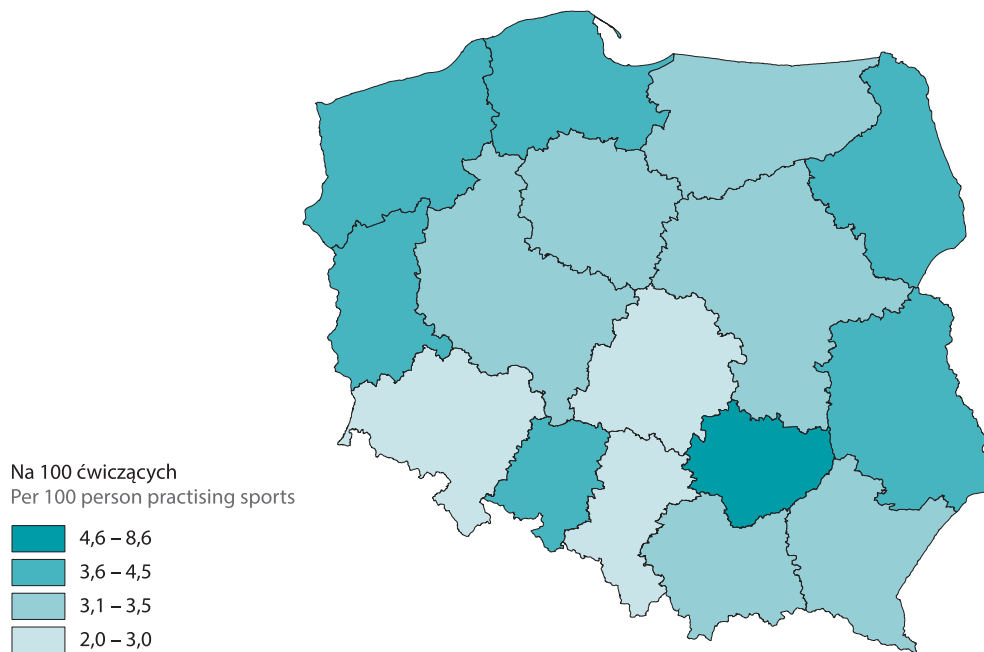

Mapa 9. Ćwiczący strzelectwo sportowe na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.
 Map 9. Persons practising sport shooting per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018

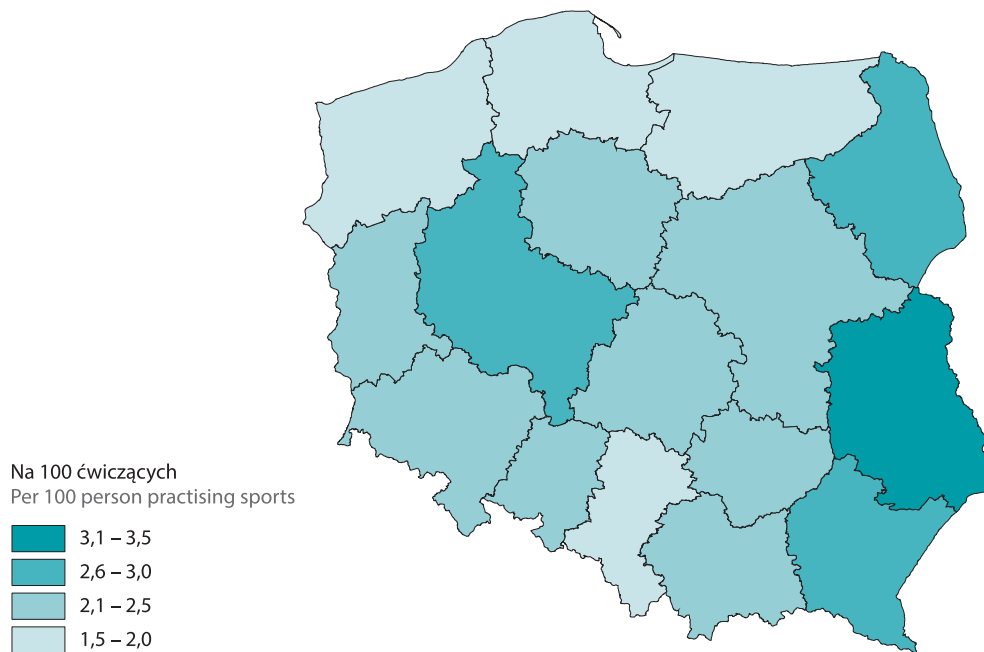

Mapa 10. Ćwiczący piłkę ręczną na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.
 Map 10. Persons practising handball per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018

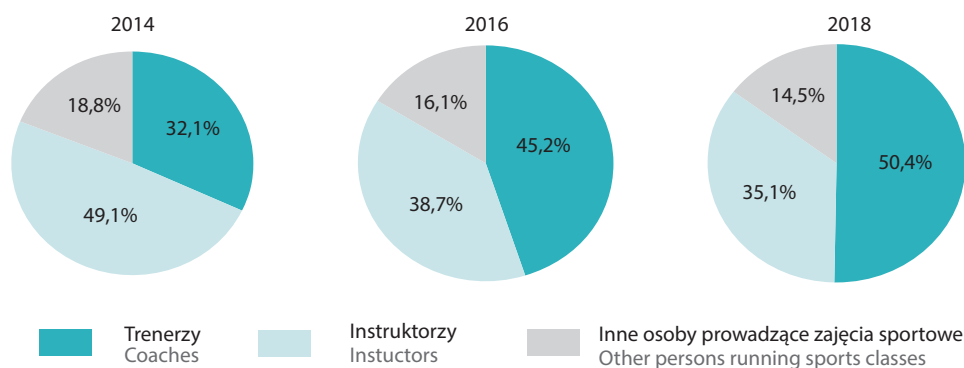
Mapa 11. Ćwiczący tenis stołowy na 100 ćwiczących w sekcjach sportowych według województw w 2018 r.
 Map 11. Persons practising table tennis per 100 person practising sports in sports sections by voivodship in 2018

W 2018 roku w klubach sportowych pracowało (łącznie z pracującymi społecznie) 55,6 tys. osób kadry szkoleniowej, w tym tylko 16,4% kobiet. Trenerzy stanowili 50,4% kadry, instruktorzy – 35,1%, a inne osoby prowadzące zajęcia sportowe – 14,5%. W stosunku do 2016 roku kadra szkoleniowa zwiększyła się o 2,1%, natomiast w stosunku do 2014 roku o 13,5%. Liczba trenerów wzrosła odpowiednio o 13,8% w stosunku do 2016 roku i 78,2% do roku 2014⁽¹²⁾. Wzrost liczby trenerów w sekcjach sportowych¹³ wystąpił w większości dyscyplin sportowych. W najpopularniejszym w Polsce sporcie, czyli piłce nożnej¹⁴, trenerzy w 2018 roku stanowili 50,8% wszystkich trenerów pracujących w klubach sportowych. Liczba ta w porównaniu z 2016 rokiem zwiększyła się o 21,0%. Ogólna liczba instruktorów w sekcjach sportowych spadła (o 6,6%), podobnie jak liczba innych osób prowadzących zajęcia sportowe (o 7,8%).

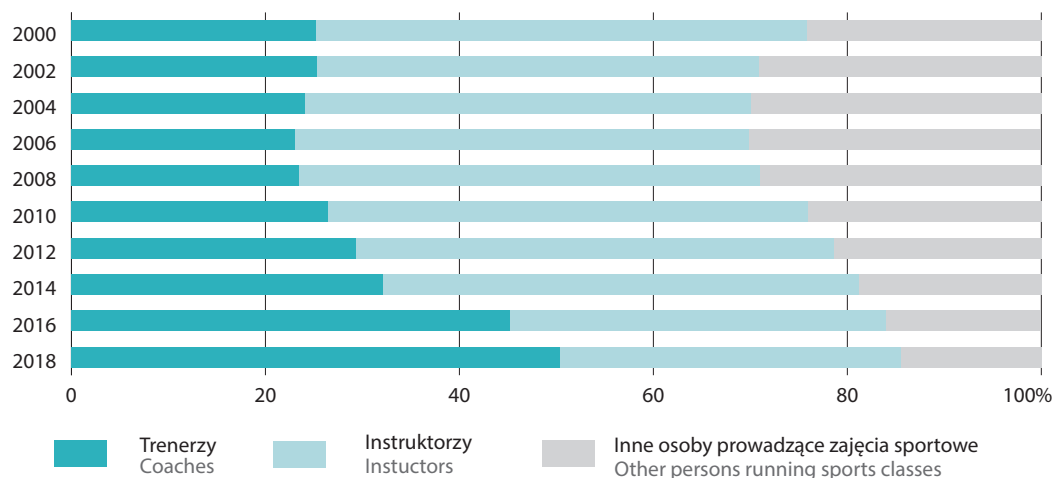
Wykres 6. Struktura kadry szkoleniowej w klubach sportowych

Chart 6. Structure of coaching staff in sports clubs

Wykres 7. Kadra szkoleniowa w klubach sportowych

Chart 7. Coaching staff in sports clubs

¹² Na taki wzrost wpływ miały głównie zmiany w strukturze kadry szkoleniowej w piłce nożnej (50,8% wszystkich trenerów w klubach sportowych w Polsce to trenerzy piłki nożnej). Polski Związek Piłki Nożnej, począwszy od 2013 r. (tj. wejścia w życie ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów – Dz. U. poz. 829), wprowadził nowe zasady nadawania uprawnień trenerskich, które m.in. umożliwiają instruktorom, po ukończeniu specjalistycznego kursu, zdobycie uprawnień trenera UEFA B na kursach wyrównawczych (tylko do 31.12.2019 roku). Osoby posiadające tytuł instruktora otrzymują w strukturach PZPN licencję trenerską PZPN B. W przepisach Konwencji Trenerskiej UEFA oraz w Uchwałach Zarządu PZPN nie występuje tytuł instruktora.

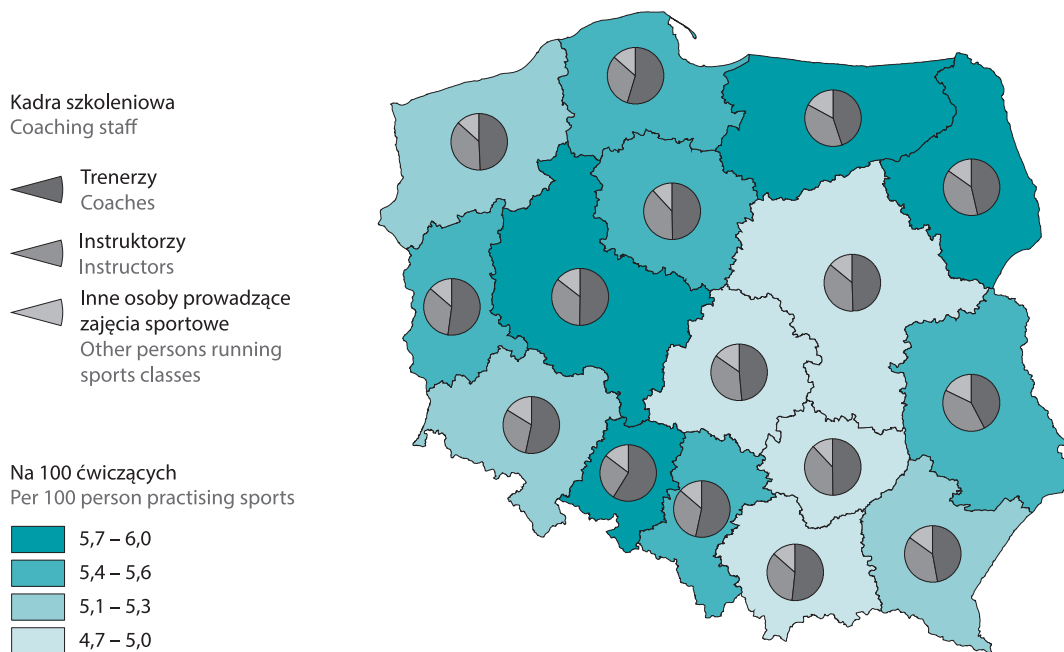
¹³ Trenerzy, instruktorzy i inne osoby prowadzące zajęcia sportowe w sekcjach sportowych liczeni są tyle razy, w ilu rodzajach sportów występują.

¹⁴ Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.

W 2018 roku najwięcej trenerów i instruktorów pracowało w klubach sportowych w województwach: mazowieckim (odpowiednio 11,7% i 12,2%), śląskim (13,1% i 11,5%) oraz wielkopolskim (10,0% i 10,1%), najmniej natomiast w województwach: świętokrzyskim (2,0% i 2,2%), lubuskim (3,1% i 2,9%), podlaskim (3,0% i 3,5%) oraz warmińsko-mazurskim (3,2% i 3,9%).

Na 100 ćwiczących w Polsce przypadało 5,3 członków kadry szkoleniowej (instruktorów, trenerów i innych osób prowadzących zajęcia sportowe) – wskaźnik ten pozostawał na takim samym poziomie od 2014 roku. Najwyższą wartość osiągnął w województwach: podlaskim (6,0), warmińsko-mazurskim (5,9) oraz opolskim i wielkopolskim (po 5,7), natomiast najniższą w województwie mazowieckim (4,7) oraz łódzkim i małopolskim (po 4,9).

Mapa 12. Kadra szkoleniowa w klubach sportowych według województw w 2018 r.
Map 12. Coaching staff in sports clubs by voivodship in 2018

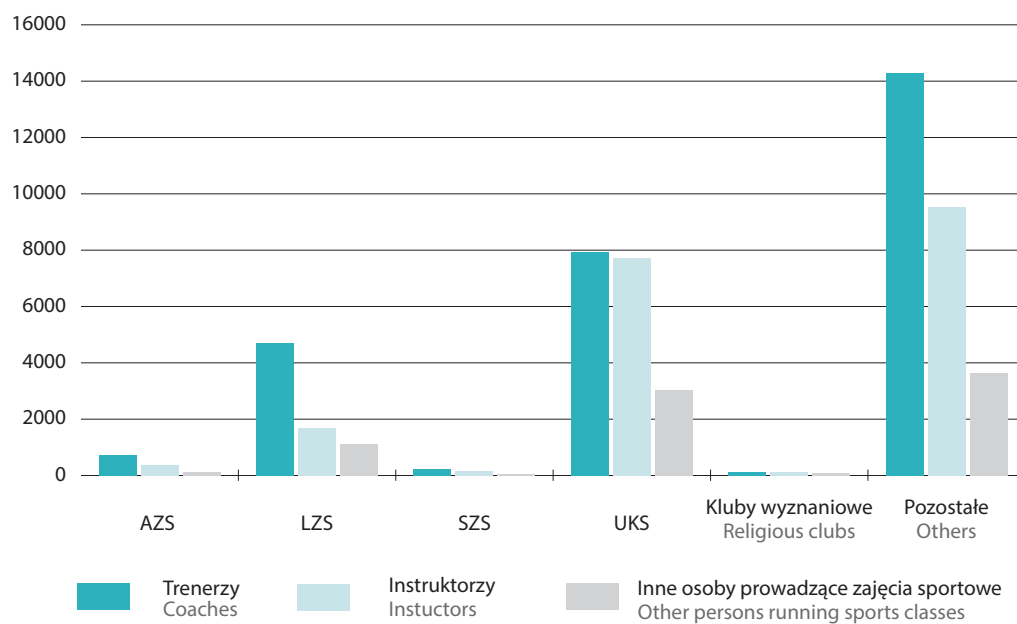
W najpopularniejszych sportach w Polsce pod względem liczby ćwiczących wskaźnik liczby kadry szkoleniowej na 100 ćwiczących wyniósł: dla piłki nożnej¹⁵ 4,6, dla piłki siatkowej¹⁶ 5,8, dla pływania 4,5, dla karate (łącznie z karate tradycyjnym) 4,0, dla lekkoatletyki i strzelectwa sportowego po 6,3 oraz dla koszykówki 5,7.

Wskaźnik liczby ćwiczących na 1000 ludności Polski w 2018 roku wyniósł 27 i pozostał na tym samym poziomie, co w 2016 roku. Podobnie jak w latach poprzednich najwyższy odnotowano w województwie podkarpackim (36), a najniższy w województwie świętokrzyskim (18). Powyżej średniej, oprócz województwa podkarpackiego, znalazło się jeszcze osiem województw (dolnośląskie – 30, kujawsko-pomorskie – 28, lubuskie – 30, małopolskie – 31, opolskie – 31, śląskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie – po 28). We wszystkich województwach wskaźnik ten wzrósł w stosunku do 2016 roku.

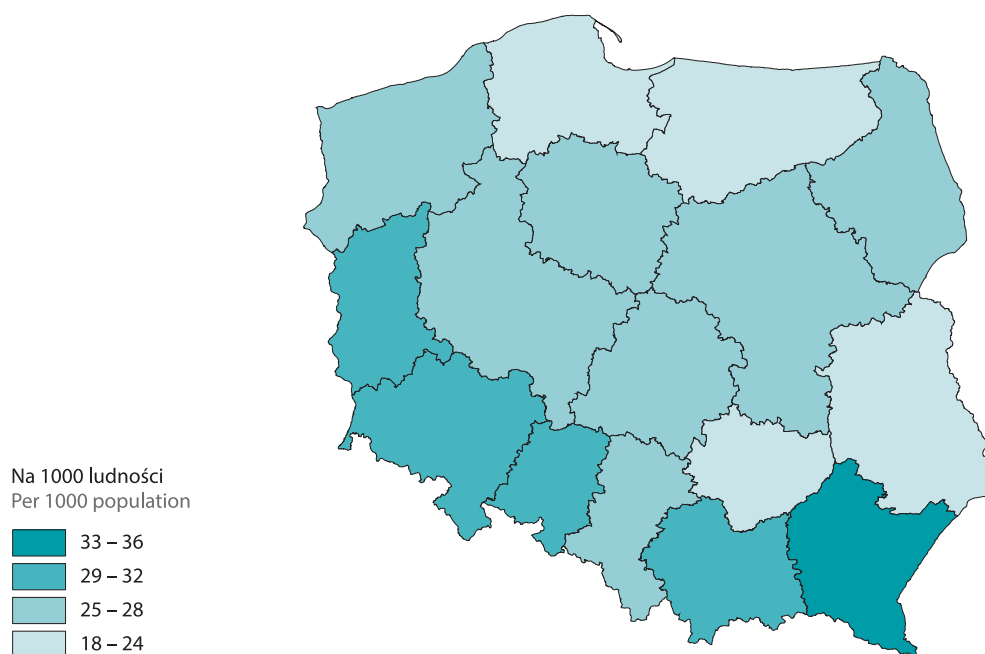
¹⁵ Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.

¹⁶ Bez piłki siatkowej plażowej.

Wykres 8. Kadra szkoleniowa według pionów sportowych w 2018 r.
Chart 8. Coaching staff by sports departments in 2018.

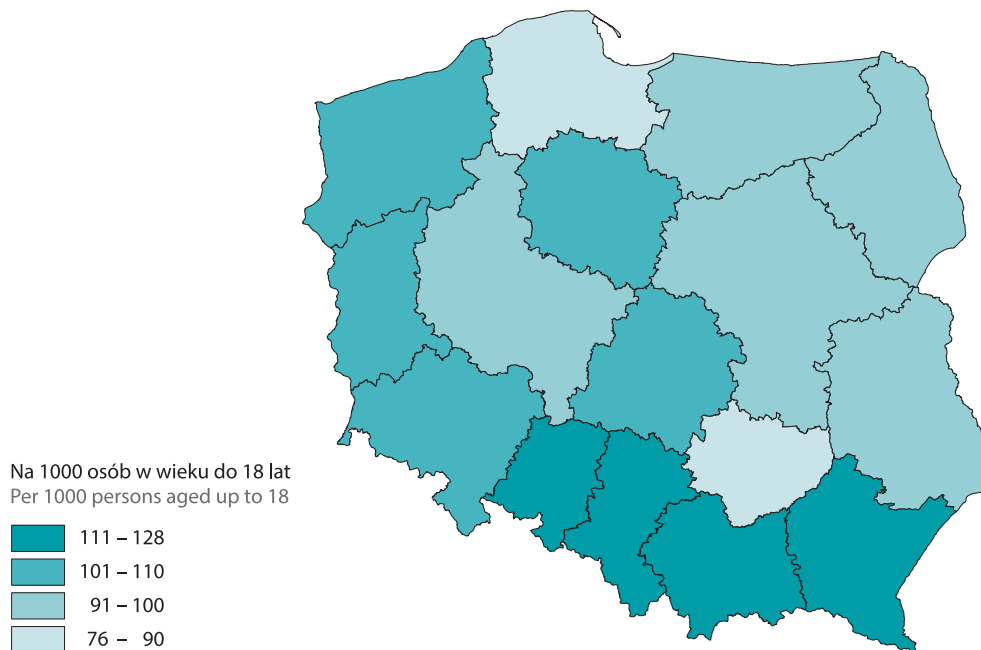

Mapa 13. Ćwiczący w klubach sportowych według województw w 2018 r.
Map 13. Persons practising sports in sports clubs by voivodship in 2018

Wskaźnik młodzieży ćwiczącej do lat 18 na 1000 osób w tym samym wieku wzrósł w porównaniu z 2016 rokiem i wyniósł 103. Najwyższy wskaźnik odnotowano w województwie podkarpackim (128, w 2016 roku wyniósł on 127) i śląskim (116, w 2016 roku – 110). Powyżej średniej znalazły się również województwa: małopolskie (114), opolskie (112), dolnośląskie (108), zachodniopomorskie (107) oraz kujawsko-pomorskie i lubuskie (po 104).

Mapa 14. Młodzież w wieku do 18 lat ćwicząca w klubach sportowych według województw w 2018 r.
Map 14. Youth aged up to 18 practising sports in sports clubs by voivodship in 2018

Tablica 8. Ćwiczący w klubach sportowych
 Table 8. Persons practising sports in sports clubs

Wyszczególnienie Specification	Osoby ćwiczące w klubach sportowych na 1000 mieszkańców Persons practising sports in sports clubs per 1000 inhabitants					Młodzież do 18 lat ćwicząca w klubach spor- towych na 1000 osób w wieku do 18 lat Youth up the age of 18 practising sports in sports clubs per 1000 persons aged up to 18				
	2010	2012	2014	2016	2018	2010	2012	2014	2016	2018
POLSKA POLAND	23	24	24	27	27	80	85	87	101	103
Dolnośląskie	21	24	26	29	30	74	86	91	109	108
Kujawsko-pomorskie	20	24	25	28	28	72	90	92	109	104
Lubelskie	23	22	21	22	24	85	83	83	88	97
Lubuskie	24	25	24	30	30	83	82	86	106	104
Łódzkie	20	21	22	25	25	72	82	87	100	101
Małopolskie	29	31	31	31	31	99	109	102	116	114
Mazowieckie	18	20	21	25	26	68	74	78	92	93
Opolskie	21	28	27	33	31	70	95	92	118	112
Podkarpackie	35	34	34	36	36	114	110	116	127	128
Podlaskie	24	23	22	25	25	94	93	88	91	98
Pomorskie	19	18	18	22	24	65	60	63	78	84
Śląskie	20	22	23	27	28	75	84	89	110	116
Świętokrzyskie	18	17	16	18	18	72	67	66	75	76
Warmińsko-mazurskie	24	22	23	24	24	84	79	85	89	91
Wielkopolskie	23	23	24	26	28	79	78	84	93	99
Zachodniopomorskie	28	26	26	28	28	97	97	101	110	107

Rozdział 2

Chapter 2

Polskie związki sportowe

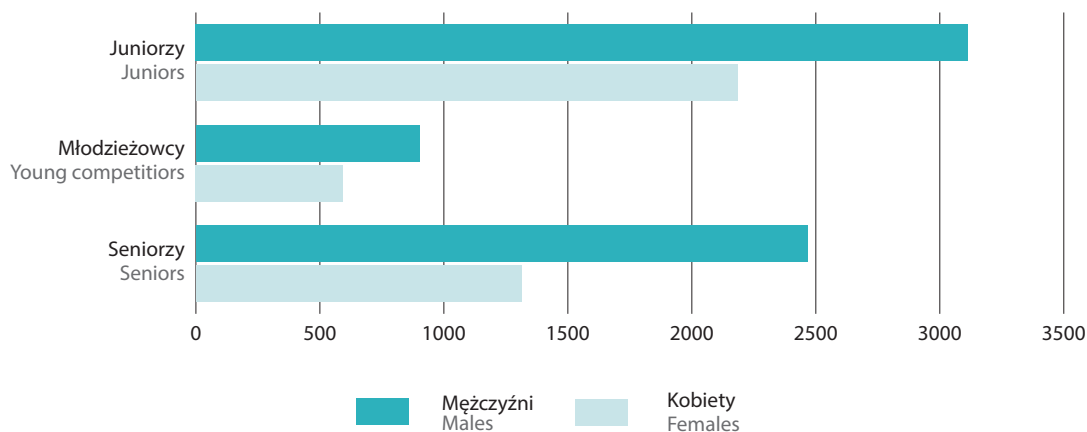
Polish sports associations

W 2018 roku w Polsce działało 69 związków sportowych oraz 538 okręgowych związków sportowych. W stosunku do 2016 roku zmieniła się liczba polskich związków sportowych. Status polskiego związku sportowego utraciły Polski Związek Wędkarski i Liga Obrony Kraju. Powstały natomiast Polski Związek Squasha, Polski Związek Sportowy Cheerleadingu oraz Polska Federacja Petanque-Polski Związek Sportowy. Liczba okręgowych związków sportowych zmniejszyła się w stosunku do 2016 roku o 43, czyli o 7,4%.

W 2018 roku polskie związki sportowe wyłoniły 10,6 tys. członków kadry narodowej, spośród których 38,7% stanowiły kobiety, a 50,1% juniorzy i juniorki¹⁷. W porównaniu z 2016 rokiem nastąpił wzrost liczby reprezentantów Polski (o 16,1%). Zwiększyła się zarówno liczba kobiet (o 24,0%), jak i reprezentantów w kategoriach juniorskich (o 23,2%). Największą liczbę członków kadry narodowej w 2018 roku miały: Polski Związek Piłki Siatkowej (790 reprezentantów), Polski Związek Pływacki (581) oraz Polski Związek Lekkiej Atletyki (500). W 2016 roku najliczniejsza była reprezentacja Polskiego Związku Piłki Nożnej (903 reprezentantów).

Wykres 9. Reprezentanci Polski w 2018 r.

Chart 9. Polish representatives in 2018

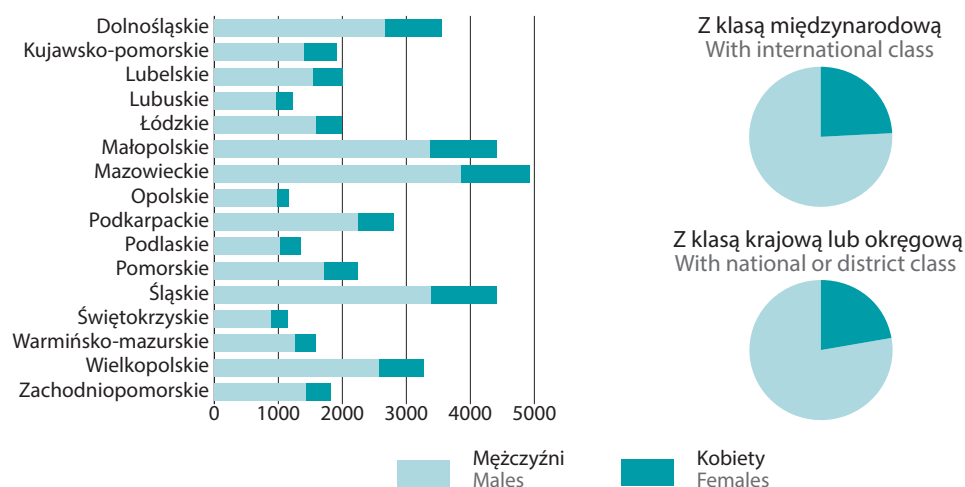

W 2018 roku w polskich związkach sportowych zarejestrowanych było 39,8 tys. sędziów sportowych¹⁸ (spadek o 13,0% w stosunku do 2016 roku), spośród których 4,2% stanowili sędziowie z klasą międzynarodową. Odsetek kobiet wyniósł 22,6% (24,2% sędziów z klasą międzynarodową). Najwięcej sędziów przypadło na najpopularniejszy rodzaj sportu – piłkę nożną (22,1%). Znaczną grupę stanowili sędziowie strzelectwa sportowego (13,1%) oraz sportów pływackich (8,4%). Sędziny sportowe dominowały w sportach, które uprawiają głównie kobiety, czyli m.in. gimnastyce artystycznej (100%) i pływaniu synchronicznym (96,7%), a także w boccia (72,7%), jeździectwie (63,8%) czy łyżwiarstwie figurowym (62,7%). Niewiele kobiet sędziowało sporty lotnicze (1,9%) czy piłkę nożną (3,1%).

¹⁷ Łącznie juniorzy i młodzieżowcy.

¹⁸ Jeżeli sędziowie sportowi posiadają licencje w kilku sportach, są wykazani wielokrotnie.

Wykres 10. Sędziowie sportowi według województw w 2018 r.
Chart 10. Sports judges by vovodship in 2018

W 2018 roku w Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w Pjongczang brało udział 62 zawodników (25 kobiet i 37 mężczyzn), którzy zdobyli dla Polski 2 medale (w tym 1 złoty). Obydwa medale wywalczone w narciarstwie klasycznym (skoki narciarskie). Oprócz olimpiady Polacy uczestniczyli również w mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy. Polska reprezentacja na mistrzostwach świata liczyła łącznie 2370 zawodników, a Polacy 431 razy zdobywali miejsca medalowe (w 2016 roku – 435, w 2017 roku – 354). Wywalczyli oni 112 złotych, 145 srebrnych i 174 brązowe medale. Najwięcej miejsc medalowych w 2018 roku Polacy zdobyli w konkurencjach: karate tradycyjne (66 medali), taniec sportowy (54 medale) i kick-boxing (51 medali).

Tablica 9. Medale zdobyte przez zawodników polskich na arenie międzynarodowej i liczba ćwiczących w sekcjach sportowych w 2018 r.

Table 9. Medals won by Polish competitors in the international arena and the number of persons practising sports in sports sections in 2018

Wyszczególnienie Specification	Medale zdobyte przez zawodników polskich Medals won by Polish competitors			Liczba ćwiczących ^a w sekcjach sportowych Number of persons practising sports ^a in sports sections
	Zimowe Igrzyska Olimpijskie Winter Olympic Games	Mistrzostwa świata World Championships	Mistrzostwa Europy European Championships	
Ogółem Total	2	431	603	1138379
Alpinizm Mountaineering	-	4	-	6194
Biathlon Biathlon	-	8	1	1835
Bilard Billiards	-	1	12	1546
Boks Boxing	-	-	9	8050
Brydż sportowy Bridge	-	3	8	3017
Jeździectwo Equestrian	-	2	-	8172
Judo Judo	-	2	4	26398

a Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy.

a A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises.

Tablica 9. Medale zdobyte przez zawodników polskich na arenie międzynarodowej i liczba ćwiczących w sekcjach sportowych w 2018 r. (cd.)

Table 9. Medals won by Polish competitors in the international arena and the number of persons practising sports in sports sections in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Medale zdobyte przez zawodników polskich Medals won by Polish competitors			Liczba ćwiczących ^a w sekcjach sportowych Number of persons practising sports ^a in sports sections
	Zimowe Igrzyska Olimpijskie Winter Olympic Games	Mistrzostwa świata World Championships	Mistrzostwa Europy European Championships	
Ju-jitsu Ju-jitsu	-	20	47	7159
Kajakarstwo Canoeing	-	15	29	4133
Karate Karate	-	13	83	35653
Karate tradycyjne Traditional karate	-	66	-	13226
Kendo Kendo	-	-	4	344
Kick-boxing Kick-boxing	-	51	30	8882
Kolarstwo Cycling	-	7	15	10479
Korfbal Korfbal	-	-	1	404
Kręglarstwo Bowling	-	-	30	939
Kulturystyka, fitness, trójbój siłowy Body-building, fitness, powerlifting	-	40	51	5824
Lekkoatletyka Athletics	-	9	22	42442
Łyżwiarstwo szybkie ^b Speed skating ^b	-	3	2	1631
Muaythai Muaythai	-	1	5	1181
Narciarstwo Skiing	2	2	-	9124
Orientacja sportowa Orienteering	-	-	1	2385
Pétanque Pétanque	-	-	1	.
Pięciobój nowoczesny Modern pentathlon	-	-	6	2037
Piłka ręczna Handball	-	-	1	38292
Piłka siatkowa ^c Volleyball ^c	-	1	2	76482
Płetwonurkowanie Scuba diving	-	-	2	369

a Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy. b Łącznie z short-track c Łącznie z piłką siatkową plażową.

a A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises. b Including short-track. c Including beach volleyball.

Tablica 9. Medale zdobyte przez zawodników polskich na arenie międzynarodowej i liczba ćwiczących w sekcjach sportowych w 2018 r. (dok.)

Table 9. Medals won by Polish competitors in the international arena and the number of persons practising sports in sports sections in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Medale zdobyte przez zawodników polskich Medals won by Polish competitors			Liczba ćwiczących ^a w sekcjach sportowych Number of persons practising sports ^a in sports sections
	Zimowe Igrzyska Olimpijskie Winter Olympic Games	Mistrzostwa świata World Championships	Mistrzostwa Europy European Championships	
Pływanie Swimming	-	1	5	48909
Podnoszenie ciężarów Weightlifting	-	1	24	2460
Sport lotniczy Air sport	-	47	5	7678
Snooker i bilard angielski Snooker and English billiards	-	2	2	650
Sport motorowodny i narciarstwo wodne Motorboating and water skiing	-	4	7	608
Sport motorowy Motorsport	-	1	6	6582
Sport psich zasięgów Dogsled sport	-	22	7	233
Strzelectwo sportowe Sport shooting	-	6	2	42459
Sumo Sumo	-	11	52	1684
Szachy Chess	-	7	3	17886
Szermierka Fencing	-	1	8	3684
Taniec sportowy Sport dancing	-	54	-	9604
Taekwondo ITF Taekwon-do ITF	-	-	34	10129
Taekwondo WTF Taekwon-do WTF	-	1	5	4608
Tenis Tennis	-	-	2	19673
Tenis stołowy Table tennis	-	-	9	26797
Wioślarstwo Rowing	-	2	7	2381
Wrotkarstwo Roller skating	-	-	4	1153
Wu-shu Wu-Shu	-	8	14	1191
Zapasy Wrestling	-	1	6	8318
Żeglarstwo ^b Sailing ^b	-	14	35	7698

a Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy. b Obejmuje żeglarstwo regatowe, morskie, lodowe i deski z żaglem.

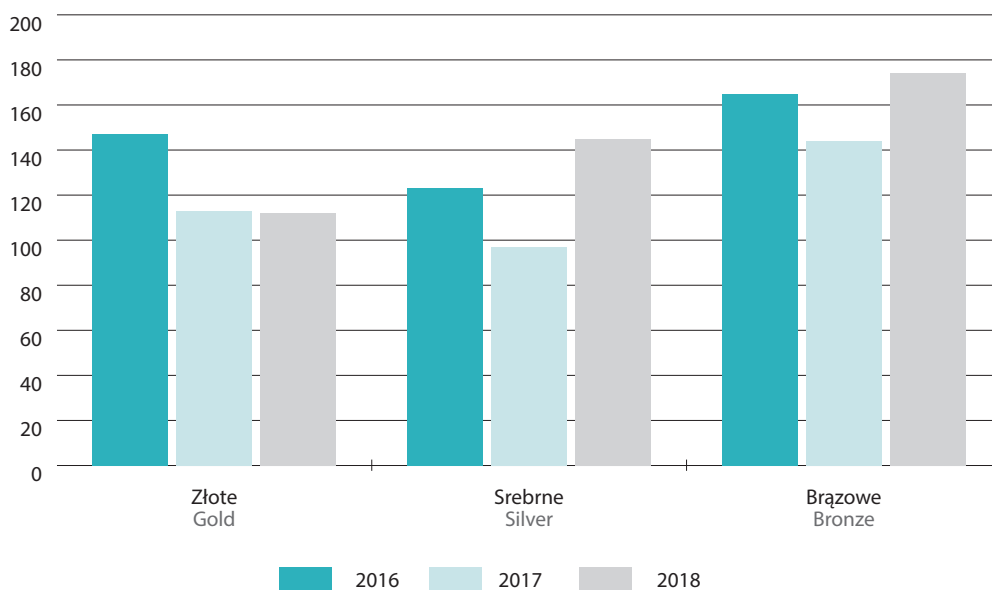
a A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises. b Including race sailing, maritime sailing, ice yachting and windsurfing.

Znacznie więcej zawodników reprezentowało Polskę na imprezach sportowych rangi mistrzostw Europy – polska reprezentacja liczyła 3001 osób. Polacy w 2018 roku zdobyli łącznie 603 medale mistrzostw Europy (650 w 2016 roku, 698 w 2017 roku), w tym 158 złotych, 194 srebrne i 251 brązowych. Najwięcej medali mistrzostw Europy wywalczono w konkurencjach: karate (83 medale), sumo (52 medale) i ju-jitsu (47 medali). Sportowcy niepełnosprawni zdobyli ogółem 47 medali mistrzostw świata (12 złotych, 18 srebrnych, 17 brązowych) oraz 211 medali mistrzostw Europy (70 złotych, 67 srebrnych i 74 brązowe).

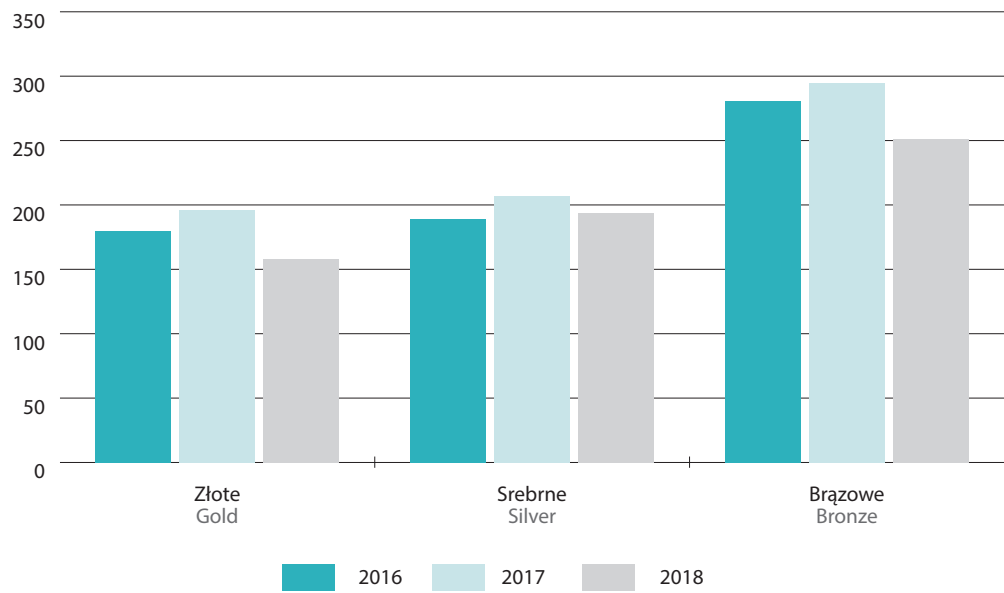
Tablica 10. Medale zdobyte na arenie międzynarodowej przez polskich sportowców
Table 10. Medals won by Polish competitors in the international arena

Wyszczególnienie Specification		Medale Medals			
		ogółem total	złote gold	srebrne silver	brązowe bronze
Mistrzostwa świata World Championships	a	354	113	97	144
	b	431	112	145	174
w tym juniorzy of which juniors	a	128	40	38	50
	b	234	53	79	102
Mistrzostwa Europy European Championships	a	698	196	207	295
	b	603	158	194	251
w tym juniorzy of which juniors	a	394	95	103	196
	b	300	74	102	124
Mistrzostwa świata osób niepełnosprawnych World Para Athletics Championships	a	136	33	38	65
	b	47	12	18	17
Mistrzostwa Europy osób niepełnosprawnych World Para Athletics European Championships	a	38	11	12	15
	b	211	70	67	74

Wykres 11. Medale zdobyte na mistrzostwach świata
Chart 11. Medals won at World Championships

Wykres 12. Medale zdobyte na mistrzostwach Europy
Chart 12. Medals won at the European Championships

Rozdział 3

Chapter 3

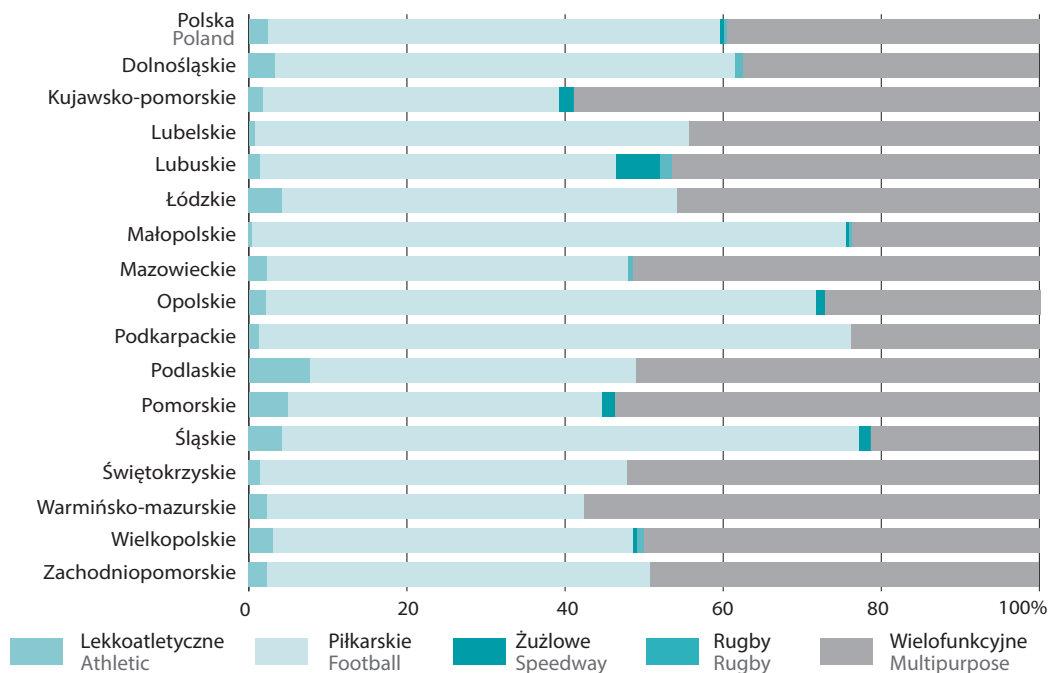
Obiekty sportowe

Sports facilities

Wszystkie dane o obiektach sportowych dotyczą obiektów pozaszkolnych.

W 2018 roku w Polsce sportowcy mieli do dyspozycji 2368 stadionów¹⁹ (o 0,8% mniej niż w 2014 roku). Spośród nich 57,1% to stadiony piłkarskie, 39,5% stadiony wielofunkcyjne, 2,5% lekkoatletyczne, a 0,9% żużlowe i do rugby. Najwięcej stadionów funkcjonowało w południowych województwach Polski: podkarpackim (13,0%), małopolskim (11,1%), śląskim (9,0%) i dolnośląskim (8,9%) oraz w województwach wielkopolskim (9,5%) i mazowieckim (7,4%). Najmniej stadionów było w województwach lubuskim i świętokrzyskim (po 3,0%) oraz podlaskim (2,2%). Wśród stadionów dominowały te, które posiadały widownię do 3000 miejsc siedzących (86,9%). Widownię powyżej 40000 miejsc siedzących posiadało 5 stadionów (1 piłkarski i 4 wielofunkcyjne) znajdujących się w województwach: dolnośląskim (Wrocław), mazowieckim (Warszawa), pomorskim (Gdańsk), śląskim (Chorzów) i wielkopolskim (Poznań). Spośród wszystkich stadionów ponad 65% posiadało homologację²⁰, 35,4% było dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych osób ćwiczących, a 45,3% dla niepełnosprawnych widzów. Większość (55,4%) to obiekty nowe, które zostały zbudowane lub znacznie zmodernizowane po 2010 roku. Ponad 7% stadionów w kraju pochodzi sprzed 1980 roku.

Wykres 13. Stadiony^a sportowe według województw w 2018 r.
Chart 13. Sports stadiums^a by voivodship in 2018

a Łącznie z deklarowanymi obiektami nie spełniającymi wymogów przewidzianych dla stadionów, np. brak widowni.
a Including declared facilities not meeting the requirements for stadiums, e.g. lack of auditoriums.

¹⁹ Łącznie z deklarowanymi obiektami nie spełniającymi wymogów przewidzianych dla stadionów, np. brak widowni.

²⁰ Wydawana przez odpowiedni organ, np. okręgowy lub polski związek sportowy, sportową federację międzynarodową.

Tablica 11. Stadiony^a sportowe dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych widzów w 2018 r.
 Table 11. Sports stadiums^a adapted to the needs of disabled spectators in 2018

Wyszczególnienie Specification	Stadiony sportowe Sports stadiums	
	ogółem total	przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych widzów w % adapted to the needs of dis- abled spectators in%
Polska POLAND	2368	45,3
Dolnośląskie	211	49,8
Kujawsko-pomorskie	112	42,0
Lubelskie	122	51,6
Lubuskie	71	53,5
Łódzkie	120	45,8
Małopolskie	262	42,4
Mazowieckie	175	50,9
Opolskie	92	42,4
Podkarpackie	307	36,2
Podlaskie	51	39,2
Pomorskie	121	49,6
Śląskie	212	50,5
Świętokrzyskie	71	52,1
Warmińsko-mazurskie	85	47,1
Wielkopolskie	226	44,2
Zachodniopomorskie	130	39,2

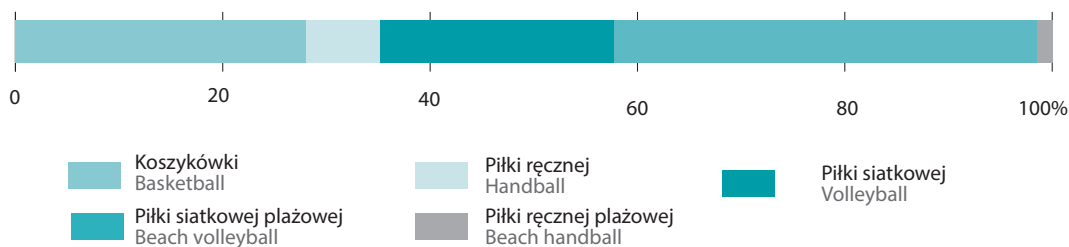
a Łącznie z deklarowanymi obiektami nie spełniającymi wymogów przewidzianych dla stadionów, np. brak widowni.
 a Including declared facilities not meeting the requirements for stadiums, e.g. lack of auditoriums.

Trzykrotnie więcej niż stadionów było w Polsce boisk do gier wielkich²¹ (7229). Podobnie jak w 2014 roku, niemal wszystkie to boiska piłkarskie (99,3%). Spośród wszystkich boisk nawierzchnię syntetyczną posiadało 13,0%. Podobnie jak w przypadku stadionów, najwięcej boisk do gier wielkich znajdowało się w południowych województwach Polski: dolnośląskim (11,9%), małopolskim (9,9%), śląskim (8,9%) i podkarpackim (6,9%) oraz w województwie wielkopolskim (12,9%). Blisko połowa (47,3%) tych obiektów została zbudowana lub znacznie zmodernizowana po 2010 roku.

²¹ Łącznie z obiektami niepełnowymiarowymi.

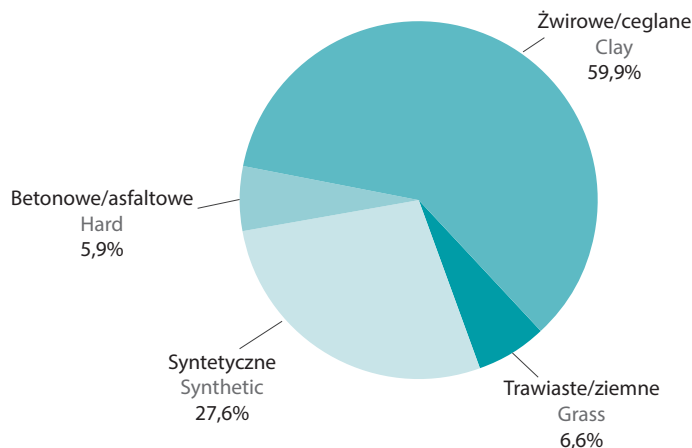
W 2018 roku funkcjonowały także 3343 boiska do gier małych²². W porównaniu z 2014 rokiem ich liczba wzrosła o 26,5%. Największą część (40,7%) stanowiły boiska do piłki siatkowej plażowej, a najmniejszą (7,1%) boiska do piłki ręcznej. Do niepełnosprawnych osób ćwiczących dostosowana była 1/3 boisk.

Wykres 14. Struktura boisk do gier małych w 2018 r.
Chart 14. Structure of sports fields for small games in 2018

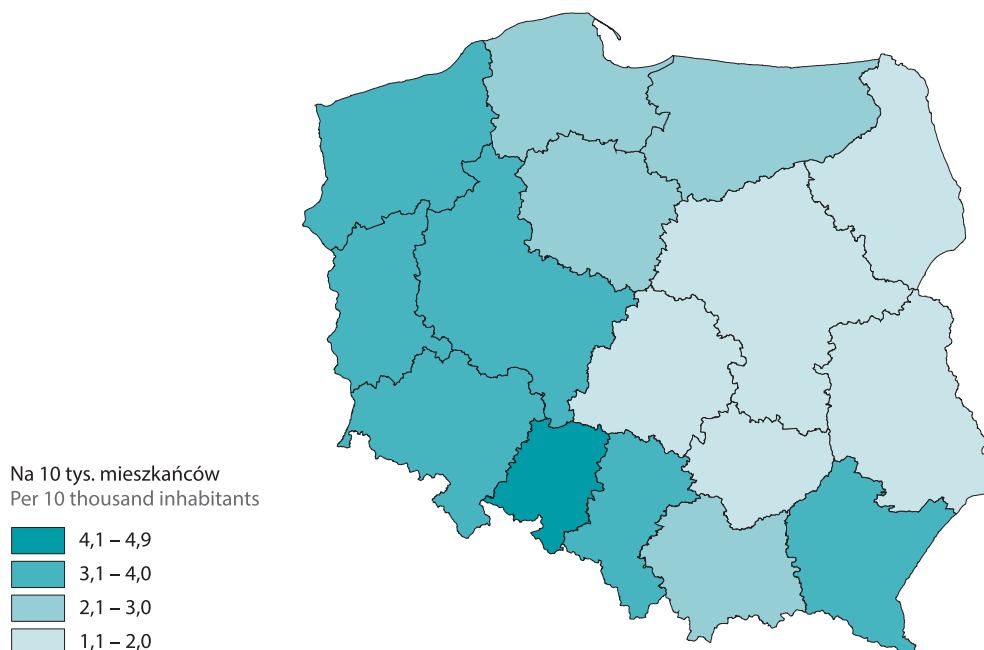
W 2018 roku zanotowano również wzrost liczby boisk uniwersalnych-wielozadaniowych, których było 3367 (24,5% więcej, niż w 2014 roku), oraz o 10,9% kortów tenisowych – ich liczba wyniosła 2262. Najwięcej boisk uniwersalnych-wielozadaniowych oraz kortów tenisowych znajdowało się w województwie wielkopolskim (odpowiednio 11,3% i 13,3%) i dolnośląskim (9,7% i 9,2%). Najmniej boisk uniwersalnych-wielozadaniowych było w województwie lubuskim (2,3%), a kortów tenisowych w województwie podlaskim (1,5%).

Wykres 15. Korty tenisowe otwarte według rodzajów nawierzchni w 2018 r.
Chart 15. Open tennis courts by type of surface in 2018

²²Łącznie z obiektami niepełnowymiarowymi.

Mapa 15. Stadiony i boiska do gier wielkich na 10 tys. mieszkańców według województw w 2018 r.
 Map 15. Stadiums and sports fields for big games per 10 thousand inhabitants by voivodship in 2018

Wyniki badania wykazały, że w Polsce były 633 wielofunkcyjne hale sportowe (o wymiarach 44x22 m lub większych), tj. o 66 więcej niż w 2014 roku i o 172 więcej niż w 2010 roku. Najwięcej hal tego typu znajdowało się w województwie wielkopolskim – 89, a najmniej w województwie podlaskim – 11. Hale sportowe o mniejszych wymiarach (od 36x19 m do 44x22 m) również dominowały w województwie wielkopolskim (15,4%), a najmniej było ich w województwie podlaskim – 1,2%. Prawie połowa (47,6%) hal sportowych została zbudowana lub znacznie zmodernizowana po 2010 roku. Widownią z liczbą miejsc powyżej 3000 dysponowało 31 hal sportowych (o wymiarach 44x22 m lub większych) w województwach: dolnośląskim (Lubin, Wrocław, Zgorzelec), kujawsko-pomorskim (Bydgoszcz, Toruń, Włocławek), lubelskim (Lublin), lubuskim (Zielona Góra), łódzkim (Łódź), małopolskim (Kraków), mazowieckim (Warszawa, Płock), opolskim (Kędzierzyn Koźle, Opole), podkarpackim (Rzeszów), pomorskim – (Pruszcz Gdański, Gdańsk, Gdynia), śląskim (Bielsko-Biała, Jastrzębie-Zdrój, Katowice, Częstochowa), świętokrzyskim (Ostrowiec Świętokrzyski, Kielce), wielkopolskim (Kalisz, Poznań), zachodniopomorskim (Szczecin).

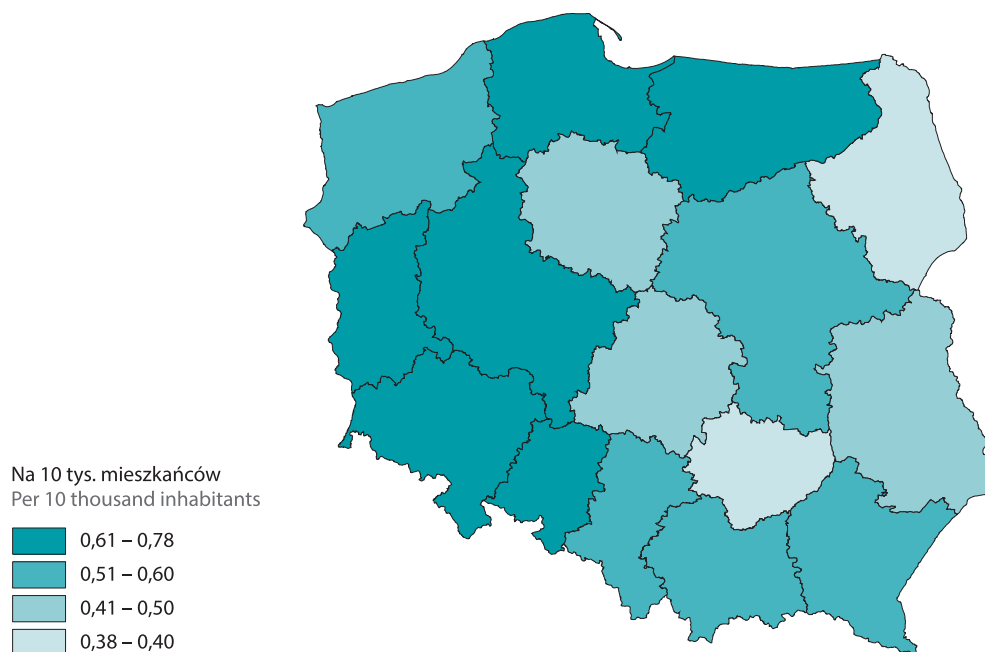

Tablica 12. Hale sportowe dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych widzów w 2018 r.
 Table 12. Sports halls adapted to the needs of disabled spectators in 2018

Wyszczególnienie Specification	Hale sportowe Sports halls	
	ogółem total	przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych widzów w % adapted to the needs of dis- abled spectators in%
Polska POLAND	1067	66,1
Dolnośląskie	97	60,8
Kujawsko-pomorskie	51	68,6
Lubelskie	30	56,7
Lubuskie	35	62,9
Łódzkie	62	59,7
Małopolskie	85	47,1
Mazowieckie	138	71,7
Opolskie	39	69,2
Podkarpackie	43	62,8
Podlaskie	16	75,0
Pomorskie	72	75,0
Śląskie	112	64,3
Świętokrzyskie	26	80,8
Warmińsko-mazurskie	46	56,5
Wielkopolskie	156	71,8
Zachodniopomorskie	59	76,3

W 2018 roku w Polsce funkcjonowało 1189 sal gimnastycznych i sal pomocniczych i ich liczba wzrosła w stosunku do 2014 roku o 7,4%. Najwięcej – 14,6% było ich w województwie mazowieckim, a najmniej – 1,9% w województwie świętokrzyskim.

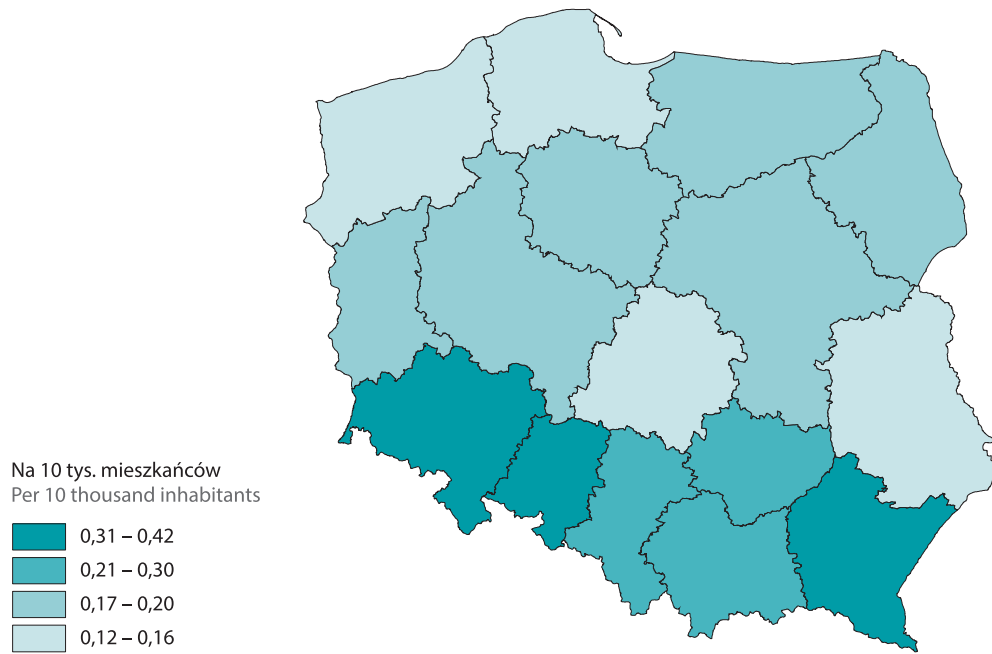
Mapa 16. Hale sportowe i sale gimnastyczne według województw w 2018 r.
Map 16. Sports halls and gyms by voivodship in 2018

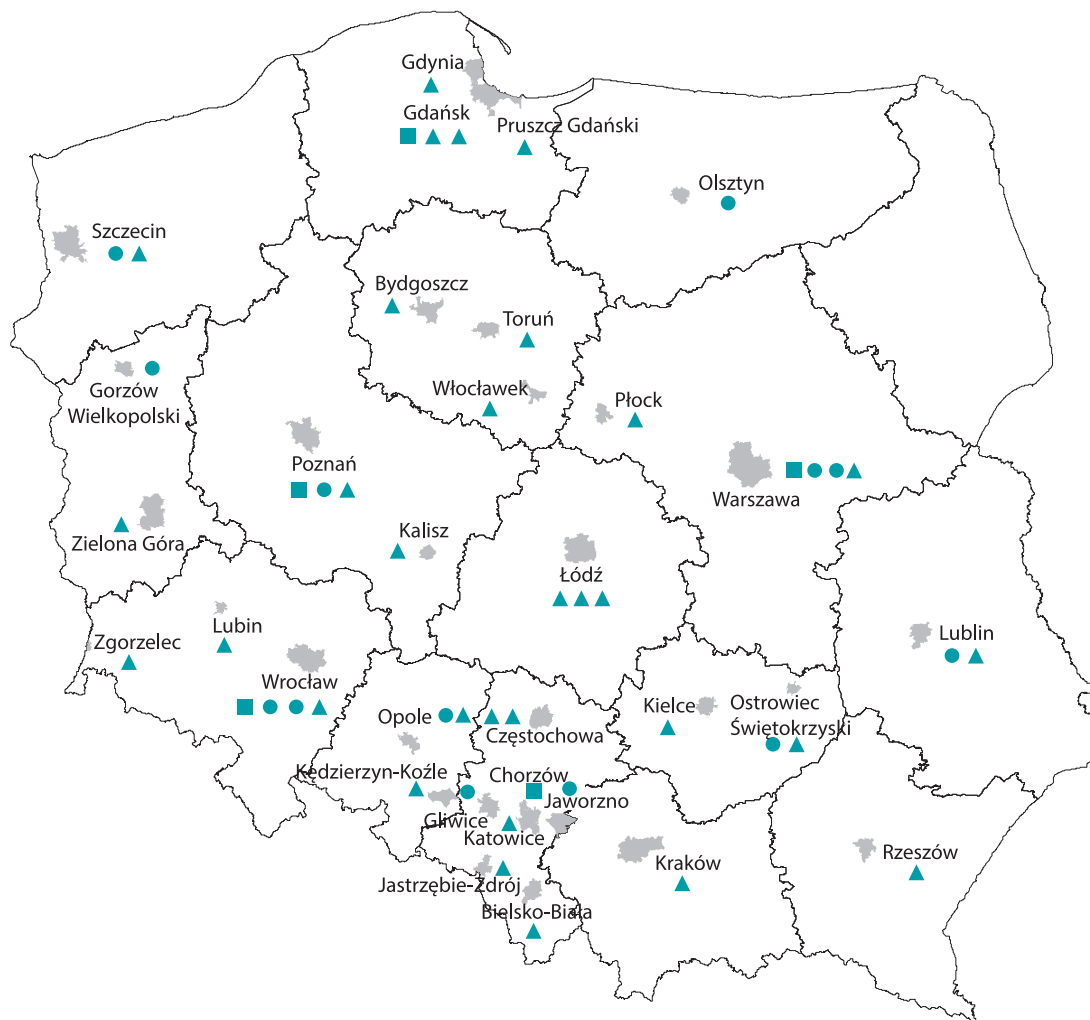
W 2018 roku było w Polsce 579 pływalni krytych (wzrost o 11,1% w stosunku do 2014 roku), z czego ponad połowa (54,6%) miała widownię. Dominowały pływalnie o wymiarach od 25x12,5 m do 50x25 m – 58,4%. Pływalni krytych o wymiarach 50x25 m było 13 (we Wrocławiu, Lublinie, Gorzowie Wielkopolskim, Warszawie, Opolu, Gliwicach, Jaworznie, Ostrowcu Świętokrzyskim, Olsztynie, Poznaniu oraz Szczecinie). Najwięcej pływalni krytych mieli do dyspozycji mieszkańcy województw: mazowieckiego (14,5%), śląskiego (13,0%) oraz małopolskiego (11,4%), a najmniej w województwach lubuskim (1,7%) i zachodniopomorskim (3,1%). Pływalni dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych osób ćwiczących było 76,5%. Blisko połowa tych obiektów powstała lub została znacznie zmodernizowana po 2010 roku (48,9%).

Pływalni otwartych w 2018 roku było o połowę mniej niż pływalni krytych. Najwięcej funkcjonowało ich w województwie śląskim (19,0%), a najmniej w województwie zachodniopomorskim (0,7%).

Mapa 17. Pływalnie według województw w 2018 r.
Map 17. Swimming pools by voivodship in 2018

Mapa 18. Lokalizacja wybranych obiektów sportowych w 2018 r.
 Map 18. Location of selected sports facilities in 2018

- Stadiony z widownią powyżej 40 tys. miejsc siedzących
Stadiums with over 40 thousand seats
- Pływalnie kryte o wym. 50x25 m
Swimming pools measuring 50m x 25m
- ▲ Hale sportowe wielofunkcyjne o wymiarach min 44x22 m i widownią z liczbą miejsc powyżej 3 tys.
Multipurpose sports halls measuring min. 44m x 22m and with over 3 thousand seats

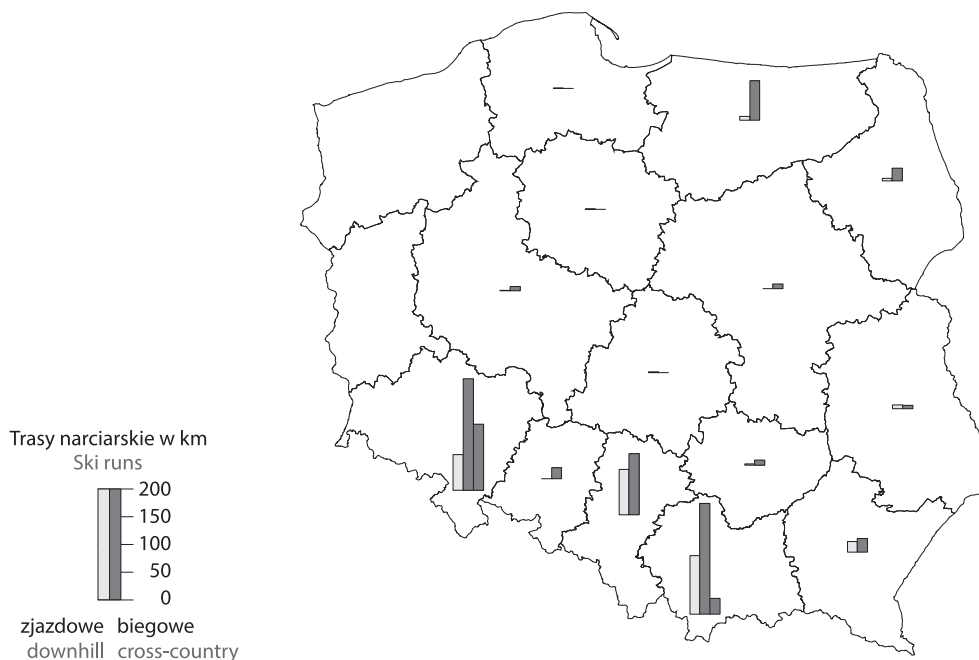
Miłośnicy sportów zimowych mieli do dyspozycji 301 lodowisk sztucznie mrożonych, 21 skoczni narciarskich, 13 torów saneczkowych, 7 torów łyżwiarskich oraz 300 km tras narciarskich zjazdowych i 841 km biegowych. Lodowiska znajdowały się w każdym województwie, z tym, że najwięcej ich znajdowało się w województwach mazowieckim (15,6%) i śląskim (15,3%). Natomiast trasy narciarskie zjazdowe i skocznie narciarskie zdecydowanie dominowały w województwach południowych (małopolskim, śląskim, dolnośląskim i podkarpackim), w których naturalne ukształtowanie terenu sprzyja uprawianiu sportów zimowych. Homologację posiadało prawie 65 km tras zjazdowych.

Narciarskie trasy biegowe usytuowane były również głównie w województwach południowych. W województwie dolnośląskim przebiegało 38,6% ogólnej długości tras narciarskich biegowych, w województwie małopolskim – 27,5%, śląskim – 13,4%, a w podkarpackim – 2,9%. Biegi narciarskie mogli także uprawiać mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego, na którego terenie znajdowało się 8,6% długości tras biegowych, województwa podlaskiego (2,8%) oraz opolskiego (2,5%). Pozostałe trasy biegowe znajdowały się w województwach: świętokrzyskim, mazowieckim, wielkopolskim i lubelskim.

W stosunku do 2014 roku można zauważyć wzrost liczby lodowisk (o 20,4%), w tym także krytych (35,1%). Przybyło również tras narciarskich zjazdowych (o 37,8 km – głównie w województwach: śląskim, małopolskim i podkarpackim), oraz tras biegowych (o 73,0 km – głównie w województwach: śląskim, dolnośląskim, opolskim, podkarpackim, wielkopolskim, mazowieckim i lubelskim). Obiekty przeznaczone do uprawiania sportów zimowych są stosunkowo nowe, 57,0% z nich powstało lub zostało znacznie zmodernizowanych po roku 2010.

Mapa 19. Narciarskie trasy zjazdowe i biegowe według województw w 2018 r.

Map 19. Downhill and cross-country ski runs by voivodship in 2018

Ze względu na coraz większą popularność uprawiania sportu i rekreacji na świeżym powietrzu w ostatnich latach powiększa się ogólnodostępna, bezpłatna strefa sportowo-rekreacyjna. W stosunku do danych z poprzedniej edycji badania, w 2018 roku liczba siłowni zewnętrznych wzrosła 4-krotnie. W związku z rządowym programem budowy Otwartych Stref Aktywności (OSA) Edycja 2019 można przypuszczać, że obiektów tych nadal będzie przybywać.

Rozdział 4

Chapter 4

Sport dzieci i młodzieży w szkołach. Rekreacja

Sport of children and youth in schools. Recreation

4.1. Szkoły sportowe, szkoły mistrzostwa sportowego, szkolne koła sportowe

4.1. Sports schools, sport championship schools, school sports clubs

W Polsce w 2018 roku działało 77 szkół sportowych (podstawowych i ponadgimnazjalnych), najwięcej w województwach pomorskim (14) i mazowieckim (12). W porównaniu z 2016 rokiem liczba szkół zmniejszyła się prawie o połowę, głównie ze względu na likwidację szkół gimnazjalnych. W szkołach sportowych w 2018 roku uczyło się 47,8 tys. uczniów (w tym 46,6% to dziewczęta) i było ich o ponad 8 tys. mniej niż w roku 2016.

Tablica 13. Uczniowie w szkołach sportowych
Table 13. Students in sports schools

Wyszczególnienie Specification	Liczba uczniów Number of students			
	2015	2016	2017	2018
POLSKA POLAND	56861	55900	40893	47811
Dolnośląskie	4150	3962	2434	2614
Kujawsko-pomorskie	5234	5275	4147	4579
Lubelskie	1902	1834	1860	2024
Lubuskie	1239	1027	399	677
Łódzkie	2067	2212	837	983
Małopolskie	2362	2684	1473	3178
Mazowieckie	9134	9842	5707	7851
Opolskie	1073	768	-	-
Podkarpackie	1295	2188	2093	2317
Podlaskie	1636	1565	617	2034
Pomorskie	6412	5923	5931	6872
Śląskie	8876	8281	4970	5379
Świętokrzyskie	358	329	-	-
Warmińsko-mazurskie	1748	2217	721	846
Wielkopolskie	4478	4641	5247	3739
Zachodniopomorskie	4897	3152	4457	4718

Tablica 14. Dziewczęta w szkołach sportowych
 Table 14. Girls in sports schools

Wyszczególnienie Specification	Udział dziewcząt w ogólnej liczbie uczniów w % Share of girls in total number of students in %			
	2015	2016	2017	2018
POLSKA POLAND	45,9	45,6	46,4	46,6
Dolnośląskie	45,7	46,6	48,4	44,2
Kujawsko-pomorskie	46,2	46,3	47,1	46,4
Lubelskie	50,4	49,5	48,5	47,8
Lubuskie	41,5	38,3	46,9	37,7
Łódzkie	42,4	42,9	44,2	45,2
Małopolskie	42,9	44,7	44,8	45,6
Mazowieckie	47,0	45,1	46,8	49,8
Opolskie	46,1	46,5	-	-
Podkarpackie	42,7	45,8	46,4	47,0
Podlaskie	37,9	37,6	31,8	51,0
Pomorskie	45,7	45,0	46,1	45,9
Śląskie	47,3	45,9	45,7	44,9
Świętokrzyskie	45,5	48,9	-	-
Warmińsko-mazurskie	46,5	51,9	52,0	50,7
Wielkopolskie	46,2	45,8	46,4	43,8
Zachodniopomorskie	51,3	46,2	46,4	46,8

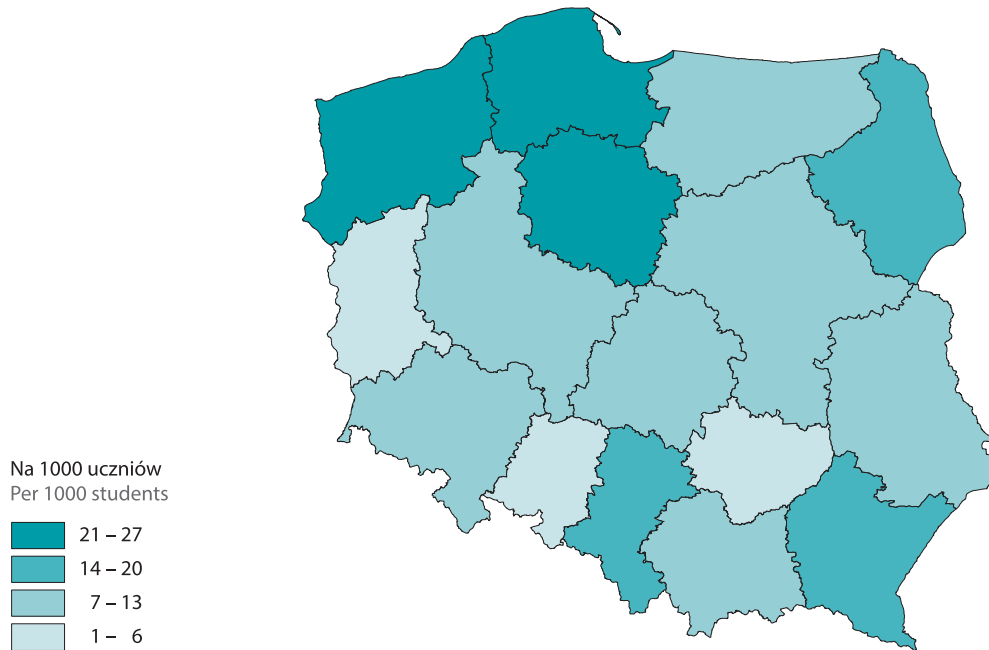
W szkołach mistrzostwa sportowego, których w Polsce w 2018 roku było 103, uczyło się 12,6 tys. osób. Tego typu szkoła działała w każdym województwie – w 2018 roku było ich najwięcej w województwach: śląskim (29), podkarpackim (13) i pomorskim (10). Po jednej szkole miały województwa: lubuskie, opolskie i świętokrzyskie. Średnia liczba uczniów w szkole w 2018 roku to 122 osoby i ich liczba nie uległa zmianie w porównaniu z 2016 rokiem. Najwięcej uczących się w 2018 roku na jedną szkołę przypadało w województwie kujawsko-pomorskim (średnio 259 uczniów), natomiast w 2016 roku w województwie zachodniopomorskim (228 uczniów). Najwięcej dziewcząt uczyło się w szkołach mistrzostwa sportowego w województwie opolskim i wielkopolskim, gdzie stanowiły one ponad połowę wszystkich uczniów. W 2016 roku najwięcej dziewcząt (51,9%) uczyło się w województwie świętokrzyskim.

Tablica 15. Szkoły mistrzostwa sportowego według województw
Table 15. Sports championship schools by voivodship

Wyszczególnienie Specification	2017		2018	
	szkoły ogółem total schools	w tym publicz- ne of which public	szkoły ogółem total schools	w tym publicz- ne of which public
POLSKA POLAND	89	43	103	45
Dolnośląskie	6	2	8	2
Kujawsko-pomorskie	5	3	5	3
Lubelskie	2	1	2	-
Lubuskie	2	2	1	1
Łódzkie	6	1	8	1
Małopolskie	6	3	7	3
Mazowieckie	4	2	5	3
Opolskie	1	1	1	1
Podkarpackie	10	2	13	3
Podlaskie	2	2	3	2
Pomorskie	10	6	10	6
Śląskie	23	8	29	11
Świętokrzyskie	1	1	1	1
Warmińsko-mazurskie	4	2	4	2
Wielkopolskie	3	3	3	3
Zachodniopomorskie	4	4	3	3

Mapa 21. Uczniowie szkół sportowych i mistrzostwa sportowego według województw w 2018 r.
 Map 21. Students of sports schools and sports championship schools by voivodship in 2018

Szkolne koła sportowe działające w szkołach dla dzieci i młodzieży skupiały w 2018 roku 543,5 tys. uczestników, czyli prawie 20% mniej, niż w 2016 roku. Ich udział w ogólnej liczbie uczestników zajęć pozalekcyjnych stanowił około 23%. Średnio w szkolnym kole sportowym działało 13 uczestników.

4.2. Imprezy sportowe

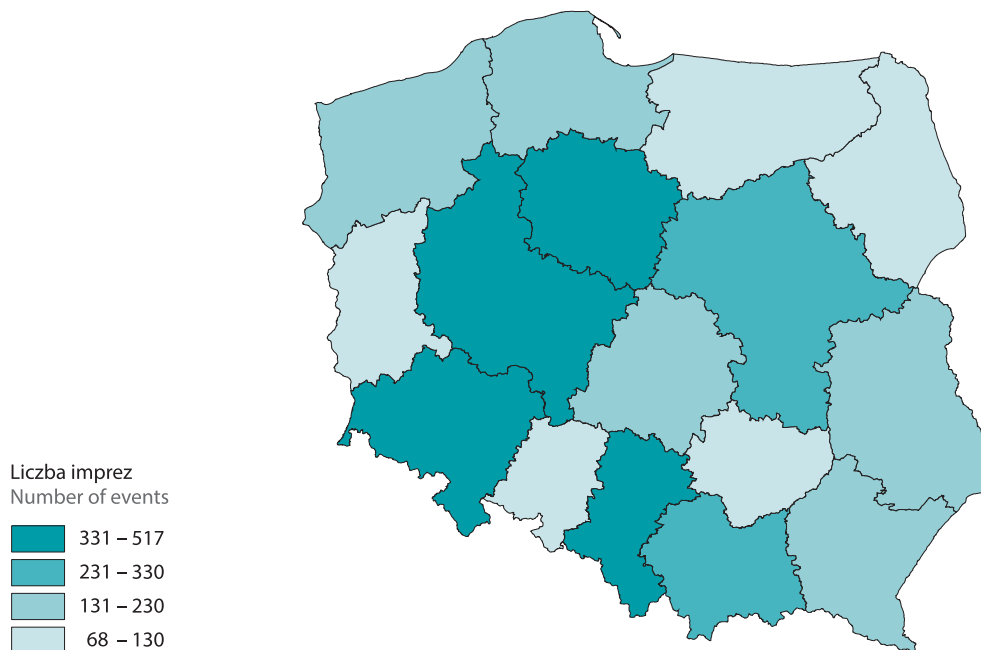
4.2. Sports events

W 2018 roku w kraju odbyło się 3468 masowych imprez sportowych (blisko 50% wszystkich imprez masowych). Najwięcej, bo 14,9% odbyło się ich w województwie śląskim (podobnie jak w 2016 roku), natomiast najmniej w województwie lubuskim (2,0%). W 2016 roku najmniej imprez sportowych odbyło się w województwie świętokrzyskim. W ogólnej liczbie wydarzeń sportowych uczestniczyło 14,8 mln osób, z czego 97,2% z nich, chcąc wziąć udział w imprezie, musiało za wstęp zapłacić. W województwie lubuskim na wszystkie zorganizowane imprezy wstęp był płatny.

W 2018 roku w Polsce ponad 75% imprez sportowych odbywało się w obiektach zamkniętych, najwięcej w województwie śląskim – 419 na 517 wszystkich imprez sportowych (w 2016 roku w województwie kujawsko-pomorskim – 395 na 425), najmniej natomiast w województwie podlaskim – 28 na 75 wszystkich imprez sportowych.

Najwięcej imprez na wolnym powietrzu zorganizowało województwo małopolskie. Średnio w jednym województwie w 2018 roku zorganizowano 217 imprez sportowych, tj. o 16 więcej niż w 2016 roku.

Mapa 22. Liczba zorganizowanych imprez sportowych według województw w 2018 r.
 Map 22. Number of sports events organised by voivodship in 2018

4.3. Organizacje kultury fizycznej

4.3. Physical education organizations

W 2018 roku, tak jak w latach poprzednich, badaniem objęto następujące organizacje kultury fizycznej: Akademicki Związek Sportowy, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” oraz Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej.

Organizacje te wykazały łącznie 2,4 tys. jednostek organizacyjnych (spadek o 0,2 tys. w stosunku do 2016 roku), 191,8 tys. członków (201,5 tys. w 2016 roku) oraz 197,7 tys. ćwiczących (193,1 tys. w 2016 roku). Najliczniejsze, zarówno pod względem liczby członków, jak i osób aktywnie ćwiczących, było Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej (98,0 tys. członków, 114,0 tys. ćwiczących). Liczną bazę członkowską posiadało też Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” (49,1 tys. członków, 41,6 tys. ćwiczących). Akademicki Związek Sportowy wykazał 42,5 tys. członków oraz 38,7 tys. ćwiczących, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” z kolei – 2,2 tys. członków oraz 3,3 tys. ćwiczących.

Największą liczbę członków organizacji kultury fizycznej odnotowano w województwach: zachodniopomorskim (19,3%), śląskim (14,2%) oraz mazowieckim (10,0% członków). Najwięcej osób aktywnie ćwiczących zarejestrowano w województwach wielkopolskim (19,4%) oraz śląskim (16,4%).

Tablica 16. Jednostki organizacyjne, sekcje, członkowie i ćwiczący w organizacjach kultury fizycznej
 Table 16. Units, sections, members and persons practising sports in physical education organisations

Wyszczególnienie Specification a – 2017 b – 2018		Jednostki organizacyjne Entities	Członkowie Members	Ćwiczący Persons practising sports	
				ogółem total	w tym kobiety of which females
Ogółem Total	a	2346	185867	180186	65359
	b	2419	191795	197689	69030
Akademicki Związek Sportowy University Sports Association	a	144	33965	30427	12837
	b	243	42459	38704	16764
Ludowe Zespoły Sportowe Rural Sports Teams	a	1608	50711	44515	9132
	b	1572	49150	41636	8509
Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” Association for the Disabled “Start”	a	21	1821	1147	338
	b	27	2197	3297	470
Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Society for Promotion of Physical Education	a	573	99370	104097	43052
	b	577	97989	114052	43287

Rozdział 5

Chapter 5

Kultura fizyczna w Polsce w ujęciu regionalnym

Physical education in Poland in a regional perspective

5.1. Analiza wskaźnikowa

5.1. Index analysis

Analizie poddano wskaźniki związane z liczbą klubów sportowych, liczbą ćwiczących i kadrą szkoleniową w klubach oraz wskaźniki dotyczące infrastruktury sportowej w latach 2010-2018.

W przypadku klubów sportowych oraz osób ćwiczących w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w całym analizowanym okresie przewagę miało województwo podkarpackie. W 2018 roku nieznaczny wzrost liczby klubów sportowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w stosunku do 2010 roku, zaobserwowano w 6 województwach (dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubuskim, łódzkim, opolskim i śląskim), a w pozostałych województwach wskaźnik ten pozostał na niezmiennym poziomie. W porównaniu natomiast z 2014 rokiem liczba klubów sportowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców nie uległa większym zmianom.

Analizując ostatnie 8 lat można zauważyć stały wzrost liczby ćwiczących w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W porównaniu z 2010 rokiem, najwyższy wzrost zanotowano w 2018 roku w województwie opolskim (o 10 p.prom.). Wzrost wskaźnika powyżej średniej krajowej (o 5 p.prom.) wystąpił w 6 województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, mazowieckim, śląskim, lubuskim oraz łódzkim. Na tym samym poziomie co w 2010 roku pozostał wskaźnik dla województwa świętokrzyskiego.

W stosunku do 2014 roku liczba ćwiczących (na 1000 mieszkańców) wzrosła we wszystkich województwach, w tym najwięcej w lubuskim (o 6 p.prom.), a najmniej w małopolskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim (o 1 p.prom.).

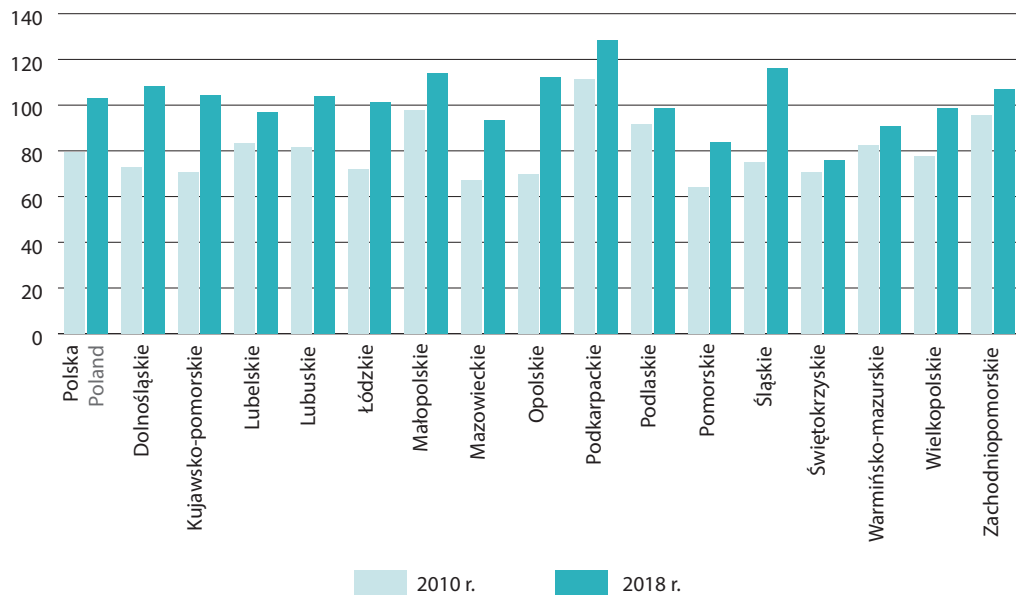
Wykres 17. Ćwiczący w klubach sportowych na 1000 ludności
Chart 17. Persons practising sports in sports clubs per 1000 population

Liczba kobiet ćwiczących w klubach sportowych w przeliczeniu na 1000 kobiet wzrosła w porównaniu z 2010 roku w większości województw, w tym najwyższy wzrost zanotowano w kujawsko-pomorskim (o 5 p.prom.). Wartość niższą niż w 2010 roku wskaźnik ten przyjął tylko w województwie świętokrzyskim. W odniesieniu do 2014 roku wskaźnik kobiet ćwiczących w klubach sportowych wzrósł niemal we wszystkich województwach.

Wskaźnik młodzieży ćwiczącej (liczba ćwiczących do 18 lat na 1000 osób w wieku do 18 lat) był wyższy niż w 2010 roku we wszystkich województwach, w tym w sześciu wzrost ten przekroczył 25 p.prom., a największy był w województwie opolskim (o 42 p.prom.). W porównaniu z 2014 rokiem wskaźnik ten wzrósł również we wszystkich województwach, w tym w największym stopniu w województwie śląskim (o 28 p.prom.).

Wykres 18. Młodzież w wieku do 18 lat ćwicząca w klubach sportowych na 1000 osób w wieku do 18 lat
Chart 18. Youth aged up to 18 practising sports in sports clubs per 1000 persons aged up to 18

Liczba członków kadry szkoleniowej w przeliczeniu na 100 ćwiczących, w porównaniu z 2010 rokiem, nie uległa większym zmianom. Niewielkie spadki wskaźnika zanotowano w 9 województwach, w tym największy w mazowieckim. W województwach: lubelskim, małopolskim oraz zachodniopomorskim wskaźnik pozostał na niezmiennym poziomie.

Biorąc pod uwagę liczbę stadionów i boisk do gier wielkich w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, można zaobserwować, że największy dostęp do tego typu obiektów był w województwie opolskim (prawie 5 obiektów na 10 tys. mieszkańców), najmniejszy natomiast w województwie mazowieckim (tylko 1 obiekt na 10 tys. mieszkańców). Analizując wielkości tego wskaźnika na przestrzeni 8 lat największy wzrost w porównaniu z 2010 rokiem zanotowano w województwie wielkopolskim (z 2,4 do 3,3), a najniższy w lubelskim (z 1,6 do 1,8).

Liczba hal sportowych i sal gimnastycznych oraz pływalni w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w analizowanym okresie nie ulegała znaczącym zmianom.

Tablica 17. Wybrane wskaźniki opisujące zjawiska związane z kulturą fizyczną w 2018 r.
Table 17. Selected indicators describing phenomena related to physical education in 2018

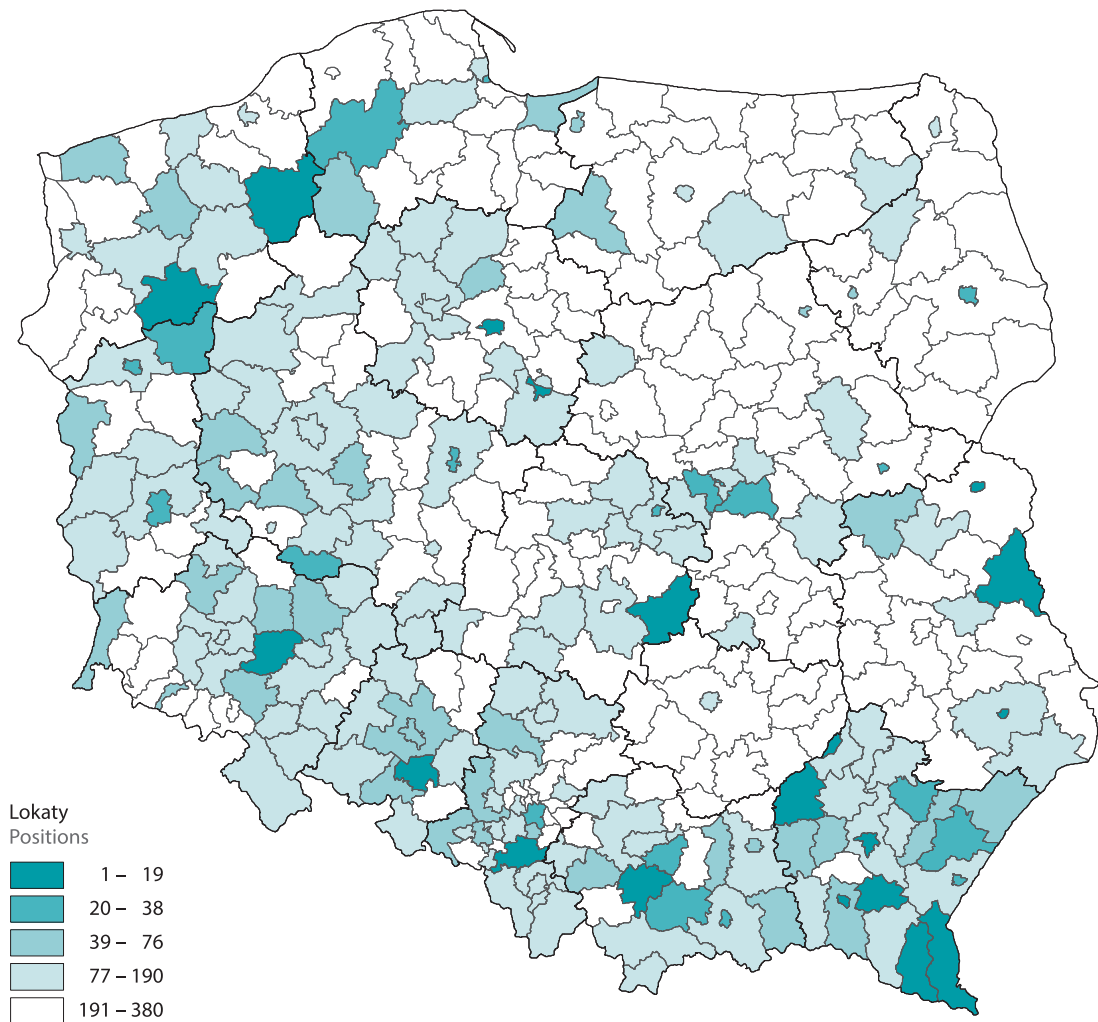
Wyszczególnienie Specification	Kluby sportowe Sports clubs	Osoby ćwiczące w klubach sportowych Persons practising sports in sports clubs	Kobiety ćwiczące w klubach sportowych na 1000 kobiet Females practising sports in sports clubs per 1000 females	Młodzież do 18 lat ćwicząca w klubach sportowych na 1000 osób w wieku do 18 lat Youth aged up to 18 practising sports in sports clubs per 1000 persons aged up to 18	Członkowie kadry szkoleniowej na 100 osób ćwiczących w klubach sportowych Members of coaching staff per 100 persons practising sports in sports clubs	Stadiony i boiska do gier wielkich Stadiums and sports fields for big games	Hale sportowe i sale gimnastyczne Sports halls and gyms	Pływalnie Swimming pools
	na 1000 mieszkańców per 1000 inhabitants						na 10 tys. mieszkańców per 10 thousand inhabitants	
POLSKA POLAND	0,4	27	14	103	5,3	2,5	0,6	0,2
Dolnośląskie	0,4	30	12	108	5,2	3,7	0,7	0,4
Kujawsko-pomorskie	0,4	28	15	104	5,5	2,2	0,5	0,2
Lubelskie	0,3	24	12	97	5,4	1,8	0,5	0,1
Lubuskie	0,5	30	14	104	5,6	3,8	0,6	0,2
Łódzkie	0,4	25	12	101	4,9	2,0	0,5	0,2
Małopolskie	0,4	31	15	114	4,9	2,9	0,6	0,3
Mazowieckie	0,3	26	14	93	4,7	1,1	0,6	0,2
Opolskie	0,6	31	12	112	5,7	4,9	0,6	0,4
Podkarpackie	0,6	36	16	128	5,3	3,8	0,6	0,3
Podlaskie	0,4	25	15	98	6,0	1,5	0,4	0,2
Pomorskie	0,3	24	13	84	5,4	2,4	0,7	0,1
Śląskie	0,3	28	13	116	5,4	1,9	0,6	0,3
Świętokrzyskie	0,3	18	8	76	5,0	1,8	0,4	0,2
Warmińsko-mazurskie	0,4	24	13	91	5,9	2,6	0,6	0,2
Wielkopolskie	0,4	28	15	99	5,7	3,3	0,8	0,2
Zachodniopomorskie	0,4	28	15	107	5,2	3,6	0,6	0,1

Wszystkie powiaty i miasta na prawach powiatu poddano analizie pod kątem liczby ćwiczących w klubach sportowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców i uszeregowano je według wielkości wskaźnika. W 2018 roku spośród 380 powiatów prawie 40% osiągnęło wielkość wskaźnika wyższą od wskaźnika dla Polski wynoszącego 275. Wśród 10 najwyższemu lokowanych powiatów znalazły się 4 powiaty grodzkie, w tym 2 miasta wojewódzkie. Połowa z nich znajdowała się również w pierwszej dziesiątce rankingu z 2016 roku. W obydwu analizowanych latach dominowały powiaty z województwa podkarpackiego (4).

W 2018 roku najwyższą wartość analizowany wskaźnik osiągnął w powiecie włodawskim z województwa lubelskiego – 551 ćwiczących i był dwukrotnie wyższy niż wskaźnik dla Polski. Bezpośrednio za powiatem włodawskim znalazły się powiaty z województw: dolnośląskiego (średzki ze wskaźnikiem 506) i podkarpackiego (m. Krosno – 504). W 2016 roku pozycję lidera w tym zestawieniu miało m. Tarnobrzeg z województwa podkarpackiego, które w 2018 roku spadło na 8 pozycję.

Mapa 23. Lokaty powiatów i miast na prawach powiatu według liczby ćwiczących w klubach sportowych na 10 tys. mieszkańców w 2018 r.

Map 23. Positions of powiats and cities with powiat status by the number of persons practising sports in sports clubs per 10 thousand inhabitants in 2018

5.2. Syntetyczna ocena kultury fizycznej

5.2. Synthetic evaluation of physical education

Do oceny kultury fizycznej województw posłużono się wskaźnikiem syntetycznym, zbudowanym w oparciu o mierniki cząstkowe, przy wykorzystaniu metod taksonomicznych. O ile wskaźniki cząstkowe informują tylko o poszczególnych elementach poziomu rozwoju, to miernik zagregowany pozwala na ujęcie całościowe, umożliwiając formułowanie generalnych opinii na temat oceny kultury fizycznej badanych województw. Podstawą obliczeń wskaźników syntetycznych były trzy metody analizy taksonomicznej tj. metoda TOPSIS, taksonomiczna metoda wzorca rozwoju Hellwiga oraz metoda pozycyjną z zastosowaniem mediany Webera²³. Różnorodna metodologia pomiarowa, a co za tym idzie - odmienny poziom wrażliwości na zmiany strukturalne zapewniają bogaty zestaw teoretycznych narzędzi w tym zakresie, umożliwiając swobodę wyboru odpowiedniego podejścia stosownie do jego potrzeb.

Do badania przyjęto określony zestaw mierników (wszystkie określono jako stymulanty), a następnie dokonano ich weryfikacji przez eliminację tych, które wykazują małą zmienność (i w istocie niewiele wnoszą do badania) oraz wysoko skorelowanych (będących wskutek tego nośnikami podobnych informacji). W wyniku przeprowadzonej analizy potencjalnych mierników cząstkowych dotyczących kultury fizycznej w Polsce ostatecznie przyjęto następujący zestaw cech:

- stadiony i boiska do gier wielkich na 10 tys. mieszkańców,
- pływalnie na 10 tys. mieszkańców,
- hale sportowe i sale gimnastyczne na 10 tys. mieszkańców,
- korty tenisowe na 10 tys. mieszkańców,
- boiska do gier małych i boiska uniwersalne-wielozadaniowe na 10 tys. mieszkańców,
- ćwiczący w klubach sportowych na 1000 mieszkańców,
- członkowie kadry szkoleniowej na 100 osób ćwiczących w klubach sportowych.

Biorąc pod uwagę powyższe mierniki cząstkowe, dla wszystkich województw obliczono wartości wskaźników syntetycznych dla roku 2018. W oparciu o wskaźniki syntetyczne, dla każdej z trzech metod taksonomicznych przyjętych do badania, ustalono lokaty, które zaprezentowano na poniższym zestawianiu.

Tablica 18. Lokaty województw według wskaźników syntetycznych w 2018 r.
Table 18. Positions of voivodships by synthetic indicators in 2018

Województwa Voivodships	Metoda TOPSIS TOPSIS method	Metoda Hellwiga Hellwig's method	Metoda Webera Weber's method
Dolnośląskie	2	2	3
Kujawsko-pomorskie	11	10	10
Lubelskie	16	14	14
Lubuskie	5	5	5
Łódzkie	12	12	12
Małopolskie	6	6	6
Mazowieckie	14	13	13
Opolskie	1	1	1
Podkarpackie	3	3	2
Podlaskie	15	15	15
Pomorskie	9	11	11
Śląskie	10	9	9
Świętokrzyskie	13	16	16
Warmińsko-mazurskie	8	8	8
Wielkopolskie	4	4	4
Zachodniopomorskie	7	7	7

²³ Błachut B., Cierpień-Wolan M., Czudec A., Ślusarz G., 2017, Jakość życia w województwie podkarpackim w latach 2004-2015, Urząd Statystyczny w Rzeszowie.

Analiza wskaźników syntetycznych na podstawie trzech metod analizy taksonomicznej wykazała występowanie nieznacznych różnic w pozycjach większości województw. Najmniej wystąpiło ich pomiędzy metodą Hellwiga i metodą Webera (gdzie tylko województwa dolnośląskie i podkarpackie zmieniają swoje pozycje), a najwięcej pomiędzy metodą TOPSIS i pozostałymi metodami. Warto podkreślić, że znaczącą różnicę pomiędzy metodami można zaobserwować tylko w przypadku województwa świętokrzyskiego, które w metodzie TOPSIS zajmuje 13 miejsce a w pozostałych metodach 16. Na tych samych miejscach według trzech metod lokowało się 7 województw, były to: opolskie, wielkopolskie, lubuskie, małopolskie, zachodniopomorskie, warmińsko-mazurskie i podlaskie.

Porównanie wskaźników syntetycznych na podstawie trzech metod analizy wykazało, że najwyżej lokowane były województwa: opolskie, dolnośląskie i podkarpackie. Najniższe wartości wskaźnika natomiast osiągnęły województwa lubuskie oraz świętokrzyskie. Na najwyższą pozycję województwa opolskiego wpłynęły głównie najlepszy dostęp do stadionów i boisk do gier wielkich oraz dostęp do pływalni. Województwo to zajmuje również wysokie pozycje w odniesieniu do liczby ćwiczących w klubach sportowych i kadry szkoleniowej. Województwo podkarpackie, mimo niekorzystnych wskaźników dotyczących kadry szkoleniowej oraz hal sportowych i boisk do gier małych, znalazło się na bardzo wysokiej pozycji dzięki najwyższym wskaźnikom odnoszącym się do liczby ćwiczących oraz ilości stadionów i boisk do gier wielkich. W przypadku województwa dolnośląskiego wysokie wskaźniki występują w większości obserwowanych zmiennych, z wyjątkiem kadry szkoleniowej. Województwo świętokrzyskie zajmuje najniższą pozycję głównie ze względu na niskie wskaźniki ćwiczących i kadry szkoleniowej, których nie jest w stanie zrównoważyć dość wysoki wskaźnik dostępności pływalni.

Uwagi metodologiczne

Źródła i zakres danych

Kluby sportowe

Badanie realizowane jest metodą pełną za pomocą zestawu danych KFT-1. Począwszy od 1999 r. jego realizacja została w całości przejęta przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie (wcześniej jednostką autorską był Urząd Kultury Fizycznej i Sportu w Warszawie). Do 2002 r. badanie realizowane było w cyklu rocznym, od 2002 r. prowadzone jest w cyklu dwuletnim.

W badaniu przyjmuje się, że:

- Uczestnictwo we współzawodnictwie sportowym systemu sportu młodzieżowego oraz seniorów na poziomie ogólnopolskim oznacza uczestnictwo zawodników przynajmniej jednej sekcji działającej w klubie sportowym w Mistrzostwach Polski Seniorów, Młodzieżowych Mistrzostwach Polski, Mistrzostwach Polski Juniorów, Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży (Mistrzostwach Polski Juniorów Młodszych), Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodzików, ligach ogólnopolskich w grach sportowych oraz Mistrzostwach Świata i Mistrzostwach Europy we wszystkich kategoriach wiekowych.
- Do kadry szkoleniowej, pracowników medycznych i odnowy biologicznej zalicza się wszystkich pracujących w klubie sportowym, łącznie z pracującymi społecznie.
- Osoby ćwiczące w sekcjach sportowych i pracująca w nich kadra szkoleniowa (trenerzy, instruktorzy i inne osoby prowadzące zajęcia sportowe) mogą być wykazywane wielokrotnie, jeżeli ćwiczą lub pracują w kilku rodzajach sportu.
- W liczbie juniorów i junierek uwzględnia się juniorów, juniorów młodszych, młodzików i dzieci.

Polskie Związki Sportowe

Badanie realizowane jest metodą pełną, corocznie z wykorzystaniem zestawu danych KFT-2. Dotyczy związków sportowych posiadających status polskiego związku sportowego, ogłaszany przez Ministra Sportu i Turystyki, zgodnie z art. 11 ust. 5 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1468, z późn. zm.).

W badaniu przyjmuje się, że:

- Związek sportowy uwzględnia zawodników, sędziów, trenerów i instruktorów posiadających ważne i aktualne licencje, które mogą być wydawane również na okres dłuższy niż jeden rok, ale obowiązujące w roku, którego dotyczy sprawozdanie. W przypadku licencji wydawanych bezterminowo polski związek sportowy powinien uwzględnić osoby faktycznie aktywne.
- Zawodnicy, sędziowie, trenerzy i instruktorzy liczeni są jeden raz według posiadanych ważnych licencji, natomiast mogą być liczeni wielokrotnie, w podziale według województw i sportów.

Obiekty sportowe

Badanie realizowane jest metodą pełną i przeprowadzane w kilku etapach.

Co 4 lata wszystkie jednostki samorządu terytorialnego (urzędy miast i gmin, urzędy dzielnicowe m.st. Warszawy) przekazują za pomocą zestawu danych KFT-OB/a informacje o obiektach sportowych będących w ich zarządzie według załączonego wykazu. W następnym etapie pozostali właściciele obiektów sportowych, przekazują dane dotyczące własnych obiektów sportowych za pomocą zestawu danych KFT-OB/b. Zakres zbieranych informacji jest taki sam, jak w przypadku zestawu danych przeznaczonych dla jednostek samorządu terytorialnego.

W roku, w którym realizowane jest badanie, kluby sportowe przekazują dodatkowo dane dotyczące obiektów sportowych będących ich własnością. Zakres przedmiotowy pokrywa się z zakresem zestawów danych KFT-OB/a i KFT-OB/b.

W badaniu przyjmuje się, że:

- Sprawozdania KFT-OB/a, KFT-OB/b oraz dane o obiektach w sprawozdaniu KFT-1 nie dotyczą obiektów przyszkolnych.
- Boisk do gier wielkich, które znajdują się w płycie głównej stadionu, nie wykazuje się po raz drugi, jako samodzielnych boisk do gier wielkich.
- Do boisk do gier wielkich zalicza się boiska: piłkarskie, do rugby, do hokeja na trawie, do baseballa i softballa.
- Do boisk do gier małych zalicza się boiska do: koszykówki, piłki ręcznej, piłki siatkowej, siatkówki plażowej, piłki ręcznej plażowej.
- Boiska uniwersalne-wielozadaniowe, na których można przeprowadzić kilka różnych gier sportowych, podaje się tylko jeden raz.
- Boiska nie mające charakteru trwałego i zmieniane zależnie od potrzeb podaje się jako boiska uniwersalne.
- Nie wykazuje się boisk okazjonalnych, przygotowywanych na krótki okres.
- Boiska znajdujące się w halach sportowych lub salach gimnastycznych, nie są wykazywane oddzielnie, a traktuje się je jako hale sportowe lub sale gimnastyczne, w zależności od typu obiektu, w którym występują.
- Jeżeli kilka kortów tenisowych (placów do gry) znajduje się na jednym obiekcie, każdy z nich podaje się jako osobny obiekt.
- Korty tenisowe kryte czasowo (np. na okres zimy) wykazuje się jako korty otwarte.
- Boiska piłkarskie z nawierzchnią ze sztucznej trawy oraz boiska wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową, które wchodzi w skład wybudowanych w ramach programu „Moje Boisko Orlik 2012” obiektów sportowych, ujmowane są w badaniu jako dwa odrębne objekty.

W wyżej wymienionych badaniach dane przekazywane są według stanu w dniu 31 XII.

Ze względu na problemy z zebraniem danych dotyczących bazy materialnej szkół w Systemie Informacji Oświatowej (SIO) prowadzonym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, dane te nie są prezentowane²⁴.

Organizacje kultury fizycznej

Informacje o wybranych organizacjach kultury fizycznej pochodzą z rocznej wewnętrznej sprawozdawczości Akademickiego Związku Sportowego, Zrzeszenia „Ludowe Zespoły Sportowe”, Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” oraz Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej. Publikowane dane dotyczą pełnej działalności PZSN „Start”, TKKF oraz AZS (łącznie z klubami sportowymi ujętymi w sprawozdaniu KFT-1). Dane dotyczące Zrzeszenia LZS obejmują tylko informacje o ludowych zespołach sportowych (bez ludowych klubów sportowych i ludowych uczniowskich klubów sportowych, które wykazywane są w sprawozdaniu KFT-1).

²⁴ Zgodnie z art. 112, ust. 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. 2018 poz. 1900) w latach 2013-2018 nie aktualizuje się i nie przekazuje danych dotyczących powierzchni nieruchomości gruntowej, w tym terenów sportowych i terenów zielonych, oraz obiektów budowlanych pozostających w dyspozycji szkoły lub placówki oświatowej, liczby, rodzaju i powierzchni pomieszczeń szkoły lub placówki oświatowej oraz wyposażenia szkoły i placówki oświatowej. Zakłada się, iż dostęp do aktualnych danych będzie możliwy za 2019 r.

Sportowe imprezy masowe

Źródłem danych o sportowych imprezach masowych jest roczne sprawozdanie K-09 z organizacji imprez masowych. Sprawozdanie sporządzają urzędy miast i gmin właściwe ze względu na miejsce przeprowadzenia imprezy masowej. Przez liczbę uczestników rozumie się liczbę udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, które mogą być obecne na imprezie masowej (deklarowana przez organizatora liczba uczestników).

Medale i medaliści Igrzysk Olimpijskich, mistrzostw świata i mistrzostw Europy

Informacje o Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w Pjongczang w 2018 r. sporządzono w oparciu o dane Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz komunikaty Polskiego Komitetu Olimpijskiego. Dotyczą one liczby rozegranych konkurencji, zawodników reprezentujących Polskę i medali w poszczególnych rodzajach sportów. Zestawienie medali zdobytych przez zawodników polskich na mistrzostwach świata i Europy w kategoriach seniorów i juniorów (łącznie z juniorami młodszymi i kategorią młodzieżową) sporządzono w oparciu o dane ze sprawozdania KFT-2. Zestawienie medali zdobytych na mistrzostwach świata i Europy przez sportowców niepełnosprawnych oraz imienny wykaz medalistów w kategoriach seniorskich w konkurencjach olimpijskich pochodzi z Ministerstwa Sportu i Turystyki.

Szkoły sportowe, szkoły mistrzostwa sportowego oraz szkolne koła sportowe

Dane pochodzą z Systemu Informacji Oświatowej (SIO) prowadzonego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i są przekazywane według stanu w dniu 31 IX.

Podstawowe pojęcia

Akademicki Związek Sportowy (AZS) to ogólnopolska organizacja sportowa prowadząca działalność przede wszystkim w środowisku akademickim, tzn. na terenie szkół wyższych i niektórych szkół pomaaturalnych. AZS prowadzi działalność zarówno w zakresie sportu wyczynowego jak i rekreacji ruchowej. W pierwszym przypadku działa głównie w oparciu o własne kluby sportowe, natomiast w części dotyczącej rekreacji ruchowej prowadzi działalność przede wszystkim w oparciu o kluby uczelniane działające na terenie niemal każdej uczelni i współpracujące z władzami uczelni i innymi organizacjami studenckimi.

Boisko to plac o odpowiednich wymiarach, kształcie i nawierzchni przystosowany do ćwiczeń, zawodów i gier w różnych sportach.

Członek klubu sportowego to osoba, która posiada ważną legitymację członkowską klubu lub spełnia inne określone wymogi, jeśli klub przyjął inne zasady członkostwa.

Ćwiczący to osoba, która czynnie uprawia określony rodzaj sportu uczestnicząc systematycznie w treningach bądź w innej formie zajęć sportowych oraz w imprezach sportowych lub rekreacyjnych.

Inni prowadzący zajęcia sportowe to osoby, które prowadzą zajęcia sportowe, lecz nie posiadają uprawnień trenerskich i instruktorskich, np. nauczyciele wychowania fizycznego, starsi zawodnicy. Osoby te są uwzględniane w badaniach od 2000 r.

Juniorzy i juniorki to wszyscy ćwiczący, którzy nie są seniorami, a więc juniorzy, juniorzy młodsi, młodzicy i dzieci, zarówno chłopcy jak i dziewczęta. Nie ma jednoznacznej granicy wieku dla tej kategorii zawodników, gdyż w poszczególnych rodzajach sportu, a nawet konkurencjach w ramach jednego rodzaju sportu, może być inna.

Klub sportowy to podstawowa jednostka organizacyjna prowadząca działalność sportową, funkcjonująca jako osoba prawna.

Kluby wyznaniowe to kluby Katolickiego Stowarzyszenia Sportowego Rzeczypospolitej Polskiej, Luteńskiego Towarzystwa Sportowego oraz innych organizacji wyznaniowych, które od 1994 r. prowadzą

zajęcia mające charakter rekreacji ruchowej. Sieć tych klubów sportowych tworzona jest głównie przy parafiach.

Obiekt sportowy to samodzielny zwarty zespół urządzeń terenowych oraz budynków przeznaczonych do celów sportowych.

Okręgowy związek sportowy to organizacja sportowa o zasięgu regionalnym organizująca i prowadząca współzawodnictwo w danym sporcie.

Organizacja kultury fizycznej to ogólnopolska organizacja prowadząca działalność w zakresie sportu i rekreacji ruchowej.

Pion sportowy to ogólnopolskie stowarzyszenie sportowe skupiające kluby sportowe, które prowadzą działalność w określonym środowisku.

Polski związek sportowy działa w formie stowarzyszenia lub związku stowarzyszeń. Mogą go tworzyć co najmniej 3 kluby sportowe.

Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” (START) (do 1989 r. – Zrzeszenie Sportowe Spółdzielczość Pracy „Start”, w latach 1989-1994 Spółdzielcze Zrzeszenie Sportowe „Start”) – to organizacja sportowa o ogólnokrajowym zasięgu działania, działająca przez wiele lat w środowisku spółdzielców, a od 1994 r. zajmująca się rehabilitacją i rekreacją osób niepełnosprawnych. „Start” prowadzi i prowadzi swoją działalność zarówno w obszarze sportu wyczynowego jak i rekreacji ruchowej.

Pracownik administracyjny to osoba wykonująca oraz koordynująca czynności związane z prawidłowym funkcjonowaniem biura.

Pracownik medyczny to osoba uprawniona do udzielania świadczeń zdrowotnych oraz legitymująca się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń zdrowotnych w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny.

Pracownik odnowy biologicznej to osoba posiadająca uprawnienia do świadczenia usług prowadzących do powrotu wydolności wysiłkowej organizmu do poziomu wyjściowego lub zbliżonego do niej, po dużych obciążeniach fizycznych i psychicznych.

Rekreacja ruchowa jest formą aktywności fizycznej, o charakterze sportowym, podejmowana dla wypoczynku i odnowy sił psychofizycznych.

W organizacjach kultury fizycznej do **jednostek organizacyjnych** działających w zakresie rekreacji ruchowej należą w: AZS – kluby, LZS – zespoły, PZSN „Start” – jednostki organizacyjne i TKKF – ogniska i kluby.

Reprezentanci Polski (członkowie kadry narodowej) są to zawodnicy powołani przez polskie związki sportowe do reprezentowania barw Polski i korzystający z pewnych przywilejów jak stypendia i uczestnictwo w dodatkowych zgrupowaniach sportowych (kluby sportowe zobowiązane są umożliwić im uczestnictwo w przygotowaniach oraz udział w międzynarodowych zawodach sportowych, zwalniając ich na te imprezy).

Sekcja sportowa to podstawowa jednostka organizacyjna w klubach sportowych, realizująca zadania statutowe, skupiająca zawodników uprawiających jeden rodzaj sportu. Każda sekcja sportowa musi być zarejestrowana we właściwym polskim związku sportowym.

Sędzia sportowy to osoba, która w wyniku specjalistycznego szkolenia, po zdaniu odpowiednich egzaminów otrzymała tytuł okręgowego, krajowego lub międzynarodowego sędziego sportowego i posiada uprawnienia do prowadzenia zawodów sportowych w określonym sporcie, na podstawie licencji nadawanej przez właściwy polski lub okręgowy związek sportowy.

Sport to wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach. Za sport uważa się również współzawodnictwo oparte na aktywności intelektualnej, którego celem jest osiągnięcie wyniku sportowego.

Sporty (dyscypliny sportowe) to rodzaje aktywności fizycznej wyodrębnione w drodze różnicowania form, sprzętu, urządzeń oraz przepisów regulujących zasady rywalizacji. Charakteryzują się swoistym przedmiotem współzawodnictwa, specyfiką prowadzenia rywalizacji sportowej (technika i taktyka), zasadami wyłaniania zwycięzców oraz odrębnymi normami klasyfikacyjnymi.

Stadion to obiekt przeznaczony do zawodów sportowych i treningów z widownią w postaci trybun otwartych lub zadaszonych, wyposażony w jedno lub więcej boisk do gier wielkich z bieżnią okólną i inne urządzenia sportowe oraz zespół obiektów pomocniczych.

Stopień wykorzystania obiektu w celach sportowo-rekreacyjnych – wyrażony w procentach – wynika z porównania liczby dni w roku, w których obiekt był wykorzystany w celach sportowo-rekreacyjnych do liczby dni w roku, w którym obiekt był czynny.

Szkolny Związek Sportowy (SZS) jest organizacją działającą wśród dzieci i młodzieży na terenie szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych. W zakresie sportu kwalifikowanego SZS prowadzi działalność w oparciu o międzyszkolne kluby sportowe o charakterze wychynowym. Zajęcia o charakterze rekreacyjnym prowadzą natomiast szkolne koła sportowe i od 1994 r. uczniowskie kluby sportowe.

Szkoła mistrzostwa sportowego (SMS) jest to szkoła, w której są prowadzone zajęcia sportowe obejmujące szkolenie sportowe w jednym lub w kilku sportach, w co najmniej jednym oddziale mistrzostwa sportowego, w co najmniej trzech kolejnych klasach szkoły danego typu. Liczba uczniów w oddziale szkoły mistrzostwa sportowego jest uzależniona od możliwości zebrania uczniów o zbliżonym poziomie sportowym. Obowiązkowy tygodniowy wymiar godzin zajęć sportowych w oddziałach mistrzostwa sportowego i w szkołach mistrzostwa sportowego wynosi co najmniej 16 godzin.

Szkoła sportowa to szkoła, w której są prowadzone zajęcia sportowe obejmujące szkolenie sportowe w jednym lub w kilku sportach, w co najmniej dwóch oddziałach sportowych, liczących co najmniej 15 uczniów w oddziale w pierwszym roku szkolenia, w co najmniej trzech kolejnych klasach szkoły danego typu.

Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej (TKKF) to ogólnokrajowa organizacja sportowa. Zajmuje się przede wszystkim organizacją działalności rekreacyjnej, głównie w osiedlach miejskich lub w zakładach pracy. Działa w oparciu o sieć ognisk statutowych i regulaminowych. Propaguje także imprezy rekreacyjne dla rodzin, głównie w zakresie wypoczynku sobotnio-niedzielnego na terenie miast lub podmiejskich ośrodków wypoczynkowych.

Trener i instruktor sportu w sportach, w których działają polskie związki sportowe, to osoba, która ukończyła 18 lat, posiada co najmniej wykształcenie średnie, posiada wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do wykonywania zadań trenera lub instruktora sportu oraz nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo²⁵.

Uczniowskie kluby sportowe (UKS) działają w szkołach podstawowych, gimnazjach oraz szkołach ponadgimnazjalnych, posiadają osobowość prawną, a prowadzona przez nie działalność ma głównie charakter rekreacji ruchowej.

Współzawodnictwo sportowe to rywalizacja sportowa o charakterze indywidualnym lub zespołowym, ukierunkowana na uzyskanie, przez osoby uczestniczące, optymalnych rezultatów dla danego sportu.

²⁵ Przemysł, o którym mowa w art. 46–50, lub określone w rozdziale XIX, XXIII, z wyjątkiem art. 192 i art. 193, rozdziale XXV i XXVI ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.).

Zawodnik to osoba uprawiająca określony sport, będąca członkiem klubu sportowego i uczestnicząca we współzawodnictwie sportowym organizowanym i prowadzonym przez polski związek sportowy.

Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” (LZS) jest ogólnopolską organizacją kultury fizycznej prowadzącą działalność głównie na terenie wsi i małych miejscowości. Generalnie w zakresie sportu kwalifikowanego działa w oparciu o Ludowe Kluby Sportowe, a w zakresie rekreacji ruchowej – o Ludowe Zespoły Sportowe, Ludowe Kluby Turystyczne, Ludowe Zespoły Turystyczne, a od 1994 r. również Uczniowskie Ludowe Kluby Sportowe.

Charakterystyka metod taksonomicznych

Metoda TOPSIS (Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution) zaproponowana została przez C.L. Hwanga i K. Yoona w 1981. Jest to metoda wzorcowa oparta o pojęcie wzorca i antywzorca. Punktem wyjścia w metodzie TOPSIS jest normalizacja zmiennych przy pomocy przekształcenia ilorazowego oraz przeważenie uzyskanych wartości. Zostają wyznaczane wzorzec i antywzorzec będące wektorem najlepszych (najgorszych) wartości dla każdej zmiennej w zależności od tego czy zmienna jest stymulantą czy destymulantą. Następnie obliczane są odległości Euklidesowe od wzorca i antywzorca dla każdego obiektu. W ostatnim kroku wyznaczane są wartości zmiennej agregatywnej dla każdego obiektu. Na tej podstawie tworzony jest ranking, gdzie najlepszy obiekt to ten, dla którego wartość wskaźnika była maksymalna.

Taksonomiczna metoda wzorca rozwoju Hellwiga oraz metoda pozycyjna z zastosowaniem mediany Webera należą do grupy metod z konstrukcją wzorca rozwojowego. Istotną zaletą tych metod jest to, że dzięki nim można bezpośrednio oceniać kilka lub więcej jednostek statystycznych. Ogólny schemat metod wzorcowych polega na określeniu punktu odniesienia, względem którego obliczamy poziom rozwoju danej jednostki. Ujemną stroną metody Hellwiga z zastosowaniem euklidesowej odległości obiektów od wzorca jest brak możliwości ustalenia, jaki jest udział poszczególnych odchyłeń w łącznej ich sumie. Natomiast specyfika konstrukcji miernika rozwojowego pociąga za sobą zagrożenie przerostowe, tzn. występowanie jednej znacząco wysokiej wartości dla danego obiektu może powodować nadanie temu obiektowi nazbyt wysokiej finalnej rangi. Jedną z metod, która pozwala wyeliminować lub przynajmniej znacznie ograniczyć niedoskonałości metody Hellwiga jest koncepcja wykorzystująca tzw. medianę Webera. Jest to wielowymiarowe uogólnienie standardowego pojęcia wartości średniej. Oznacza ono punkt danej przestrzeni rzeczywistej, który minimalizuje sumę odległości euklidesowych od skończonej liczby danych punktów tejże przestrzeni. Zastąpienie w równaniu tradycyjnej mediany przez współrzędne wektora Webera powoduje pewne odchylenie wartości cechy znormalizowanej według wzoru od zasadniczych wymogów standaryzacyjnych (zerowej mediany oraz medianowego odchylenia bezwzględniego równego 1), lecz dzięki temu uzyskuje się lepsze wykorzystanie wzajemnych zależności pomiędzy cechami diagnostycznymi.

Methodological notes

Sources and scope of data

Sports clubs

The survey is conducted using the full-scale method using the KFT-1 set of data. Starting from 1999, the conduct of the survey was fully taken over by the Statistical Office in Rzeszów (previously the author's unit was the Office of Physical Education and Sport in Warsaw). Until 2002, the survey was conducted on an annual basis, and since 2002 it has been conducted on a biennial basis.

The survey assumes that:

- Participation in sport competition of the youth sport system and seniors on the national level means participation of the competitors of at least one section operating in a sports club in the Polish Senior Championships, the Polish Youth Championships, the Polish Junior Championships, the Polish Youth Olympic Games (Polish Younger Juniors Championships), Inter-voivodship Sub-Junior Championships, national leagues in sports games as well as World Championships and European Championships in all age categories.
- Coaching staff, health professionals and wellness workers include all those working in the sports club, including those working socially.
- Persons practising sports in sports sections and the coaching staff working in them (coaches, instructors and other persons running sports classes) may be shown many times if they practise or work in several sports.
- The number of juniors includes juniors, younger juniors, sub-juniors and children.

Polish Sports Associations

The survey is carried out using the full-scale method, annually, using the KFT-2 set of data. It concerns sports associations with the status of a Polish sports association, announced by the Minister of Sport and Tourism, pursuant to Article 11.5 of the Act of 25 June 2010 on Sport (Journal of Laws of 2019, item 1468, as amended).

The survey assumes that:

- The sports association covers competitors, judges, coaches and instructors holding valid and up-to-date licences, which may also be issued for a period longer than one year, but valid in the year covered by the report. In the case of licences issued for an indefinite period, the Polish sports association should take into account the actual active persons.
- Competitors, judges, coaches and instructors are counted once according to valid licenses, but may be counted many times, by voivodship and sports.

Sports facilities

The survey is carried out using the full-scale method and in several stages.

Every 4 years, all local government units (city and gmina offices, district offices of the Capital City of Warsaw) provide using the KFT-OB/a set of data information on sports facilities under their management according to the list attached to the form. In the next stage, other owners of sports facilities provide data on their own sports facilities using the KFT-OB/b set of data. The scope of information collected is the same as in the case of the set of data intended for local government units.

In the year in which the survey is conducted, sports clubs additionally report data on their own sports facilities. The subject scope overlaps with the scope of the KFT-OB/a and KFT-OB/b sets of data.

The research assumes that:

- The KFT-OB/a, KFT-OB/b reports and the data on facilities in the KFT-1 report do not refer to school facilities.
- Sports fields for big games which are located in the stadium's main field of play are not shown for the second time as separate sports fields for big games.
- Sports fields for big games include football, rugby, grass hockey, baseball and softball sports fields.
- Sports fields for small games include basketball, handball, volleyball, beach volleyball, and beach handball.
- Universal multi-purpose sports fields on which several different sports games can be played are given only once.
- Nondurable sports fields which are changed depending on the needs are given as universal sports fields.
- Occasional sports fields, prepared for a short period of time, are not shown.
- Sports fields located in sports halls or gyms are not given separately and are treated as sports halls or gyms depending on the type of facility they are used in.
- If there are several tennis courts in the same facility, each one is considered as a separate facility.
- Temporarily covered tennis courts (e.g. for the winter period) are shown as open courts.
- Football pitches with artificial grass surface and multifunctional pitches with polyurethane surface which are part of the sports facilities built under the "My Orlik Field 2012" programme are included in the survey as two separate objects.

In the above mentioned surveys, the data are provided as of 31 December.

Due to problems with collecting data on the material database of schools in the Education Information System (SIO) maintained by the Ministry of National Education, these data are not presented²⁶.

Physical education organisations

Information on selected physical education organisations comes from annual internal reporting by the Academic Sports Association, „Rural Sports Teams” Association, The Polish Sports Association for the Disabled „Start” and the Society for the Promotion of Physical Education. Published data refer to the full activity of PZSN „Start”, TKKF and AZS (including sports clubs included in the KFT-1 report). Data concerning the LZS Association include only information on rural sports teams (excluding rural sports clubs and rural student sports clubs which are reported in the KFT-1 report).

Sports mass events

The source of data on mass sports events is the annual report K-09 on the organization of mass events. The report is drawn up by the city and gmina authorities responsible for the location of the mass event. The number of participants is understood as the number of places made available by the organiser for persons who may be present at the mass event (the number of participants declared by the organiser).

²⁶ Pursuant to Article 112, paragraph 2 of the Act of 15 April 2011 on the Educational Information System (Journal of Laws 2018, item 1900), in 2013-2018 no data concerning the area of land property, including sports grounds and green areas, and building structures at the disposal of a school or educational institution, the number, type and area of premises of a school or educational institution and equipment of a school or educational institution shall be updated or submitted. It is assumed that access to current data will be possible for 2019.

Medals and medallists of the Olympic Games, the World Championships and the European Championship

Information on the Olympic Winter Games in Pyeongchang in 2018 is based on data of the Ministry of Sport and Tourism as well as announcements of the Polish Olympic Committee. The data concern the number of events played, competitors representing Poland, medals and scoring places in various kinds of sports. The list of medals won by Polish competitors at the World and European Championships in the senior and junior categories (including younger junior and young competitor category) is based on the KFT-2 report. The list of medals won at the World and European Championships by the disabled competitors and name list of medallists in the senior categories of Olympic disciplines come from the Ministry of Sport and Tourism.

Sports schools, championship schools and school sports clubs

The data come from the Education Information System (SIO) operated by the Ministry of National Education and are provided as of 31 September.

Basic terms

University Sports Association (AZS) is Polish national sports organization which is active primarily in university environment, i.e. at tertiary schools and some post-secondary schools. Its activity includes both professional sport (top sport) and physical recreation. In professional sport it is based on own sports clubs, whereas in physical recreation, for the most part, it refers to university clubs which are active within almost every university and which cooperate with university authorities and other student organizations.

Sports field is an area of appropriate size, shape and surface suitable for exercises, competitions and games in different sports.

Member of sports club is a person who holds a valid club membership card or who complies with other specified requirements if the club has accepted other rules of membership.

Person practising sport is a person who actively practises a particular type of sport systematically participating in trainings or in other form of sports activities as well as in sports or recreational events.

Other persons running sports classes are persons who run sports classes but are not qualified as coaches or instructors, e.g. physical education teachers, adult competitors. Since 2000 those persons have been included in the survey.

Juniors are all persons practising sport who are not seniors, i.e. juniors, younger juniors, sub-juniors and children, both boys and girls. There is no definitive age limit for this category of competitors because it might be different in particular kinds of sports and even in each sports event within one type of sport.

Sports club is a basic organizational unit running sports activity which acts as a legal person.

Religious Clubs – clubs of Catholic Sports Association of the Republic of Poland, the Lutheran Sports Association and other religious organizations which have been providing physical recreation activities since 1994. A network of these sports clubs is created mainly attached to parishes.

Sports facility is a separate, compact complex of field equipment and buildings intended for sporting purposes.

Regional sports association is a sports organization that organizes and conducts competition in a given sport in a region.

Physical culture organization is a nationwide organization operating in the field of sport and physical recreation.

Sports department is a Polish national sports association which includes sports clubs that are active in a particular environment.

Polish sports association operates in the form of an association or a group of associations. It can be formed by at least 3 sports clubs.

The Polish Sports Association for the Disabled "Start" (START) (until 1989 – Sports Association Co-operative Movement "Start", in the years 1989-1994 Cooperative Sports Association "Start") – is Polish national sports organization, which was active in cooperative environment for many years, and, since 1994, has been an organization for rehabilitation and recreation of disabled persons. "Start" has been active both in professional sport (top sport) and physical recreation.

Administrative worker is a person who performs and coordinates activities related to the proper functioning of the office.

Health professional is a person who is entitled to provide health services and has acquired professional qualifications to provide health services in a specific scope or in a specific field of medicine.

Wellness worker is a person authorised to provide services leading to the return of the body's stress capacity to or close to its baseline level after heavy physical and mental strain.

Physical recreation is a form of sports physical activity undertaken for rest and psychophysical strength regeneration purposes.

In organizations of physical education, the organization units carrying out physical recreation include clubs in AZS, teams in LZS, sections in PZSN "Start" and centers and clubs in TKKF.

Polish representatives (members of the national team) are the competitors appointed by Polish sports associations to represent the Polish colors, and enjoying certain privileges such as scholarships and participation in additional sports camps (sport clubs are required to enable them to participate in the preparation and to participate in international sports competitions, excusing them to these events).

Sports section is a basic organizational unit in sports clubs, pursuing statutory objectives, which includes competitors practising one type of sport. Each sports section must be registered in a relevant Polish sports association.

Sports judge is a person who has completed professional training course and passed suitable exams with a title of a district, national or international sports judge, and is qualified to run sports competitions in a particular sport on the basis of the license granted to him by Polish or district sports association.

Sport is all forms of physical activity which through casual or organized participation affect the development or improvement of physical and mental condition, social relationships, or obtaining sports results at all levels. Sport is also considered to be competition based on intellectual activity aimed at achieving a sporting outcome.

Sports (sports disciplines) are kinds of physical activity selected through diversification of forms, equipment, facilities and rules governing the competition. They are characterized by a specific type of competition, a unique way in which they are performed (technique and tactics), rules for selecting winners and separate classification standards.

Stadium is a facility designed for sporting competitions and training, with the seats in the form of open or roofed stand, equipped with one or more fields for big games with roundabout track and other sports equipment as well as complex of auxiliary facilities.

Occupancy rate of facility for the purpose of sport and recreation – given in percent – results from the comparison of the number of days in the year in which the facility was used for sport and recreation purposes to the number of days in the year in which the facility was active.

School Sports Association (SZS) is an organization which is active among children and students at primary, lower secondary, upper post-primary and upper secondary schools. Within the scope of professional sport (top sport), its activity is based on competitive inter-school sports clubs. Recreational activities are provided by school sports associations and since 1994 by Student Sports Clubs.

Sports championship school (SMS) is a school in which sports classes are provided which cover sports training course in one or several kinds of sport, in at least one section in at least three consecutive years of the particular type of school. The number of students in a section of a sports championship school depends on the possibility of finding students on a similar sports level. The compulsory weekly hours of sports classes in the sports championship divisions and sports championship schools shall be at least 16 hours.

Sports school is a school that provides sports classes involving training in sport in one or more sports, in at least two sports divisions, with at least 15 students per division in the first year of training, in at least three consecutive classes of a school of a given type.

The Society for Promotion of Physical Education (TKKF) is Polish national sports organization. Its main purpose is to organize recreation activities, particularly in urban estates or at work places. Its activity is based on a network of centers created on the basis of statute and regulations. It also promotes recreation events for families primarily during weekend rest in urban areas or suburban recreational centers.

Sports coach and instructor in sports in which Polish sports associations are active is a person who is 18 years old, has at least secondary education, has knowledge, experience and skills necessary to perform tasks of a sports coach or a sports instructor, and has not been convicted of an intentional crime²⁷.

Student Sports Clubs (UKS) are active in primary, lower secondary and upper secondary schools. They are legal entities, and their activity is primarily physical recreation.

Sports competition is individual or team sporting competition, focused on acquiring by the persons involved optimal results for a particular sport.

Competitor is a person practising a given kind of sport, who is a member of a sports club and participates in sports competition organized and conducted by the Polish sports association.

„Rural Sports Teams” Association (LZS) is Polish national physical education organization which is active primarily in rural areas and small towns. Within the scope of professional sport (top sport), its activity is generally based on Rural Sports Clubs, and within the scope of physical recreation it is based on Rural Sports Teams, Rural Tourist Clubs, Rural Tourist Teams, and since 1994 also Student Rural Sports Clubs.

Characteristics of taxonomic methods

The TOPSIS method (Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution) was proposed by C.L. Hwang and K. K. Yoon in 1981. It is a pattern method based on the notion of a pattern and an anti-pattern. The starting point of the TOPSIS method is the normalization of variables by means of quotient transformation and the predominance of the obtained values. The pattern and anti-pattern are determined as the vector of the best (worst) values for each variable depending on whether the variable is a stimulant

²⁷ The crime referred to in Articles 46-50, or specified in Chapter XIX, XXIII, with the exception of Article 192 and 193, Chapter XXV and XXVI of the Law of 6 June 1997 - Penal Code (Journal of Laws No. 88, item 553, as amended 7).

or a destimulant. The Euclidean distances from the pattern and the anti-pattern for each object are then calculated. In the last step, the values of the aggregate variable for each object are determined. On this basis, a ranking is created where the best object is the one with the maximum indicator value.

The Hellwig taxonomic method of development pattern and the positional method using the Weber median belong to the group of methods with the construction of the development pattern. An important advantage of these methods is that they can directly evaluate several or more statistical units. The general scheme of the pattern methods is to determine the reference point against which we calculate the level of development of a given unit. The negative side of Hellwig's method using the Euclidean distance between objects and the pattern is that it is impossible to determine the share of individual deviations in their total sum. However, the specificity of the development of the model's construction entails a hypertrophic threat, i.e. the occurrence of one significantly high value for a given object may result in giving this object too high a final rank. One of the methods that allows to eliminate or at least significantly reduce the imperfections of Hellwig's method is the concept using the so-called Weber median. It is a multidimensional generalisation of the standard notion of an average value. It is understood as a point of a given real space which minimizes the sum of Euclidean distances from a finite number of given points of this space. Replacement of the traditional median by Weber vector coordinates in the equation results in a certain deviation of the value of the standardized feature according to the formula from the basic standardization requirements (zero median and median absolute deviation equal to 1), but thanks to that better use of interdependencies between diagnostic features is obtained.

Tablica 19. Medaliści Igrzysk Olimpijskich w 2018 r.
Table 19. Medalists of Olympic Games in 2018

Rodzaj sportu Kind of sports	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event	Rezultat Result
Narciarstwo klasyczne Classic skiing	złoty gold	Kamil Stoch	skoki narciarskie - duża skocznia ski jumping LH	285,7 pkt points
Narciarstwo klasyczne Classic skiing	brązowy bronze	Stefan Hula Maciej Kot Dawid Kubacki Kamil Stoch	skoki narciarskie - duża skocznia, druż. team ski jumping LH	1072,4 pkt points

Tablica 20. Medaliści mistrzostw świata – seniorzy
Table 20. Medalists of World Championships – seniors

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
A. JUDO JUDO				
2017	Budapeszt/Węgry	brązowy bronze	Agata Ozdoba	63 kg
B. KAJAKARSTWO KLASYCZNE CLASSIC KAYAKING				
2018	Montemor-o-Velho / Portugalia	brązowy bronze	Dorota Borowska	C-1 200 m
		brązowy bronze	Katarzyna Kołodziejczyk Karolina Naja Anna Puławska Helena Wiśniewska	K-4 500 m
C. KARATE KARATE				
2018	Madryt/Hiszpania	złoty gold	Dorota Banaszczyk	kumite 55 kg
D. KOLARSTWO TOROWE TRACK CYCLING				
2018	Apeldoorn/Holandia	złoty gold	Szymon Sajnok	omnium

Tablica 20. Medaliści mistrzostw świata – seniorzy (cd.)
 Table 20. Medalists of World Championships – seniors (cont.)

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
E. LEKKOATLETYKA ATHLETICS				
2017	Londyn/Wielka Brytania	złoty gold	Anita Włodarczyk	rzut młotem hammer throw
		złoty gold	Paweł Fajdek	rzut młotem hammer throw
		srebrny silver	Adam Kszczot	800 m
		srebrny silver	Piotr Lisek	skok o tyczce pole vault
		brązowy bronze	Iga Baumgart Aleksandra Gaworska Małgorzata Hołub Justyna Święty	4x400 m
		brązowy bronze	Malwina Kopron	rzut młotem hammer throw
		brązowy bronze	Wojciech Nowicki	rzut młotem hammer throw
		brązowy bronze	Kamila Lićwinko	skok wzwyż high jump
F. ŁYŻWIARSTWO SZYBKIE-SHORT TRACK SPEED SKATING-SHORT TRACK				
2018	Montreal/Kanada	srebrny silver	Natalia Maliszewska	500 m
G. NARCIARSTWO KLASYCZNE NORDIC SKIING				
2017	Lahti/Finlandia	złoty gold	Maciej Kot Dawid Kubacki Kamil Stoch Piotr Żyła	skoki narciarskie - duża skocznia, druž. team ski jumping LH
		brązowy bronze	Piotr Żyła	skoki narciarskie - duża skocznia ski jumping LH

Tablica 20. Medaliści mistrzostw świata – seniorzy (cd.)
 Table 20. Medalists of World Championships – seniors (cont.)

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
H. PIŁKA SIATKOWA VOLLEYBALL				
2018	Turyń/Włochy	złoty gold	Mateusz Bieniek Fabian Drzyzga Jakub Kochanowski Dawid Konarski Michał Kubiak Bartosz Kurek Bartosz Kwolek Grzegorz Łomacz Piotr Nowakowski Damian Schulz Artur Szalpuk Aleksander Śliwka Damian Wojtaszek Paweł Zatorski	zespół team
I. PODNOSZENIE CIĘŻARÓW WEIGHTLIFTING				
2017	Anaheim/Stany Zjednoczone Ameryki	srebrny silver	Krzysztof Zwarycz	85 kg
2018	Aszchabad/ Turkmenistan	brązowy bronze	Arkadiusz Michalski	109 kg
J. STRZELECTWO SPORTOWE SPORT SHOOTING				
2018	Changwon/Korea Południowa	złoty gold	Tomasz Bartnik	50 m Kdw 3x40
K. SZERMIERKA FENCING				
2017	Lipsk/Niemcy	srebrny silver	Ewa Nelip	szpada indywidualnie épée individual
		brązowy bronze	Renata Knapik-Miazga Ewa Nelip Magdalena Piekarska Barbara Rutz	szpada druż. épée team

Tablica 20. Medaliści mistrzostw świata – seniorzy (dok.)
 Table 20. Medalists of World Championships – seniors (cont.)

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
L. WIOŚLARSTWO ROWING				
2017	Sarasota/Stany Zjednoczone Ameryki	srebrny silver	Monika Ciaciuch Joanna Dittmann Olga Michałkiewicz Maria Wierzbowska	czwórka bez sternika coxless four
		srebrny silver	Agnieszka Kobus Maria Springwald Marta Wieliczko Katarzyna Zillmann	czwórka podwójna quad scull
		srebrny silver	Mateusz Biskup Mirosław Ziętarski	dwójka podwójna double sculls
2018	Płowdiw/Bułgaria	złoty gold	Agnieszka Kobus-Zawojska Maria Springwald Marta Wieliczko Katarzyna Zillmann	czwórka podwójna quad scull
M. WROTKARSTWO ROLLER SKATING				
2017	Nanjing/Chiny	brązowy bronze	Amelia Brodka	deskorolka skateboard
N. ZAPASY STYL KLASYCZNY GRECO-ROMAN WRESTLING				
2018	Budapeszt/Węgry	brązowy bronze	Georg Sahakyan	67 kg
O. ŻEGLARSTWO SAILING				
2017	Saloniki/Grecja	złoty gold	Irmina Gliszczynska -Mrózek Agnieszka Skrzypulec	kl. 470 470 class

Tablica 21. Medaliści mistrzostw Europy – seniorzy
 Table 21. Medalists of European Championships – seniors

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
A. BOKS BOXING				
2017	Charków/Ukraina	brązowy bronze	Mariusz Polski	64 kg
B. JUDO JUDO				
2017	Warszawa/Polska	srebrny silver	Anna Borowska Katarzyna Kłys Julia Kowalczyk Sandra Lickun Agata Ozdoba Beata Pacut Karolina Pierńkowska Karolina Tałach Anna Załączna	zespół team
C. KAJAKARSTWO KLASYCZNE CLASSIC KAYAKING				
2017	Płowdiw/Bułgaria	srebrny silver	Katarzyna Kołodziejczyk Beata Mikołajczyk Anna Puławska Dominika Włodarczyk	K-4 500 m
		brązowy bronze	Beata Mikołajczyk Anna Puławska	K-2 500 m
2018	Belgrad/Serbia	złoty gold	Marta Walczykiewicz	K-1 200 m
		srebrny silver	Dorota Borowska	C-1 200 m
		brązowy bronze	Anna Puławska	K-1 500 m
D. KAJAKARSTWO GÓRSKIE whitewater kayaking				
2017	Tacen /Słowenia	złoty gold	Mateusz Polaczyk	K-1
		srebrny silver	Dariusz Popiela	K-1

Tablica 21. Medaliści mistrzostw Europy – seniorzy (cd.)
 Table 21. Medalists of European Championships – seniors (cont.)

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
E. KOLARSTWO TOROWE TRACK CYCLING				
2017	Berlin/Niemcy	brązowy bronze	Justyna Kaczkowska Katarzyna Pawłowska Daria Pikulik Nikola Płosaj	drużyna team
F. KOLARSTWO SZOSOWE ROAD CYCLING				
2017	Herning/Dania	srebrny silver	Maciej Bodnar	jazda indywidualna na czas individual time trial
G. LEKKOATLETYKA ATHLETICS				
2018	Berlin/Niemcy	złoty gold	Wojciech Nowicki	rzut młotem hammer throw
		złoty gold	Anita Włodarczyk	rzut młotem hammer throw
		złoty gold	Iga Baumgart-Witan Małgorzata Hołub-Kowalik Justyna Święty-Ersetic Patrycja Wyciszkiewicz	4x400 m
		złoty gold	Paulina Guba	pchnięcie kulą shot put
		złoty gold	Michał Haratyk	pchnięcie kulą shot put
		złoty gold	Adam Kszczot	800 m
		złoty gold	Justyna Święty-Ersetic	400 m
		srebrny silver	Paweł Fajdek	rzut młotem hammer throw
		srebrny silver	Konrad Bukowiecki	pchnięcie kulą shot put
		srebrny silver	Marcin Lewandowski	1500 m
		srebrny silver	Sofia Ennaoui	1500 m
brązowy bronze	Joanna Fiodorow	rzut młotem hammer throw		
H. ŁYŻWIARSTWO SZYBKIE SPEED SKATING				
2018	Kołomna/Rosja	brązowy bronze	Zbigniew Bródka Jan Szymański Adam Wielgat	drużyna team

Tablica 21. Medaliści mistrzostw Europy – seniorzy (cd.)
 Table 21. Medalists of European Championships – seniors (cont.)

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
I. PŁYWANIE SWIMMING				
2018	Glasgow/Wielka Brytania	srebrny silver	Radosław Kawęcki	200 m st. grzbietowy 200 m backstroke
		brązowy bronze	Konrad Czerniak Jakub Kraska Kacper Majchrzak Jan Świtkowski	4x100 m st. dowolny 4x100 m freestyle
J. PODNOSZENIE CIĘŻARÓW WEIGHTLIFTING				
2017	Split/Chorwacja	złoty gold	Joanna Łochowska	53 kg
		brązowy bronze	Arkadiusz Michalski	105 kg
		brązowy bronze	Krzysztof Zwarycz	85 kg
K. STRZELECTWO SPORTOWE SPORT SHOOTING				
2017	Baku/Azerbejdżan	srebrny silver	Klaudia Breś	25 m Psp 30+30
2018	Gyor/Węgry	srebrny silver	Katarzyna Komorowska	10 m Kpn 60
L. SZERMIERKA FENCING				
2018	Nowy Sad/Serbia	srebrny silver	Renata Knapik-Miazga Ewa Nelip Barbara Rutz Aleksandra Zamachowska	szpada druż. épée team
		brązowy bronze	Marta Puda	szabla indywidualnie sabre individual
		brązowy bronze	Martyna Synoradzka	fiolet indywidualnie foil individual
		brązowy bronze	Krystian Gryglewski Leszek Rajski Andrzej Rządkowski Michał Siess	fiolet druż. foil team

Tablica 21. Medaliści mistrzostw Europy – seniorzy (cd.)
 Table 21. Medalists of European Championships – seniors (cont.)

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
M. TEAKWON-DO WTF TEAKWON-DO WTF				
2017	Sofia/Bułgaria	srebrny silver	Anika Godel	67 kg
		brązowy bronze	Aleksandra Kowalczyk	+67 kg
		brązowy bronze	Karol Hołubowicz	80 kg
2018	Kazań/Rosja	brązowy bronze	Patrycja Adamkiewicz	57 kg
		brązowy bronze	Karol Robak	68 kg
N. TENIS STOŁOWY TABLE TENNIS				
2018	Alicante/Hiszpania	złoty gold	Qian Li	gra pojedyncza single
		brązowy bronze	Katarzyna Grzybowska-Franc	gra pojedyncza single
O. WIOŚLARSTWO ROWING				
2017	Racice/Czechy	złoty gold	Weronika Deresz	dwójka podwójna wagi lekkiej lightweight double sculls
			Martyna Mikołajczak	
		srebrny silver	Monika Ciaciuch	czwórka bez ster- nika coxless four
			Joanna Dittmann	
			Anna Wierzbowska	
			Maria Wierzbowska	
		srebrny silver	Wiktor Chabel	czwórka podwójna quad scull
			Dominik Czaja	
			Dariusz Radosz	
			Adam Wicenciak	
		srebrny silver	Mateusz Biskup	dwójka podwójna double sculls
			Mirosław Ziętarski	

Tablica 21. Medaliści mistrzostw Europy – seniorzy (cd.)
 Table 21. Medalists of European Championships – seniors (cont.)

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
O. WIOŚLARSTWO (dok.) ROWING (cont.)				
2017 (dok.)	Racice/Czechy (dok.)	srebrny silver	Ryszard Ablewski	ósemka eight
			Marcin Brzeziński	
			Mikołaj Burda	
			Robert Fuchs	
			Bartosz Modrzyński	
			Zbigniew Schodowski	
			Michał Szpakowski	
			Daniel Trojanowski	
Mateusz Wilangowski				
2018	Strathelyde/Wielka Brytania	złoty gold	Agnieszka Kobus-Zawojska Marta Springwald Marta Wieliczko Katarzyna Zillmann	czwórka podwójna quad scull
		srebrny silver	Weronika Deresz Joanna Dorociak	dwójka podwójna wagi lekkiej lightweight double sculls
		brązowy bronze	Monika Chabel Joanna Dittmann Olga Michałkiewicz Maria Wierzbowska	czwórka bez ster- nika coxless four
		brązowy bronze	Wiktor Chabel Dominik Czaja Szymon Pośnik Maciej Zawojski	czwórka podwójna quad scull
P. WROTKARSTWO ROLLER SKATING				
2018	Malmö/Szwecja	złoty gold	Amelia Brodka	deskorolka skateboard
R. ZAPASY STYL WOLNY FREESTYLE WRESTLING				
2018	Kaspijsk/Rosja	brązowy bronze	Robert Baran	125 kg
		brązowy bronze	Katarzyna Krawczyk	53 kg

Tablica 21. Medaliści mistrzostw Europy – seniorzy (dok.)
 Table 21. Medalists of European Championships – seniors (cont.)

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
S. ŻEGLARSTWO SAILING				
2017	Marsylia/Francja	złoty gold	Zofia Klepacka-Noceti	kl. RS:X RS:X class
2017	Monako/Monako	brązowy bronze	Jolanta Ogar Agnieszka Skrzypulec	kl. 470 470 class
2018	Sopot/Polska	złoty gold	Zofia Klepacka-Noceti	kl. RS:X RS:X class
2018	Gdynia/Polska	srebrny silver	Dominik Buksak Szymon Wierzbicki	kl. 49-er 29-er class